Torry Gredsted

Drenge under våben

Bibliotek 1800

Torry Gredsted

Drenge under våben

Fortælling fra Abessinien

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Torry Gredsted: *Drenge under våben* er baseret på originaler, som på udgivelsestidspunktet er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+70 år eller mindre.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Torry Gredsted: *Drenge under våben* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+70 years or less (at the time of publishing).

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Første kapitel

Som hver dag hele året rundt gik solen ned præcis kl. 7 aften, og Addis Abeba – Abessiniens unge hovedstad – lå snart efter hyllet i mørke. Men trods mørke og den tiltagende kølighed herskede der det travleste liv og det største røre rundt om i den udstrakte by – ikke alene i det europæiske kvarter omkring Ras Makonnen-gaden, hvor horder af hyæner ellers hver nat hyler, tuder og opfører deres vilde slagsmål, men også i de indfødtes virvar af små stråhytter og hvidtede lerhuse med det uundgåelige bølgebliktag.

Var det så underligt?

Nej – thi hvad der i går endnu kun var en anelse, var i dag blevet til blodig virkelighed. Krigen var brudt ud. Nu vidste alle her, at de italienske tropper var under fremrykning i deres land, at fjendtlige flyvemaskiner havde bombarderet byerne, og at hundreder af deres landsmænd allerede var dræbt eller såret.

Tusinder af krigere var kommet til Addis Abeba, krigstrommernes urgamle lyd havde kaldt dem til våben. Fra kejserslottets balkon havde en af kejserens betroede mænd, som slutningsord på en opildnende tale, råbt ud over det mægtige opbud af krigere: Italien forbereder nu for anden gang en uretfærdig indtrængen i vort land! Kæmp for din kejser og kæmp for dit land!

Øredøvende bifaldsråb fra mængden havde hilst disse ord. Trommernes drøn havde givet genlyd i gaderne. Det havde varet nogle minutter, og lig tordenen havde trommernes ekko runget videre gennem landet mod alle verdenshjørner som

tegnet på mobilisering. Fra bjergtoppene kaldte flammende bavne krigerne til våben.

Timen var kommet.

Signor Martinis hus lå på Meneliktorvet. Selv om han vel nok var det rigeste medlem af den italienske koloni, var det dog kun et primitivt stenhus med bliktag; thi de abessinske love forbyder udlændinge at eje jord, og hvorfor så opføre et kostbart hus, når jordens ejer en skønne dag kan sige lejemålet op.

Her sad den aften bag tæt sluttede skodder en lille halv snes europæere – alle italienere. Hele det lille selskab var trykket af den alvorlige situation, og samtalen blev uvilkårligt ført med dæmpede stemmer. Og naturligvis drejede hvert ord sig om krigen, der altså nu var en kendsgerning.

De var ikke alle helt enige. Nogle så lyst på situationen og mente, at det kun ville vare kort tid, før italienernes bombemaskiner, tanks og maskingeværer – hele den moderne krigsteknik – fuldstændig havde knust Abessiniens hær – verdens yngste – hvis skyts kun var mangelfuldt, hvis kanoner og maskingeværer var af gamle årgange og riflerne en blanding af moderne våben og gamle "skydere" fra den russisk-japanske krig, ja endog fra krigen 1870-71. Men andre var ikke så optimistiske, de holdt på, at det vejløse terræn, det uvante klima, feber, tørst og fortvivlelse ville lægge Italien de største hindringer i vejen, og de mindede om, at hver en af Abessiniens mænd var den fødte guerillakriger. En af selskabet sluttede endog sine udtalelser med de ord: Husk på, at sidste gang, vi førte en kolonikrig, varede den atten år.

Men hans ord druknede i protester. Nu var det helt andre tider, nu havde Italien en diktator, der havde forstået at hidføre den store forandring, nu havde deres land erobret sig en førende stilling i Europa, og der var ingen tvivl om, at det også nok skulle lykkes ham at skaffe Italien "en plads i solen".

Ingen havde med et ord berørt den begivenhed, der jo også ganske vist lå langt tilbage i tiden – helt tilbage til 1896, da Italien led sit forsmædelige nederlag ved Adua. Det var dog ikke, fordi de ikke huskede den begivenhed eller i øjeblikket tænkte derpå – jo, det gjorde de alle; men de undgik at tale om den. Mindet om nederlaget levede endnu i hjertet på dem alle, og én ting var de enige om, én ting ønskede de – ikke alene hævn for Adua, men også erobring af Abessinien, så Italien for alvor kunne blive et kolonirige, et romersk imperium. Derom herskede der ingen uenighed, den tanke og det ønske var de fælles om – alle.

Undtagen én.

I et af stuens hjørner sad en 14-årig dreng og fulgte med spændt opmærksomhed de voksnes samtale. Hans ansigtsudtryk skiftede stadig. Snart faldt hans ellers så glatte pande i rynker, så øjnene blev smalle, snart åbnede hans mund sig en smule, og mundvigene trak sig opad som begyndelsen til et smil. En nogenlunde skarp iagttager kunne af hans skiftende ansigtsudtryk læse sig til hans følelser.

Hvor var han dog i ydre forskellig fra hele det øvrige selskab. Hans hud var vel stærkt solbrændt, men så meget desto lysere forekom det blonde hår, som han åbenbart havde sit besvær med at få til at falde rigtigt, og midt i alt det brune lyste et par

kønne, åbne, klare og blå øjne – al nordisk ungdoms adelsmærke.

Han syntes slet ikke at høre hjemme her mellem de andre med de mørke øjne og det sorte, glatkæmmede hår, der skinnede og duftede af pomade – og dog var han husets søn og lød navnet Giuseppe Martini. Men han vidste godt selv, at hr. og fru Martini ikke var hans rigtige forældre. Det havde hans tidligere legekammerat François – han, som nu for to år siden var sendt hjem på skole i Europa – under dybt tavshedsløfte betroet ham. Han vidste også, at hans forældre havde været danske; men at de var døde, da han kun var få måneder gammel, og at han så havde fået nye forældre. Men om hele det forhold havde disse aldrig fortalt ham det mindste.

"Hvor bliver dog signor Orticonni af?" spurgte husets smukke og statelige frue, mens hun med nervøse bevægelser gned sine rødlakerede negle, "nu synes jeg, maden har ventet længe nok."

Signor Orticonni var ansat i den italienske legation, og han havde lovet at komme i aften for at give sine sidste tilbageblevne landsmænd meddelelse om deres nær forestående afrejse.

"Han lovede bestemt at komme, så vi må vel vente," svarede signor Martini.

Endnu et kvarter forløb. Samtaleemnet var stadig det samme. Så endelig hørte de en vogn standse uden for huset, og snart efter trådte signor Orticonni ind.

Selskabet så forbavset på ham. Over sit europæiske sæt tøj havde han kastet en abessinsk shama – en slags romersk toga af hvidt tøj. Hans ansigt var præget af den dybeste alvor.

"God aften – ja, De ser lidt forundret på mig," begyndte han, mens han tog sit hvide overtræk af, "men det var nødvendigt. Jeg måtte hyre en taxa og, som De ser, anlægge en let forklædning. Gaderne er ikke mere sikre for udlændinge – i hvert fald ikke for os italienere."

"Har De besked med til os?" lød spørgsmålet fra flere på én gang.

"Ja – i overmorgen tidlig skal De alle af sted. Toget går klokken 8,30 under militæreskorte."

"I overmorgen," lød det rundt om, og så blev der pludselig stille. Hver for sig fik nu nok at beskæftige tankerne med. Selv om de havde været forberedt på en nogenlunde hastig afrejse, var der naturligvis meget for hver især at ordne endnu.

Den, signor Orticonnis ord gjorde dybest indtryk på, var uden tvivl drengen. For de øvrige var og blev landet her et fremmed land, for nogle af dem en midlertidig arbejdsplads, for andre ligefrem kun et sted, hvor de havde slået sig ned for at kunne tilfredsstille deres hemmelige begær – leve på en stor fod og nyde glæder, de ikke kunne skaffe sig i Europa. Fælles for dem alle var længslen efter det land, hvor deres vugge havde stået – det var Italien, deres drømme handlede om.

Men helt anderledes var det med drengen. Han var født her i Abessinien, hans legekammerater og venner var børn af landet, han talte dets vanskelige sprog, ja – tænkte endog på dette sprog, han kendte byen her ud og ind og forstod at nyde dens liv i alle afskygninger, han kendte landet rundt omkring, og alt her udøvede en ubeskrivelig dybt indgribende indflydelse på hele hans eksistens, her var alle betingelser for hele hans naturlige og åndelige liv. Han holdt næsten instinktmæssigt af landet her,

og uden at han selv havde gjort sig det klart, klamrede han sig til livet her med sit hjertes dybeste rødder. Han var abessinier i tanke, i sind og af hjerte.

I overmorgen!

Det ord virkede på ham som et pludseligt chok, der ligesom lammede hans tænkeevne. Alt snurrede så underligt rundt i hans hjerne, og han hørte kun de andres stemmer som fjern summen. Så fik han lidt efter lidt mere hold på sine tanker, og det stod ham nu klart, at i overmorgen skulle han forlade alt det, som han nu havde, og som han altid havde haft om sig. Så snurrede det atter så underligt rundt, og hans hjerne var i øjeblikket et kaos af de mest forskellige tanker, der hvirvledes mellem hverandre. Billede på billede dukkede op for hans indre øje; men klarest af dem alle – med lysende tydelighed, som om han i øjeblikket stod over for ham – dukkede billedet op af Kifele.

Kifele var af høvdingeslægt, søn af en fornem abessinier. Hans far var Dedjazmatch – det ord betyder egentlig højre fløj, men også en grad, der svarer til oberst. Han var en personlig ven af kejseren og en indflydelsesrig mand.

Kifele var Giuseppes bedste ven – et venskab, der gennem årene havde bestået sin prøve.

Så blev dørene til spisestuen slået op på vid gab.

"Værs'go' – skal vi så gå til bords," lød værtindens utålmodige røst.

Tjenerskabet blev sendt bort, så man frit kunne fortsætte samtalen, som enhver jo vidste ikke kunne handle om andet end hele den foreliggende situation. Således var og blev det også. Bordet var rigt dækket, og der var sat rigeligt frem af

champagnens ædle drue. Hvorfor ikke også selv nyde det – det kunne jo dog ikke føres med hjem. Vinen løsnede tungebåndet endnu mere og fik dem alle til at se mere lyst på situationen.

Der var ingen, som nu tvivlede om, at Italien inden længe var herre over hele landet, og hånende ord blev udtalt om det land, hvis gæster de dog i hvert fald i øjeblikket endnu var. Hvad var den abessinske hær andet end en samling af uvidende bønder, trodsige hyrde- og nomadestammer og usselt udstyrede trælle og slaver.

Drengen sad for den ene brede bordende ligesom lidt for sig selv, og heller ikke i aften tog nogen notits af ham eller henvendte ordet til ham. Det kogte og sydede i hans indre ved at høre alle disse hånende og nedsættende ord. Hans opfattelse var en helt anden. Det var jo ikke mange dage siden, han havde overværet abessiniernes største folkefest – Maskalfesten, som falder et par uger ind i Abessiniens nye år og fejres for regntidens ophør. Han og Kifele havde stået nær ved kejserens røde baldakin med de grønne bånd og guldborter på den tribune, der var rejst med tæpper og flag i smældende farver foran Sankt Georgis-katedralen på en bjergtop i Addis Abeba.

Her havde han set den kejserlige garde i stram march, og derefter var i hele to timer menneskemængden væltet ind foran kejseren under råb og trængsel. Drengens tanker var i øjeblikket hos høvdingene på vældigt springende heste og fulgt af bevæbnede tjenere i løb bagefter, han tænkte på mændene med løvemanker som hovedpryd og løveskind over skuldrene, på hele den støjende leg med sabler, spyd og skjolde. Han havde endnu en gang set abessiniernes krigsdans, overværet hele den ubeskrivelige hengivelse i kampen mod en indbildt fjende, så

det næsten havde taget vejret fra ham, og han havde til fulde forstået, at det ville blive farlige fjender at møde, når det for alvor gjaldt liv og død.

Og her sad de andre og havde kun hånende ord tilovers for dem, der dog kun ville forsvare deres land – det land, der i årtusinder havde været deres – og som nu var rede til at sætte livet ind for deres frihed.

Et underligt ubehag, der virkede ligesom en kølende fornemmelse i hans hud, listede sig over ham. Han så nu pludselig med helt andre øjne på de forskellige medlemmer af det lille selskab, som han dog ellers kendte så godt og hidtil havde regnet for sine venner.

Men det skulle ikke blive nok med denne indbyrdes samtale. Nu rejste en af selskabet sig og slog på sit glas. Med hele syditalienerens lidenskab strømmede ordene fra hans læber. Han talte om den fascistiske livsanskuelse – mange ord om, hvorledes det er myten og legenden, farverne, dramaet og mystikken, der opretholder folkenes liv og driver det op til den højeste ydeevne – ord, som drengen slet ikke forstod, og taleren slyngede dristigt ud, at krigen i sig selv er et mål, en nødvendig oplevelse i en nations historie.

Selskabet fulgte hans rivende ordstrøm med stor opmærksomhed, deres øjne fik glans, og deres hænder famlede febrilsk efter glasset, som længtes de efter at kunne give deres begejstring udløb i hurraråb.

Men drengen forstod stadig ikke meningen, hans ubøjelige retfærdighedsfølelse tillod ham ikke at anerkende et brutalt og uretfærdigt overfald på et andet land som en nødvendighed, hans skånselsløse sandhedstrang forbød ham simpelt hen at tro

på, at det at nedkaste bomber, som i flæng dræbte gamle mænd, kvinder og børn – at *det* var en heltegerning.

Tværtimod så kogte og sydede harmen i hans bryst, når han tænkte på den vældige ulighed, der var mellem de to hære i uddannelse, udrustning og bevæbning.

Hans blik gled fra den ene til den anden i selskabet, og et hånligt smil spillede om hans læber. Hvad var hver og én af dem værd – mand mod mand – over for en af de krigere, han lige havde set ved Maskalfesten – de vilde krigere med løvemanken som hovedpryd og løveskindet slængt over skulderen.

Så endelig sluttede taleren med en opfordring til at tømme glasset for deres sejrende soldater – "Nu skal vi selv forlade byen her; men det er kun for en tid. Vi lever alle i den sikre forvisning, at når vi mødes her igen, så bor vi ikke her som udlændinge, men kan leve frit, og som vi vil, under Italiens blafrende trikolore. Et leve herfor!"

Hans landsmænd glødede af begejstring. De havde fulgt den lidenskabelige tale ikke alene med øret, men også med hjertet. Alle sprang op – alle – undtagen én.

Drengen blev siddende.

Leveråbene udeblev. Alles øjne vendte sig imod ham, og det var, ligesom deres ansigtstræk med ét slappedes af forbavselse, ja forbløffelse.

Hvad var meningen?

Drengens ansigt brændte også, hans øjne lynede også; men det var ikke af begejstring. Det stod dem alle klart, at det skyldtes bidsk trods.

"Rejs dig op, dreng!" råbte faderen.

Men drengen blev stadig siddende.

"Hører du da ikke – rejs dig op – det er dit land, det gælder!" tordnede signor Martini videre.

Så kom svaret – langsomt, ord for ord.

"Nej – jeg rejser mig *ikke*, og det er heller ikke *mit* land."

Hans mor mistede nu helt sin selvbeherskelse. Hun ikke alene råbte, hun skreg ordene ud.

"Gå med dig – gå ud, gå ud – åh, lad ham dog gå ud. Jeg vil ikke have ham herinde."

Signor Martini gik hen til bordenden.

"Gå i seng, Giuseppe," sagde han i et roligt, men bestemt tonefald, og drengen rejste sig. Han forlod stuen med højt hævet hoved, og i hans øjne glimtede det stadig af overmodig trods.

Tilbage stod de andre; men stemningen var ødelagt. Ingen havde efter denne uventede og pinlige afbrydelse nu lyst til pludselig at råbe hurra. De satte sig ned, og en trykkende tavshed herskede under resten af måltidet. Man var heldigvis ved desserten, som knap nok blev rørt. Bordet blev hævet, og i smågrupper talte man dæmpet om drengens mærkværdige optræden. Snart tog gæsterne dog afsked under påskud af at have meget at ordne, inden den nær forestående afrejse, og drengens forældre sad alene tilbage.

"Dér kan du selv se," begyndte hans mor med en stemme, der var isnende kold, "dér kan du selv se, hvad den dreng er blevet til. Her er resultatet af, at han har fået lov til at strejfe om, som han selv ville, og at han har fået lov til at omgås de snavsede, uciviliserede unger, han har valgt sig som venner. Dér har du resultatet. Jeg vil ikke have ham mere – jeg vil ikke se ham."

Signor Martini tog mere overlegent på situationen.

"Tag nu kun det hele mere roligt," svarede han stille, "drengen er i en vanskelig alder, og al den uro hernede – ja, alt, hvad der er sket hernede i den sidste tid, kan have indvirket på hans sind – ja, jeg indrømmer på en højst beklagelig måde. Når han nu kommer under andre himmelstrøg, bliver det alt sammen anderledes."

"Nej, det gør ikke," afbrød fru Martini sin mand, "nej, det bliver aldrig anderledes. Så du ikke hans øjne, så du ikke den bidende trods, der lå i hans blik? Nej, jeg vil ikke have ham mere – åh, det er takken for alt, hvad jeg har gjort for den dreng – jeg vil ikke se ham –" og fru Martini kastede sig nervøst grædende i en stol.

Signor Martini svarede ikke straks. Hans tanker gik tilbage i tiden – dengang de begge med glæde havde taget imod det lille kønne, få måneder gamle barn. Det havde alligevel bragt hans hustru så mange glæder og givet hendes liv mening og indhold. Trist havde det været at se og mærke, hvorledes båndet mellem plejemor og drengen gennem årene slappedes; men kom man sandheden nær, så var det nu ikke ene drengens skyld. Men nu var der ingen vej udenom. Naturligvis skulle drengen med dem hjem.

Så endelig tog signor Martini ordet.

"Jeg mener, det bliver bedst, når vi kommer hjem, i nogle år at sende drengen på kostskole."

"Jeg vil ikke have ham – jeg vil ikke have ham," afbrød fru Martini ham igen.

"Der er ingen vej udenom, Maria," lød svaret bestemt, næsten hårdt, "og det må du da kunne indse. Drengen er vor – vi er såvel moralsk som juridisk forpligtet til at betragte ham som

vor egen. Nu taler vi ikke mere om det i aften. Her er også meget at ordne. Husk på, allerede i overmorgen skal vi af sted."

Det er sjældent, at en dreng i Giuseppes alder ligger søvnløs en hel nat igennem: men her var det tilfældet. Det var hjernen, der arbejdede under højtryk. Alle mulige tanker kæmpede deres indbyrdes kamp; men én tanke kunne han ikke komme bort fra. Som løverne deroppe i kejserens løvegård ustandselig vandrede frem og tilbage bag burenes tremmer uden mulighed for at slippe ud, således var det med denne tanke – frem og tilbage, men ud af hjernen ville den ikke.

Da det begyndte at lysne, lå Giuseppe endnu fuldstændig vågen. Så sprang han ud af sengen og klædte sig på.

Han *havde* taget sin beslutning. Nu skulle tanken føres ud i livet – blive til virkelighed.

Andet kapitel

Det er selve Haile Selassie – Ætiopiens kejser, kongernes konge, den sejrende løve af Juda stamme, kong Salomons ætling, som hans fulde titel lyder – der har stiftet spejderkorpset i landet, og det er kun få år gammelt.

Da Baden-Powell i sin tid under boerkrigen oprettede sit spejderkorps, var det hans formål at skabe en pålidelig organiseret efterretningstjeneste, hvis medlemmer var i stand til at bruge deres øjne og finde vej gennem landet. Senere har spejderbevægelsen verden over skiftet karakter, og dens formål er nu ikke at virke i krigens, men i verdensfredens tjeneste. I Abessinien er formålet dog endnu, som det var ved bevægelsens fødsel, og også på andre måder adskiller de abessinske spejdere sig fra andre lande. Her er det for eksempel ikke altid helt frivilligt at blive spejder.

Et godt stykke uden for byen har kejseren ladet bygge barakker med plads til 300 drenge, som han selv har valgt ud af skolernes klasser og sendt herud. De bærer spejderuniform, gør honnør på reglementeret vis og har meget andet tilfælles med andre spejdere. – Kejserens dybere mening med denne skole er dog at uddanne drengene til vordende officerer og statsmænd; thi hidtil gik her i landet fødsel frem for dygtighed for at blive officer, eller i det hele taget indtage en ledende stilling.

Her går drengene i almindelig skole, lærer historie, geografi og sprog, og her holder de i det frie deres terrænøvelser. Disse sidste har også en lidt anden karakter end i andre lande – det

går mere hårdt til. Når en sådan øvelses nærkamp er forbi, ligger der som oftest virkelig sårede på valpladsen.

Da Giuseppe var kommet i klæderne, forlod han sit hjem, og hans skridt gjaldt netop spejdernes lejr; thi her havde Kifele opholdt sig det sidste år. Her havde Giuseppe også været så ofte, at han næsten betragtede spejderskolen som sit andet hjem. Her havde han de mange gange siddet ved de lange borde i spisesalen og spist sammen med de abessinske drenge, her havde han ivrigt og modigt deltaget i deres slet ikke ufarlige sammenstød, og her havde han fundet sig prægtige kammerater.

Ja, dem kaldte han kammerater; men Kifele kaldte han sin ven.

Giuseppe gik gennem Addis Abebas gader. Trods det tidlige tidspunkt på dagen var her dog fuldt liv overalt. De indfødte slagtere var allerede i færd med på åben gade at slagte geder og pukkelokser, og på åben gade sælger de også kødet, der skæres ud i tynde strimler. Abessinieren spiser med forkærlighed kødet råt, skærer småbidder af, pebrer dem godt og stopper det med fingrene ind i munden.

Giuseppe passerede politibetjenten, der allerede stod under sit beskyttende bræddetag, hvorfra han dirigerede trafikken med en lang pisk af flodhesteskind. Han kom forbi mænd, hvis ankler var tæt snøret sammen, så de kun kunne foretage små hop; men det syn var han så vant til – det var kun lovovertrædere, der på denne måde sonede deres brøde. Længere henne i gaden var der opløb; men det brød han sig ikke om i dag – det var naturligvis kun en "tshiki-tshik," som en proces hedder dernede. Processer er abessiniernes lidenskab,

og de føres på åben gade. Politibetjenten i sit skilderhus er så dommer i de uundgåelige småstridigheder, og som oftest lyder hans dom på, at sagsøger og den sagsøgte skal lænkes sammen, til de er blevet enige.

Men alt dette brogede gadeliv interesserede ikke denne morgenstund Giuseppe. Hans tanker gik ad helt andre veje, og han skyndte sig, så meget han kunne, gennem de lange gader. Han måtte dog snart sætte farten lidt ned; thi hjertet begyndte at hamre i hans bryst. Byen ligger i en højde af otte tusinde fod over havets overflade, og det måtte selv Giuseppe tage hensyn til.

Endelig nåede han derud, men kun for at blive skuffet. Kifele var der ikke mere. Skolen var allerede i halv opløsning. Mange af drengene var taget bort, nogle for at overtage tjenesten som ordonnanser ved de offentlige kontorer, andre for at indtræde i byens bevogtningstjeneste, og nogle, erfarede Giuseppe, var allerede trådt ind i soldaternes geledder.

Længe blev han ikke derude; thi det var Kifele, han måtte have fat på; det var ham, han ville tale med – ham, der skulle hjælpe ham med den plan, der var født i hans hjerne den lange, søvnløse nat, og som han nu var fast besluttet på at bringe til udførelse.

Altså atter tilbage.

Da han nåede oberst Gillies tukul – således kalder abessinierne deres bolig – blev Giuseppe forundret ved at se en hel skare, vel et halvt hundrede sorte folk, sidde på hug omkring et pragtfuldt opsadlet muldyr. De fleste af dem bar på noget – lige fra sværd og spyd til vanddunke, burnus eller et par tøfler og meget andet. Så vidste Giuseppe, at der var en eller

anden fornem herre på besøg i tukul'en; thi en abessinsk adelsmand rider aldrig ud, uden at han er omgivet af en skare tjenere eller slaver, der løber bag efter hans hest eller muldyr.

Men hvem kunne det være?

Kifeles far var jo for længe siden draget til fronten.

Giuseppe kunne altså ikke sådan uden videre gå ind, som han plejede. Han fik dog snart øje på en ibenholtsort negerdreng, der stod og betragtede det fremmede tjenerskab med store, runde øjne. Ham kendte han – det var Waka, som hørte til huset her.

"Waka!" kaldte han, og drengen kom. Han kendte naturligvis også Giuseppe.

Waka havde tilhørt huset her i flere år. Han og hans et år yngre broder Edsji var for nogle år tilbage kommet her til Addis Abeba fra Beni Shangul, en provins på grænsen mellem Abessinien og Sudan, hvis konge havde betalt sin skat til centralregeringen i guld og slaver – en flok halvvoksne og helt unge drenge. De fleste af drengene havde kejseren anbragt i musikskolen, hvor de som trommeslagere og pibere kunne udnytte deres naturlige sans for rytme. De to kvikke brødre havde han overladt til Kifeles far, der igen havde skænket sin søn dem til hans personlige opvartning.

"Hvem er på besøg her, Waka?" spurgte Giuseppe.

"En stor herre," lød svaret.

"Hvem er det?"

"Det ved jeg ikke."

"Hvor er din herre Kifele?"

"Derinde," og Waka pegede.

"Du skal gå til ham og sige ham, at jeg er her, og at jeg absolut så hurtigt som muligt må tale med ham."

Waka gik, og det varede ikke længe, inden han atter kom tilbage.

"Du skal gå ned i haven og skjule dig i det tætte buskads," lød hans besked, "ingen må se dig, det skulle jeg sige, så vil Kifele snart komme."

Giuseppe kunne ikke lade være med at lægge mærke til det underlige blik i negerdrengens øjne, og det uvilkårligt lave, halvt hviskende tonefald, han talte i:

"- skjule dig i det tætte buskads – ingen må se dig," gentog Giuseppe for sig selv.

Hvad ville det sige? Åh jo, han var jo hvid, og hans forældre var italienere. Alle ville jo betragte ham som en af landets fjender – selv Waka dér foran ham, selv over for ham var han nu i dag en fjende. Negerdrengen kendte jo ikke forskel på Europas lande, for ham eksisterede der kun de hvide, som ville stjæle hans land.

Men Kifele – hvad med ham?

Giuseppe adlød og ventede i buskadset. Et kvarter forløb – så kom Kifele. Det var let at se på ham, at han var af fornem abessinierslægt. Der var intet hos ham, der kunne lede tanken hen på det, man plejer at kalde den afrikanske type – ingen negroide træk. Hans ansigtsfarve var brun – som en stærkt solbrændt europæers, hans træk regelmæssige – næsen krum og læberne tynde. Over hele hans slanke skikkelse og hans elastiske gang hvilede der en naturlig værdighed. Han tilhørte også af fødsel kejserrigets herskende klasse, amharerne. De er

Abessiniens aristokrater, og de har deres egen kultur, der er gået i arv gennem århundreders generationer.

"Kifele," begyndte Giuseppe, "hvorfor skal jeg skjule mig?"

Kifele svarede ikke straks. Det var øjensynligt, at han blev lidt forlegen.

"Er det, fordi krigen nu er brudt ud?" fortsatte Giuseppe.

"Ja – dit folk er jo vore fjender," lød svaret sagte.

"Er jeg også *din* fjende, Kifele?" kom spørgsmålet hurtigt og med en biklang af angst i stemmen.

Men så rejste Kifele sit hoved højt, og deres øjne mødtes. I hans smukke, mandelformede øjne kunne Giuseppe læse sig til svaret, før det kom fra hans mund.

"Nej, det er du ikke, og det kan du aldrig blive. Men de andre –"

"Hør nu, Kifele," afbrød Giuseppe ham, "jeg kommer lige fra spejderskolen, for jeg ville tale med dig."

Han talte så hurtigt, at ordene ligesom snublede over hverandre.

"Men først skal du vide, at jeg er ikke en af de folk, som du sagde var jeres fjender."

"Men dine forældre?"

"Ja, det skal du også vide, Kifele. De er ikke mine forældre, jeg er ikke italiener, jeg er ikke født som italiener."

"Hvad vil det sige?"

"Det ved jeg ikke helt nøjagtigt besked med; men François, som du godt kendte, og som rejste til Europa, har fortalt mig det. Mine forældre døde, da jeg var ganske lille, og så fik jeg andre forældre. Nu rejser de i morgen tidlig sammen med alle de andre."

"Skal du rejse – rejse herfra?" lød Kifeles spørgsmål med dårligt skjult angst i stemmen.

"Nej," svarede Giuseppe fast og bestemt, "nej – jeg bliver her."

"Men – men – hvad, hvordan – du –"; men længere kom Kifele ikke.

"Ja, det har jeg bestemt i nat, og nu må du hjælpe mig, Kifele. Jeg har også besluttet noget andet. Hvorledes det kan ske, ved jeg bare ikke endnu; men jeg vil med soldaterne, jeg vil kæmpe med – sammen med jer."

Atter rejste Kifele hovedet højt og så på vennen med sine dunkelviolette øjne, der lyste og strålede af glæde. Han greb hans hånd og trykkede den fast.

"Så skal vi ikke skilles," sagde han langsomt; "for jeg vil også med vore soldater – jeg vil også kæmpe med, og jeg har fået lov dertil. Vi vil følges ad – men –"

Han fortsatte ikke.

"- men," gentog Giuseppe, "tror du, det vil blive så vanskeligt? Der er jo allerede flere af dem derude fra spejderskolen, der har fået våben og er rykket med ud."

"Jeg tænkte kun på, hvordan du vil undgå at rejse med i morgen," svarede Kifele.

"Det skal nok gå," fortsatte hans ven, "alt det har jeg gennemtænkt. Jeg må bare snart hjem igen og så lade fuldstændig som ingenting, pakke mine sager sammen og gå i seng i aften ganske som alle de andre dage. Men så i nat lister jeg mig ud. Kifele, du må låne mig nogle af dine klæder. Kan du ikke samle noget sammen og lægge det her i buskadset, så kommer jeg i nat. I morgen kan vi så tale rigtigt længe

sammen. Så må vi drøfte alle planer. Men nu må jeg af sted. Jeg vil kun sige dig, Kifele, at *nu* er jeg glad – meget glad."

"Jeg må også op til de andre. Nu er de vist færdige med at spise."

"Hvem er deroppe?" spurgte Giuseppe.

"Det er min bedstefar, der er kommet for at sige farvel. Allerede i dag eller i morgen rejser han ud til soldaterne."

"Kan vi ikke komme med ham, Kifele?"

"Nej – han er for gammel, og han har heller ikke kommando over soldater. Men for fyrretyve år siden – dengang ved Adua – da var han med, og nu vil han endnu en gang kæmpe på de hellige steder. Nej, vi må se at komme ud til far. Han kender dig jo godt og vil tro, at du er vores ven. Bedstefar – nej, han ville aldrig tro dig, han ville kun se på din hudfarve, og så var du hans fjende. Det var derfor, Waka havde bud til dig, at du skulle holde dig skjult. Nu må jeg gå."

"Lægger du så den bylt klæder hernede, Kifele?"

"Ja – det glemte jeg – jo, det skal jeg nok gøre."

Så skiltes de to.

Hjemme fandt Giuseppe huset på den anden ende. Alle havde travlt med at pakke. Der herskede en vis kølig stemning i huset – det var, ligesom der var et tomt rum mellem drengen og hans forældre. Ingen af dem kom dog med direkte hentydninger til den pinlige episode fra den foregående aften. Hans far henkastede kun en bemærkning om, hvor han havde været henne, og var åbenbart tilfredsstillet med svaret, at han havde været ude i spejderskolen for at sige farvel.

Så gik Giuseppe selv i gang med at ordne sit eget værelse. Han pakkede den store kuffert med alt, hvad han ikke mente at

få brug for, og en mindre med nødvendighedssager og småejendele, som enhver dreng altid har nogle af – ting, der ikke behøver at være af værdi; men som han nu engang har kastet sin kærlighed på.

Her stod Giuseppe med en naivt og klodset udskåret elfenbensfigur. Den skulle forestille et firben, og han havde engang fået den af sin gode ven "Løvemanden", og det var måske den ting, han holdt mest af.

"Løvemanden", kaldte Giuseppe ham indvendig; men Ato Asmabu var hans virkelige navn, ja, virkelige kom nu ikke sandheden helt nær; thi det var det navn, som han havde antaget her i Abessinien. Hvad hans døbenavn var, kendte nu kun meget få her i Addis Abeba, og de, der kendte det, bevarede det for sig selv.

Ellers vidste man kun, at Ato Asmabu, der nu havde erhvervet sig abessinsk statsborgerret, stammede fra Danmark. Han kom ikke sammen med andre europæere, når han en gang imellem kom til byen, og han blev af nogle betragtet som en særling, af andre som en fuldblods eventyrer – i alle tilfælde hvilede der et hemmelighedsfuldt skær over hele hans liv og tilværelse. Men ingen kunne nægte, at han var en højt begavet mand og et helt sproggeni. Han talte engelsk, fransk, tysk, italiensk, amharisk, arabisk og gallasproget og havde indgående kendskab til Abessiniens mange dialekter, og heller ingen ville benægte, at han var en storvildtjæger af rang og betydning.

Han førte et meget uroligt liv; thi han var for det meste på farten i det indre, og han kendte bjergene, busklandet, sumpene og ørkenen lige godt. Han var af den sjældne hvide

type, der ligesom er født til at forstå folk af fremmede racer og komme dem dybt ind på livet. Han var ven med de indfødte høvdinge, og hans ankomst blev hilst med glæde af mange stammer. Han levede sammen med dem, talte deres sprog, tog del i deres liv og tænkte deres tanker. Hans livsbog bestod af brogede og eventyrrige sider, der var næsten bristefærdige af spænding, af liv og kundskab.

Af og til aflagde han kortvarige besøg her i hovedstaden, hvor han ejede et lille hus. Trods forældrenes forbud havde Giuseppe nu i flere år holdt til i "Løvemandens Hule", når han var hjemme, og der var opstået et godt og solidt venskab mellem de to.

I timevis kunne drengen sidde og høre på hans fortællinger, der var så strålende rige på spænding og eventyr. Så kunne drengen selv sidde længe og drømme – bare drømme sig herligt ud i fremtiden, og hvem kan vel drømme som drenge netop i den alder?

Mon "Løvemanden" ikke skulle komme til byen netop nu under al den uro, tænkte Giuseppe. Han – ja, netop han med alt, hvad han vidste og forstod sig på, han måtte frem for nogen kunne hjælpe ham med de nye planer. Måske kunne han bo hos ham og holde sig skjult dér, for der ville jo nok blive søgt efter ham. Efterhånden som Giuseppe gik og rodede med de tanker, blev han mere og mere utålmodig efter at få at vide, om Ato Asmabu var i byen, og lidt hen på eftermiddagen så han sit snit til at tage en lille afstikker hjemmefra.

Jo – Ato Asmabu var i byen, og det var ikke mange timer siden, han var ankommet i huj og hast fra det indre af landet efter flere dages forceret ridt. Da det stod ham klart, at krigen

ikke kunne undgås, vidste han også, at alle italienere måtte forlade landet, og *det* var grunden til, at han hovedkulds var rejst over stok og sten. Det var for endnu en gang at se drengen, det var for at tage afsked med sin unge ven, at han havde sat alt andet til side – alt var sket for drengens skyld; men det vidste Giuseppe intet om.

Stor var Ato Asmabus forbavselse, da han pludselig så drengen uden videre træde ind i hans stue, hvor alt endnu lå hulter til bulter; men samtidig trak han uvilkårligt et lettelsens suk – så var drengen endnu ikke rejst.

"Goddag, Ato Asmabu," hilste Giuseppe glad, "ja – jeg kan jo også godt sige: goddag, landsmand."

Det gav et pludseligt ryk i hele mandens høje, kraftige skikkelse, og alle hans ansigtstræk skiftede med ét – det sitrede om hans mund, panden rynkedes let, øjenlågene glippede, og øjnene selv var blanke, næsten angstfulde – som hos et anskudt dyr.

Drengen stod forvirret med sin fremstrakte hånd, som ikke blev modtaget.

"Hvad er det, du siger, Giuseppe – hvem –"

Ato Asmabu stoppede brat.

"De må ikke blive vred, Ato Asmabu; men er vi da ikke landsmænd? Passer det da ikke, hvad François fortalte, at jeg slet ikke er italiener; men at mine rigtige forældre var danske, og da de døde, fik jeg nye forældre?"

Ato Asmabus skikkelse sank ligesom sammen, og hans stemme var uden kraft og underlig tonløs, da hans svar endelig kom.

"Jeg ved det ikke, dreng – jeg kan ikke sige dig det." Så satte han sig hen på en bunke løveskind, der var stablet op i et hjørne.

Giuseppe blev mere og mere underlig til mode. En sådan modtagelse havde han aldrig fået før. Ato Asmabu havde ellers altid modtaget ham med åbne arme, rystet og klemt hans hånd, så han tit havde måttet bide smerten i sig, og han havde altid været glad og munter. Var Ato Asmabu syg? Og nu havde han ellers så meget, han skulle have talt med ham om og bedt ham om.

Så rejste Ato Asmabu sig pludselig op. Det gav et ryk i hans skuldre, som hos en mand, der tager en beslutning, og nu havde hans stemme den gamle, muntre klang.

"Nå, dreng – jeg fik jo slet ikke sagt goddag til dig og trykket din hånd."

Nu blev det til gengæld gjort så kraftigt, at Giuseppe uvilkårligt gik ned i knæene.

"Hvordan går det, Giuseppe? Du er endnu her i byen – jeg var ellers bange for, at jeg ikke skulle nå at sige farvel til dig."

"Jeg skal slet ikke bort, Ato Asmabu," kom svaret raskt.

"Skal du ikke bort? Rejser dine forældre da ikke?"

"Jo, i morgen tidlig klokken 8,30 under militæreskorte."

"Men du da – du skal jo da med."

Der var som en let skælven over Ato Asmabus ord.

"Nej – jeg bliver her," næsten råbte Giuseppe med eftertryk, "jeg er ikke italiener – *det* vil jeg ikke være, og det kan jeg heller ikke være. Mit hår er lyst – og mine øjne er blå. Det er der ingen af de andre, der har."

Der indtrådte en lille pause. Ato Asmabu vendte sig brat bort. Drengens ord havde virket på ham, som var det en bombe, der var eksploderet lige foran ham, ja – det var også en bombe, der med pludselig eksplosiv voldsomhed havde kastet alle hans følelser, tanker og planer hulter til bulter mellem hinanden.

Derfor vendte han sig brat om; thi han havde på fornemmelsen, at alt det ville afspejle sig i hans blik og ansigtsudtryk, og det skulle drengen ikke have lov at se.

Ato Asmabu satte sig atter hen på skinddyngen og vinkede så drengen derhen.

"Kom herhen, og fortæl mig så det alt sammen," sagde han stille.

"Vil De love mig, Ato Asmabu, at De ikke vil røbe mig, og at De vil hjælpe mig?"

"Lad så være med at fortælle noget, Giuseppe," lød svaret alvorligt, "jeg kan love dig det første, men ikke det sidste. Så længe jeg kan huske tilbage i mit liv, har jeg aldrig svigtet mit ord. Gav jeg et løfte, så holdt jeg det – koste hvad det ville og skulle. Da var det, som var det hellig jord, jeg trådte på."

"Måske vil De alligevel hjælpe mig," kom det stille fra drengen, "når jeg nu fortæller Dem det hele."

Og så fulgte – lidt springende i tankegangen, men alligevel indgående nok – hele beretningen om, hvad der var sket den foregående aften og om alt det, der var født og modnet i hans hjerne hele den søvnløse nat. Så endelig blev han færdig.

Ato Asmabu sad med ansigtet begravet i sine hænder. Godt, at drengen ikke kunne læse hans tanker – godt, at han ikke kunne være vidne til den vanvittige kamp i hans indre – en strid

så frygtelig, som han ikke havde troet det muligt. Pligten, løfter, æren på den ene side og på den anden side alt det andet.

Der var næsten uhyggeligt stille i værelset. Drengen havde ikke mere at fortælle og ventede nu kun spændt på svaret. Men Ato Asmabu sad endnu stille hen. Kampen i hans indre fortsattes – så endelig sejrede pligten.

Dybt alvorlig – roligt og stille, om end med let skælvende røst kom hans svar. Det blev helt anderledes, end drengen havde ventet. Det blev formanende, indtrængende ord om at opgive sin beslutning om at blive tilbage – nej, han måtte og skulle rejse med sine forældre. Der var dog også opmuntrende ord. De behøvede jo ikke at sige farvel for evigt – nej, efter krigen ville de mødes igen; men så til sidst kom det afgørende svar – fast og bestemt.

"Hjælpe dig med dine planer, Giuseppe, det har jeg ikke lov til, hører du, det har jeg ikke lov til, og når jeg ikke har lov til det, så *kan* jeg det ikke, og så *vil* jeg det heller ikke."

Dér stod drengen. En verden var gået i sønder for ham, hans forhåbninger var bristede, som sæbeboblen brister – den nøgne virkelighed havde sat bom for hans ønsker og drømme.

Men Giuseppe var af hård støbning. Han bed sig hårdt i læben og strakte hånden frem til afsked.

"Ja, så farvel, Ato Asmabu – og tak for alt godt."

"Nej, sådan skilles vi ikke, dreng," svarede Ato Asmabu hurtigt, "nu taler vi blot ikke mere om det andet."

Men da Giuseppe noget efter forlod Ato Asmabus lille hus, var hans tanker underligt forvirrede – en blanding af sorg og trods. Han havde mødt sit livs første store skuffelse; men han ville alligevel ikke lade denne blive sejrherre.

Tredje kapitel

Giuseppe var atter hjemme, og ingen kom med generende spørgsmål om, hvor han havde været henne. Først ville han skrive det afskedsbrev til forældrene – fik også papir og fyldepen taget frem, men kunne ikke rigtigt få hold på sine tanker. I hans øren klang stadig lyden af Ato Asmabus alvorlige ord: "Når jeg ikke har lov til det, så *kan* jeg det ikke, og så *vil* jeg det heller ikke." Ikke lov til det – det forstod drengen ikke, og hvorfor havde hans ældre ven dog været så underlig i dag – men, nå – ville han ikke hjælpe ham, så måtte han selv klare det. Heldigvis havde han Kifele – dér gik han ikke fejl, ham kunne han i hvert fald stole på. Kifele var ikke som de andre.

Men det var brevet. Nu han sad her og skulle sætte ordene sammen, faldt det ham meget svært. Så først gik det rigtigt op for ham, at det var et afskedsbrev i fuldeste forstand; thi forældrene var jo tvunget til at rejse, de havde ikke lov til at blive her længere.

Og de rejste helt til Europa – kom måske aldrig mere hertil, og selv om de kom, så ville de sikkert ikke have mere med ham at gøre. De var jo ikke hans rigtige forældre, og så havde han jo også kæmpet mod deres land og været deres fjende.

Det var ikke let for drengen, når han tænkte herpå og navnlig på faderen. Ham holdt han nu alligevel meget af, og de to havde haft det godt med hinanden, når de rejste sammen på de lange rejser. Men der var ingen vej udenom – det skulle jo gøres.

Lidt efter lidt fik Giuseppe da også de vanskelige sætninger knyttet sammen. Det blev ikke til så forfærdelig meget – en kort

forklaring om, at han ikke ville rejse herfra, for han ville ikke til det land, som så uretfærdigt havde overfaldet Abessinien – så en tak for de år, han havde været hos dem og til sidst en afskedshilsen – lidt kejtet sat sammen; men meningen var ikke til at tage fejl af. De tykke streger under ord som *ville – ikke – uretfærdigt* og flere andre gav tydeligt nok besked om, at det var drengens ramme alvor, og at der lå vilje bag beslutningen.

Så endelig blev han da færdig, og brevet blev stukket ind på brystet. Han følte sig både lettet, da det var overstået, og træt i såvel hoved som krop. Han trængte til at sove – bare sove lidt. Han så på uret – jo, der var endnu nogle timer, til de skulle spise, og så ville de nok vække ham. Han smed sig på sengen, og naturen krævede sin ret. Næppe havde han lagt sig, før han sov.

Giuseppe blev vækket af sin far. Forvirret og fortumlet af den faste søvn slog han øjnene op.

"Giuseppe – men dreng dog – ligger du og sover," sagde signor Martini strengt, "vi skal af sted nu."

Giuseppe sprang i et sæt ud af sengen. Det var lyst derude. "Af sted nu," stammede han. Så havde han altså sovet hele natten igennem, og nu skulle de rejse. Der var ingen mulighed for at slippe væk – alle hans planer var ødelagt – og hvad ville Kifele tro og tænke. Alt det jog gennem hans hjerne.

"Af sted nu," gentog han helt forvirret.

"Ja," svarede faderen, "skynd dig nu. Har du pakket alt, som jeg sagde?"

"Ja – det er færdigt."

"Tag det så," fortsatte Signor Martini til et par tjenere, der var fulgt med ind, og han pegede på den store kuffert.

"Er det din håndbagage, Giuseppe?"

"Ja," lød svaret næppe hørligt.

"Tag så selv den og kom så. Vi spiser og bor på hotel i nat."

Drengen snappede helt efter vejret. – Åh, så var det altså alligevel ikke morgen endnu, så var alt alligevel ikke håbløst. Han blev med ét helt lysvågen.

"Hvad for et hotel?" spurgte han, og hans stemme var nu igen naturlig.

"Imperial," lød svaret kort.

Hotel Imperial ligger på et bjerg midt inde i byen og er installeret i kejserinde Manens tidligere slot. Det første, Giuseppe gjorde, da de kom derhen, var naturligvis at anstille undersøgelser, hvorledes han bedst om natten kunne slippe uset derfra. Hjemme kunne det så let have ladet sig gøre, dér havde han ikke behøvet lys; thi dér kendte han alt – hvert et knirkende bræt og hvert et pibende hængsel. Men her var alt nyt og ukendt, og endnu vidste han ikke, hvor på hotellet han skulle bo den nat. For ikke på nogen som helst måde at vække mistanke turde han ikke spørge. Skulle han bo i værelse sammen med faderen? Eller måske med andre; thi hotellet var åbenbart helt overfyldt? Spændingen blev dog snart udløst og det på bedste måde. Han fik sit eget lille værelse, hvorfra han mente uset og uhørt at kunne slippe ud i gården og herfra ud på gaden.

Det blev aften. Middagsmåltidet blev overstået i en fart, og derefter blev drengen sendt bort til sit værelse, mens de voksne fortsatte samtalen i hotellets spisesal. Hans forældre havde åbenbart ikke glemt den foregående aften og ville vel sikre sig mod en gentagelse af noget lignende. Giuseppe trak lidt hånligt

på smilebåndet, og han kunne ikke frigøre sig for at kæle lidt for tanken om, hvilken overraskelse hans forsvinden ville berede dem i morgen tidlig. Hans mor havde overhovedet ikke sagt ét ord til ham hele dagen eller aftenen.

Og det blev nat. Giuseppe lå endnu lysvågen i sin seng og kikkede ud gennem det åbentstående vindue. Det var strålende måneskin, og han kunne herfra, hvor han lå, se Entotto-bjergets smukke, skarpt aftegnede konturer. Eucalyptustræerne sendte deres stærke duft ind i værelset. Disse træer er her ved Addis Abeba talrigere end noget andet sted i Abessinien; thi den tidligere hersker, den store kejser Menelik, gav ordre til at plante millioner af disse træer omkring byen. Det er også her et værdifuldt træ, og omtrent alle byens huse er bygget heraf, da det holder termitterne borte.

Men stille var der ikke derude, mange lyde lød gennem natten. Natvægterne sang ustandselig deres triste, ensformige sange, og i det fjerne hørtes dybe, kvalte lyde – det var brølene fra kejserens løver deroppe i burene.

Tiden sneglede sig forfærdelig langsomt af sted, som den jo altid gør under sådanne omstændigheder, og gang på gang så Giuseppe på sit ur. Én ting foruroligede ham endnu. Han gad vide, om de overhovedet gik i seng her på hotellet. Det var nu over midnat; men stadigvæk lød der skridt på gangen, og af og til – åbenbart når døren blev lukket op – en fjern summen fra snakken i spisestuen.

Klokken blev et – to – halvtre – så endelig blev alt stille. Giuseppe stod op og klædte sig på i mørke. Han havde gennemtænkt alt i forvejen og vidste, hvor han havde hver enkelt lille ting. Brevet til forældrene lagde han på bordet, og så

forlod han værelset. Der var bælgmørkt på gangen; men heldigvis havde han sin elektriske lommelampe.

Tak, skæbne – dérhenne ved udgangen brændte en lampe, og en skikkelse, pakket ind i et stort tæppe, sad foran bordet. Det var dørvogteren. Nå, Giuseppe tog sig hurtigt sammen, og lynsnart fødtes de ord, som han ville sige til ham – ganske almindelige ord, at han efter faderens ordre skulle gå med besked til den og den familie, som også skulle rejse nu til morgen. Han fik dog slet ikke brug herfor. Nattevagten sov sin dybe søvn, og uden at blive set eller hørt forsvandt Giuseppe ud i gården. Her snublede han over noget, tændte lygten og så, at det var en kost. "Meget heldigt," tænkte han og tog den med. Den kunne han bruge, hvis der var hyæner på vejen, og en af dem blev ham lidt for nærgående.

Uden at der var hændt noget usædvanligt nærmede Giuseppe sig oberst Gillies bolig. Han havde gået hurtigt, hans hjerte bankede, og åndedrættet var lidt stakåndet. Endnu en lille sindsbevægelse skulle han udstå. Just som han nærmede sig buskadset i haven, dukkede noget stort, mørkt op foran ham. Han kunne se det komme ud mellem grenene. Det gav et sæt i ham, og han tændte lygten. Men det var Kifele, indhyllet i et tæppe; thi nætterne er kolde heroppe i højden.

"Kifele," stammede Giuseppe, "er det dig?"

"Ja – jeg har ventet temmelig længe på dig," lød svaret.

"Men – men jeg kunne ikke komme før. Har du klæderne til mig?"

"Ja – deroppe. Der er stillet en seng ind til dig i mit værelse – dér er du bedre skjult. Det var derfor, jeg ventede på dig her."

Giuseppe svarede ikke. Han var på en gang Kifele dybt taknemlig og følte også en egen slags ro og tryghed ved at have ham nær sig netop nu, da han havde taget det første alvorlige skridt og også senere hen, når planerne skulle føres ud i livet. Der *var* nu ingen, der kunne måle sig med Kifele.

Snart lå Giuseppe i en god seng, og søvnen var ikke længe om at melde sig – en længe tiltrængt søvn. Solen stod op; men dens stråler vækkede ham ikke. Viserne rykkede længere og længere frem mod afgangstiden for det tog, han skulle have været med; men end ikke urolige drømme forstyrrede ham. Solen steg højere og højere – nu var det over tiden, og toget var på vej ned mod kysten; men Giuseppe sov stadig – dybt og drømmefrit.

Og mens drengen sov, foregik der oprivende ting, mens han var helt uden for alt, fandt der heftige scener sted. Ikke to timer før togets afgang fandt signor Martini sin søns brev, og naturligvis stod han dér, som ramt af lynet. Intet havde han anet herom, ikke en antydning af mistanke om noget sådant havde strejfet hans tanker.

Hvad var der nu at stille op? Rejse skulle han jo, der var ingen vej udenom – men hvad så med drengen – hvad så – hvad så? Fru Martini tog så roligt på det, at det bragte hendes mand i ophidselse. Han så forundret og harmfuld på det tilfredse smil, der spillede om hendes mund – han hørte halvt mumlende ord om gøgeunge, og hårde og bitre ord faldt dem imellem.

Men her var ingen tid at spilde. Signor Martini ilede til telefonen og fik gesandtskabet ringet op. Dér fandt han dog kun ringe opmuntring. De stod jo også for afrejse, og Italiens og italienske borgeres interesser var overdraget Amerika. Her kunne han ikke få telefonisk forbindelse, og der blev sendt ilbud

af sted. Hele det gamle tjenerskab blev også tilkaldt og underkastet et skarpt forhør. Ingen af dem kunne dog oplyse det mindste, ingen af dem havde den ringeste anelse om, hvor drengen i dette øjeblik opholdt sig.

Ato Asmabu? Kunne det tænkes, at drengen holdt til hos ham? Havde han en finger med i spillet her? Var han i byen?

Atter ilbud; men buddet traf ingen hjemme.

Så kom legationssekretæren fra det amerikanske gesandtskab. Med ham havde Signor Martini en længere samtale, som endelig fik ham til at falde lidt til ro. Han fik løfte om, at alt skulle blive sat ind på at finde drengen igen, og han skulle nok blive fundet. Så fandtes der jo altid en lejlighed til at få ham sendt hjem til Italien.

Nu var det også i sidste øjeblik. Med febrilsk hast fik Signor Martini alle drengens papirer taget frem og gav legationssekretæren dem. Nu kendte denne hele Giuseppes livshistorie.

Så gik det i rasende fart til jernbanestationen. Her blev der ikke tid til at tage alt for indgående afsked. Alle de øvrige havde allerede anbragt sig i den hvidmalede waggon, der var reserveret dem midt i togstammen. Et voldsomt røre udfoldede sig den morgen, og der var et mylder af sorte, hvide, gule og brune folk – somalier, franskmænd, abessiniere, grækere, armeniere, indere, englændere og annamiter.

Midt i al denne brogede folkesværm stod en høj skikkelse, klædt som abessinier; men med en turban trukket dybt ned i panden, og også underansigtet var skjult af et hvidt klæde, så kun øjnene var synlige. Men disse var levende, de havde fulgt

hver af passagererne, der gik ind i vognen, og de borede sig gang på gang ind i mængden, som søgte de et bestemt mål.

Pludselig gav det et ryk i den høje skikkelse. Dér fik han øje på hr. og fru Martini. Han så dem stige op i waggonen.

Drengen var *ikke* med.

Minut fulgte minut; men drengen kom stadig ikke. Nu var det afgangstid – et stød i fløjten, og med beundringsværdig præcision satte toget sig i bevægelse og begyndte sin trælsomme tur de små otte hundrede kilometer ud til Djibouti, havnestaden i fransk Somaliland.

Trods den forholdsvis ringe afstand er man dog tre dage og to nætter om at tilbagelægge denne strækning; thi toget kører slet ikke om natten, da banelinjen går gennem farlige egne, hvor man ikke tør tage ansvaret for gods og passagerer efter mørkets frembrud. Nogen fornøjelsestur er denne rejse ikke for passagererne, indelukkede som de er i kupéer, hvor temperaturen stiger til over halvtreds grader celsius, med et trøstesløst ørkenlandskab, dækket af gammel, forvitret lava, for øje, og med al udsigt til et overfald af en af disse hyppige røde og indædt ubarmhjertige sandstorme, som det er umuligt at værge sig imod. Intet formår at holde de fine sandskorn ude, de trænger sig ind bag de lukkede øjenlåg og fylder også næse og mund.

Først da toget ikke kunne ses mere, forlod den høje, hvidklædte skikkelse perronen, gik over de smukke mosaikgulve gennem den imponerende jernbanestations søjlerækker og buegange ud på pladsen foran bygningen med Abessiniens forgyldte bronzeløve på sin høje sokkel.

Her stod han et øjeblik stille, dybt hensunket i sine tanker.

"Så gjorde han det altså alligevel," mumlede han, "er jeg også nu bundet på hænder og fødder – også nu – også nu."

Det var Ato Asmabu.

Fjerde kapitel

Giuseppe slog øjnene op og så sig ikke så lidt forvildet omkring i de uvante omgivelser. Henne i en krog af værelset sad en negerdreng. Ham kendte han – det var Edsji, Wakas yngre bror, og nu forstod Giuseppe med ét, hvor han var, og hvorfor han var her. Han så på uret. Klokken var 10. Så var hans plejeforældre altså på vej hjem til Italien, og han var alene – skulle fra nu af klare sig selv, havde kun sig selv at stole på.

Giuseppe sprang ud af sengen, og i samme øjeblik sprang også negerdrengen op fra sin siddende stilling.

"Edsji – hvor er din herre Kifele henne?"

"Jeg skulle fortælle dig, at han ikke kom før middag," svarede negerdrengen; "men han er ikke mere min herre."

"Hvad vil det sige?"

"Han sagde, før han gik, at fra nu af tilhørte jeg dig. Han har givet mig bort til dig," og pludselig strålede der et angstfuldt blik ud fra hans dybe, mørke øjne, skygget af lange vipper, "du vil ikke skille mig fra min bror. Det vil du ikke – det vil du ikke."

Situationen lå fuldstændig klar for Giuseppe. Kifele havde simpelt hen foræret ham den ene af sine to slavedrenge. For alle andre er dette forhold vel nok uforståeligt; men det var det ikke for Giuseppe, der var født hernede, og som havde levet livet mere blandt abessiniere end blandt europæere.

Men forholdene er nu en gang således, at slaveriet tager sig helt anderledes ud, set fra et abessinsk standpunkt end bedømt af udenforstående, hvad enten så disse giver deres meninger udtryk i avisernes spalter eller fra Folkeforbundets talerstol.

De såkaldte slaver i Abessinien er slet ingen pariakaste, og ordet slave har ikke her den frygtelige klang som i en europæers øren. Det at være slave er snarere en livsstilling, og han tilhører en højere klasse end tjenestetyendet.

Trods det, at Ras Tafari, den nuværende kejser, i 1924 i sine reformbestræbelser ophævede slaveriet inden for Ætiopiens grænser, eksisterer det endnu. Ja, menigmand hernede lægger ikke skjul på, at han ikke sådan med ét kan og vil give afkald på, hvad han betragter som en tusindårig ret. Og da loven om slaveriets afskaffelse trådte i kraft, vakte den forfærdelse både hos herrer og slaver – ikke mindst blandt disse sidste. Det betød simpelt hen for dem, at de nu var hjemløse. Størstedelen af dem var lykkelige og ønskede slet ikke den besværlige frihed; thi nu mistede de det sted, hvor de hidtil havde fået føde, klæder og husly. Hvor underligt det end kan lyde – som et sært paradoks, der må skurre en i ørerne – sandheden er dog, at man med rette kan sige: de stakkels, befriede slaver. For Giuseppe var det altså såre naturligt, at også han nu ejede et andet menneske.

"Nej, Edsji," svarede han roligt, "nej – jeg vil ikke skille dig fra din bror," og angsten svandt hurtigt i slavedrengens øjne.

Så satte Giuseppe sig hen og tænkte, og der var i sandhed også meget – meget, som hjernen skulle underkaste en indgående behandling. Ét stod fast – nemlig det, at han og Kifele ville til fronten. Men de to var ikke nok, de måtte være flere, og det kunne de jo også nemt blive. Der var jo ham – og ham – og ham, og Giuseppe talte på fingrene, efterhånden som hans tanke strejfede de kammerater, han gerne selv ville have med, og for hvis deltagelse i ekspeditionen han mente, der var

mulighed. Hver måtte jo skaffe sig sin egen udrustning, sit våben, sine patroner og sit muldyr. Heldigvis havde han selv midler til at skaffe sig det fornødne, og kunne de andre blot også det, kendte han både grækere og armeniere, hvor man kunne købe det.

Så kom Kifele.

"Du må sende Edsji bort," var hans første ord, og han understregede hermed tydeligt nok, at han ikke mere betragtede sig som slavedrengens herre.

"Dit tog er kørt," fortsatte han, da Edsji var forsvundet.

"Og de var med?" spurgte Giuseppe. Han kaldte ikke mere hr. og fru Martini sine forældre, men regnede med, at Kifele nok kunne forstå, hvem han mente.

"Ja, de var med. Toget gik præcist."

"Så tænker vi ikke mere på det," fortsatte Giuseppe med en stemme, som ivrighed og beslutsomhed uvilkårligt gjorde stærkere, "nu må vi overveje alt det andet."

"Du sagde i går, at du havde en plan," indskød Kifele.

"Ja, jeg har tænkt på så meget, og det er det, som vi to må tale om og drøfte sammen. Kom, lad os sætte os, så skal jeg fortælle dig det alt sammen."

Og Giuseppe fortalte løs. Uden hæmninger af nogen art strømmede ordene fra hans mund. Her, over for sit livs bedste ven og kammerat, behøvede han ikke at overveje så dybt, før han talte. Han udviklede, hvorledes de to skulle samle en styrke af jævnaldrende og så drage til fronten – måske til Kifeles far, hvis han så blot ikke sendte dem hjem igen – eller et andet sted, det var jo så nogenlunde ligegyldigt, de ville og kunne blot ikke gå herhjemme, når de andre kæmpede, de ville, skulle og måtte

være med til at forsvare deres land mod dem, der ville røve det. Giuseppes øjne strålede, og Kifeles øjne strålede, og her sad de to, der endnu kun var drenge af år, og tænkte som mænd og så sig selv handle som mænd.

Men således er det, og således har det været alle tider igennem.

Mandens dåd begynder i drengens tanker og drømme – alle vegne Jorden over.

Når den lille eskimodreng sejler ud i sin spinkle kajak og slynger sin legetøjsharpun mod den tænkte sæl eller hvalros, er det så ikke tanken om engang at blive den store jæger og fanger – måske stammens største – der optager hans sind og tanker?

Eller var det ikke således hos indianerdrengene, når de fra ganske små i deres lege efterlignede fædrenes bedrifter på krigsstien? Begyndte mandens gerning da ikke allerede her at tage form i deres dybe ønsker om og hemmelige længsler efter den dag, da de selv kunne drage på krigsstien og efter fuldført bedrift med hæder fæstne ørnefjeren i deres perlesmykkede hår?

"Giuseppe," faldt Kifele pludselig ind, "jeg er enig med dig i, at vi to må samle så mange, vi kan, af dem, vi kender, og så rykker vi ud til kamppladsen. Der skal nok blive brug for os et eller andet sted. Ude på spejderskolen har vi lært at skyde. Hvornår skal vi rykke af sted?"

"Ja, det bliver hverken i morgen eller i overmorgen," svarede vennen, der fra sine mange samtaler med sin forhen så gode ven "Løvemanden" vidste, hvad der skal til, for at en ekspedition gennem et så øde og ugæstfrit land kunne siges at være tilstrækkeligt udrustet, "der er meget at overveje endnu, Kifele;

der er meget at købe ind, og – og – det er det, jeg har tænkt og tænkt over så mange gange – hvor får vi alt det fra: Bøsser og patroner, muldyr, telte, mad og alt det andet?"

"Vi må da kunne skyde en hel del undervejs, både pukkelokser, antiloper og vildsvin," svarede Kifele ligetil, "og vi kommer da også til steder, hvor vi kan købe både høns og får.

Ved du hvad," fortsatte han energisk og med hævet stemme, "prins Makonnen er her i byen. Du ved, han kom for at overvære Maskalfesten sammen med hele kejserfamilien – du så ham jo selv."

"Og hvad så?" afbrød Giuseppe uforstående.

"Han kunne måske hjælpe os," svarede Kifele.

"Tror du?"

"Ja – jeg kender ham da. Jeg var jo hans bedste legekammerat, før han flyttede ud for sig selv."

Prins Makonnen er kun 14 år, men spiller trods sine unge år allerede en stor rolle. Han er kejserens yndlingssøn og betragtes af mange som kronens arvtager, trods det, han har en ældre bror – den rigtige kronprins, Asfaou-Wossen. Denne lever dog i en slags landflygtighed i en fjern provins; thi der er strid mellem far og den ældste søn. Kronprinsen, der er opdraget af den mægtige præstestand, er en svoren modstander af al europæisk kultur og alle moderne opfindelser, mens kejserens alvorlige bestræbelser går ud på lidt efter lidt at civilisere landet. Derfor har kejseren kastet al sin kærlighed på prins Makonnen, har ladet ham opdrage af europæiske lærere og betragter sikkert denne sin yndlingssøn som sin efterfølger.

Prins Makonnen bor langt uden for byen i sit eget slot; han har sin egen garde, sin egen husholdning og sin egen stald med

prægtige arabiske og australske heste. Det meste af sin tid tilbringer den unge prins dog med at erhverve sig kundskaber og uddanne sig både i åndelig og fysisk retning til sin ansvarsfulde gerning; thi også han regner med engang at skulle arve kronen. Han taler allerede flydende engelsk og fransk og er en udmærket sportsmand både i ridning, skydning og fægtning.

Kifele blev helt optaget af den tanke at ville opsøge prins Makonnen. Han ville sikkert kunne forstå dem og ville sikkert også hjælpe dem.

"Giuseppe – ved du hvad?"

"Hvad nu?"

"Jeg prøver allerede i dag på at få prins Makonnen i tale; men du –"

Han fortsatte ikke.

"Jeg gør sikkert bedst i foreløbig at holde mig skjult, så længe det er lyst i hvert fald," svarede Giuseppe, "og jeg må forklæde mig og blive ligesom I andre."

Kifele havde ingen ro på sig, nu han havde taget sin nye beslutning.

"Ja, gør det," sagde han, "det finder du nok selv ud af, og nu har du jo Edsji. Jeg må af sted."

Det varede ikke længe, før han var væk, og Giuseppe sad atter alene tilbage. Han faldt snart i dybe tanker og mærkede slet ikke, at slavedrengen som en skygge gled ind i værelset og stille satte sig hen i en krog. Det var han vant til fra sin tidligere herre.

Giuseppes tanker gjaldt "Løvemanden". Selv over for ham måtte han skjule sig, og netop nu havde han kunnet hjælpe dem

som ingen anden – netop nu, da han selv ikke turde vise sig for en eneste europæer af frygt for at blive opdaget – netop nu havde han troet, at "Løvemanden"s bolig skulle blive hans sikre tilflugtssted.

Uden egentlig at tænke nærmere over det havde han taget det lille, udskårne elfenbensfirben frem og sad nu og så på det. Det ville han nu alligevel ikke på nogen måde skille sig af med. Atter mindedes han så tydeligt Ato Asmabus ord, der var blevet sagt med så stor, næsten højtidelig alvor: "Når jeg ikke har lov til det, så *kan* jeg det ikke, og så *vil* jeg det heller ikke."

Men hvorfor – hvorfor?

Kifele styrede sine skridt mod kejserens palads. Kejseren har to paladser i hovedstaden – det ene er det gamle, kaldet "Store Gibi". Gibi er egentlig blot benævnelsen for en høj, og hele det store palads med triumfbuer og de tre slotsgårde ligger også på en høj og rager op over alle byens tage. Her i den inderste slotsgård står de to rækker bure, hvor kejserens løver døgnet igennem brøler og raser mod jernstængerne, mens ungerne leger ude i gården. Abessiniens grøn-gul-røde nationalflag vajer over paladset, her er fuldt op af soldater af den kejserlige livgarde; men kejseren selv er nu flyttet herfra til et andet og mere moderne indrettet palads nogle kilometer derfra. Han kommer kun til Gibi, når der gives audiens i den mere end prægtige tronsal med søjler, beklædt med det fineste silketøj, med piller og stole af guld og med de kostbareste, persiske tæpper i flere lag spredt ud over gulvet.

Kejserens nye palads ligner mere et engelsk landsted. Også her er der naturligvis vagt, men en særlig slags vagt, en kejserlig officers-livvagt, iført de nyligt indførte uniformer med

huer, overtrukket med løveskind, og gamacher – men bare ben. Alle medlemmer af denne garde er officerer.

Kifele kendte særdeles godt chefen for garden, Balambras Mukria, og det var også ham, han først opsøgte.

"Nå, Kifele, er du dér. Hvad skylder man æren af dit besøg?"

"Jeg *må* tale med prins Makonnen."

Balambras Mukria så på drengens ansigt, der var præget af den dybeste alvor. Han kendte ham særdeles godt og vidste besked med, at prinsen og Kifele før havde været nære legekammerater.

"Ja-h, Kifele," svarede han, "nu er tiderne jo lidt anderledes. Nu er din tidligere legekammerat prins og ikke sådan at få i tale."

"Kan vi alligevel ikke sende ham et bud?"

"Jo, det kan jo nok lade sig gøre at få sendt ham en meddelelse om, at du er her; for kejseren er her tilfældigvis ikke lige i øjeblikket; men om han kan modtage dig, det er jo lidt mere indviklet."

"Prøv kun, Balambras Mukria."

Og det skete, som Kifele ønskede det. Ikke et kvarter efter kom der bud til vagtstuen, at Kifele skulle føres til prinsen, og noget efter stod han atter over for sin tidligere legekammerat, som han ikke havde talt med i over et år. Han bøjede sig dybt for ham – han var jo prins, og der var andre til stede. Men da de lidt efter blev alene, var de begge mere naturlige.

"Det er rart at se dig igen, Kifele," begyndte prins Makonnen, "du burde komme noget oftere."

Trods det, at prins Makonnen gjorde sig al umage for kun at være kammeraten, kunne Kifele ikke lade være med at lægge

mærke til, at der alligevel var kommet noget fremmed over hans væsen – noget, som ikke før havde været der. Men det var heller ikke så underligt. Nu var der indført stiv hofetikette ved det abessinske hof, og det måtte med tiden sætte sit præg på enhver.

Selv havde prins Makonnen allerede mange gange måttet give audiens. – Ja, sit første store officielle hverv havde han også allerede bag sig – nemlig dengang han blev sendt til Dire-Daoua, den første større jernbanestation i Abessinien, for at modtage det svenske kronprinspar, da de aflagde landet et besøg – et hverv, han med stolthed og selvtillidsfuldhed havde skilt sig udmærket fra. Én karakteregenskab er særlig fremtrædende hos den unge prins – han ved nøjagtigt, hvad han vil.

"Jeg kom også gerne – det ved – – –"

Kifele stoppede op; men prins Makonnen var straks klar over situationen.

"Du kan godt blive ved med at sige Du, Kifele," sagde han, "når de andre ikke er her. Er det kun for at besøge mig, du er kommet, eller er der ellers noget?"

"Der er meget," svarede Kifele, "og jeg skal fortælle dig det hele fra begyndelsen af."

Snart efter var situationen den samme her i paladset, som den for ikke længe siden havde været hjemme i Kifeles tukul. Nu var det dog ham, der førte ordet i stedet for Giuseppe; men det var dennes ord, han benyttede, og det var hans lidenskabelige fremstilling af hele situationen – hvorledes de hverken ville eller kunne blive hjemme under disse forhold – der gik igen.

Og Kifeles øjne strålede atter, og prins Makonnens øjne strålede også med en besynderlig glans, da Kifele videre udviklede hele planen og fortalte om, hvorledes det var hans europæiske ven, der havde fattet den og om, hvorledes denne havde forladt alt andet for at kunne føre sin vilje igennem og lade sine ønsker gå i opfyldelse. Endelig langt om længe afbrød prins Makonnen ham.

"Jeg vil se ham – din ven – hvad hedder han?"

"Giuseppe Martini," svarede Kifele og fortalte nærmere om sin vens familieforhold.

Dernæst gik han over til direkte at spørge drengeprinsen, om han ville hjælpe dem, hvor han kunne. Klogt havde Kifele forberedt jordbunden; hans ligefremme, men alvorlige og dybt følte ord om ønsket om at være med her i kampen, hvor det gjaldt ret og retfærdighed, hvor det gjaldt forsvaret af århundredgamle værdier og af den fra fædrene nedarvede tro, frihed og uafhængighed, havde allerede gjort sit dybe indtryk.

Prins Makonnen var ganske vist den enevældige kejsers yndlingssøn, han *var* prins; men han var fjorten år, og han var endnu dreng.

Der indtrådte nu en længere pause.

"Vil du?" vovede Kifele endelig.

"Naturligvis vil jeg," svarede prins Makonnen hurtigt og med eftertryk, "det er ikke det, jeg tænker på, men kun på, hvorledes det kan lade sig gøre."

Atter en lille tavshedsperiode.

"Nu ved jeg det," tog prins Makonnen så pludselig ordet, "sagde du ikke, at din europæiske ven måtte skjule sig her i byen?"

"Jo – det, mener han, er absolut nødvendigt."

"Så kan jeg foreløbig hjælpe ham med et skjulested. Han kan flytte ud på mit slot. Dér vil ingen søge efter ham."

Prins Makonnens opdrager, den franske kommandant Henry Gigli, var lige rejst hjem til Europa; men selv om prinsen nu under de ændrede forhold havde forladt sit tidligere opholdssted – det primitive, abessinske slot uden for byen – var dette dog ikke ubeboet.

Endnu sad de to i lang tid og drøftede mange forskellige enkeltheder, og da Kifele endelig forlod sin højtstående ven, havde han opnået meget, meget mere, end han i sin vildeste fantasi havde drømt om. Han glædede sig mægtigt til at fortælle Giuseppe om det glimrende resultat.

Tilbage i værelset stod prins Makonnen alene og i dybe tanker. For én gangs skyld tog fantasien magten fra ham – han så for sit indre øje Kifele og hans venner drage bort under våben – ud til fronten – ud for at kæmpe mod landets fjender – ud til spændende tildragelser – ud til ærefulde bedrifter, og han følte sig i dette øjeblik så fattig midt i sin rigdom, så betydningsløs og evneløs her, hvor alle dog ville springe på hans mindste vink.

Så rettede han sig pludselig hurtigt op, kaldte på en tjener og lod ham fjerne de to glas orangeade, der var stillet ind til dem; men som ingen af dem i al deres optagethed havde rørt. Derpå satte han sig hen for at tænke for alvor. Ét var han besluttet på – han ville hjælpe Kifele og hans venner og hjælpe dem til gavns.

Ude på prins Makonnens slot herskede der i de følgende dage liv og travlhed, både i nogle af værelserne i det lille slot, i haven og i stalden. Giuseppe og Kifele havde så sandelig ikke ligget på den lade side siden den dag, da den førstnævntes forældre

havde forladt Addis Abeba, og den sidstnævnte havde aflagt det så betydningsfulde og resultatrige besøg hos prins Makonnen.

Kifele havde påtaget sig opgaven at samle deltagerne i ekspeditionen, og i løbet af få dage havde han hvervet en snes jævnaldrende, der alle var lige gennemtrængt af glødende virkelyst, der alle med begejstring var klar til at drage til fronten, hvor soldaterne nu kæmpede for land og frihed.

Giuseppe udviklede sig i de dage til en første klasses handelsmand. Lidt begreb om abessinsk handel havde han i forvejen fra sine ture rundt i landet med sin far, og hans store kendskab til byen og dens liv – både det, der levedes, så det kunne tåle dagens lys og det, som mørket tjente bedst, hjalp ham meget. Forklædt som ægte abessinierdreng – og hans sprog kunne heller ikke røbe ham på nogen måde, thi amharisk flød lige så let fra hans læber som italiensk – opsøgte han våbenhandlerne i de smalle gader og gyder.

Underligt nok tilhører våbensmedene her i dette så krigerske land en foragtelig kaste. Kun i forretninger omgås folk dem. Men Giuseppe forstod at komme dem ind på livet og for en billig penge at få virkeligt gode våben. Men først og fremmest gjaldt hans hemmelige, aftenlige eller natlige besøg de snu grækere og armeniere, som han kendte. Han vidste så udmærket besked med, at de lå inde med hemmeligt skjulte rifler og revolvere, der var smuglet ind. Også med dem forstod Giuseppe at handle, og efter hver sådan hemmelig udflugt bragte han altid bytte med hjem. Kifele forstrakte ham med de nødvendige penge, og de vidste begge, at også her trådte prins Makonnen hjælpende til.

Nu nærmede sig snart den dag, da de kunne bryde op. Der var købt telte og proviant, medicin og meget andet, der stod muldyr i stalden, og der var allerede afholdt øvelser i at anbringe byrderne på rigtig måde.

Og hvor de alle higede efter at komme af sted. Krigen var jo allerede i fuld gang. Adua var faldet i fjendehånd efter et ubarmhjertigt angreb med alle de moderne og dog så barbariske kampmidler – brandbomber, giftgas osv. Dengang drengene herude fik at vide, at over to tusind stolte, vilde danakilkrigere ved Adua var blevet mejet ned af maskingeværilden, fordi deres religion forbød dem at flygte eller at lade sig tage til fange – da havde de knyttet deres hænder i næsten uudholdelig harme, og deres øjne var blevet blanke af tårer, som trængte sig frem, skønt de ikke ville det.

Giuseppe havde dengang følt sig noget underlig til mode – ligesom skammet sig lidt over for de andre. Hvor var det godt, at han ikke var italiener; men han tilhørte jo alligevel en anden race end de andre, han var i hvert fald europæer, og det var jo de hvide mænd, der kom med alle ulykkerne.

Der var blandt drengene kun én, som Giuseppe ønskede, Kifele ikke havde taget med. Det var en stor femtenårig dreng ved navn Wolde. Giuseppe kendte ham godt dernede fra spejderskolen, og han havde på mange af hans ytringer og på meget i hans optræden forstået, at han var af de uforsonlige indfødte, som skar alle af den hvide race over én kam, en af dem, som så ned på alle udlændinge, og som betragtede alle europæere som røvere og svindlere, der udelukkende var kommet hertil for at tage landet fra dem.

Nu ved denne lejlighed, da budskabet om Aduas fald var nået dem, og de drøftede denne begivenhed, kunne Giuseppe ikke lade være med at lægge mærke til det ligefrem onde og hadefulde blik, hvormed Wolde så over på ham, og han syntes også at kunne høre sit navn nævne, da Wolde mumlede noget til sin sidemand. Nej – blot Kifele ikke havde taget ham med; men nu var der ikke noget at gøre ved det, for Giuseppe ville ikke allerede nu, inden de var kommet af sted, prøve på at få en af deltagerne skudt ud. Ingen kunne jo vide, om der så ikke straks ville opstå ufred, så det hele blev ødelagt.

Så en eftermiddag kom prins Makonnen pludselig derud. Der var ingen tvivl om, at han åbenbart i al hemmelighed havde foretaget denne udflugt; for der var noget rastløst over ham lige fra hans ankomst. Han hilste kun ganske kort på drengene, så gik han og Kifele ned i haven, og lidt efter blev der sendt bud efter Giuseppe.

Prins Makonnen rakte ham hånden.

"Kifele har fortalt mig meget om dig," sagde han, "og jeg er glad for at hilse på dig. Måske ses vi derude; for kejseren har lovet, at jeg må komme med, når han selv tager til fronten."

Så vendte han sig hurtigt om og gav med hånden et tegn til en tjener, der stod noget derfra.

Prins Makonnen stillede endnu Giuseppe nogle spørgsmål, og Giuseppe svarede ham med ligefremme ord og på flydende amharisk. Han følte sig på ingen måde trykket af, at drengen dér overfor ham var den enevældige kejsers søn, som de andre bøjede sig dybt for. Og dog skulle det blive prins Makonnen, der så at sige gik af med sejren og efterlod Giuseppe målløs og ikke så lidt betaget af situationen.

Pludselig dukkede tjeneren op igen, førende en prægtig, kostbart opsadlet hest i tøjlerne – et herligt dyr at se på med det højt knejsende hoved, den let krummede hals, de virrende øren og blanke, spillende øjne.

Prins Makonnen tog tøjlerne fra tjeneren, der forsvandt i løb. Han førte selv hesten de sidste par skridt hen til Giuseppe, gav ham tøjlerne og sagde roligt og uden patos: "Hesten hedder 'Kismet' – det betyder Skæbnen, værs'go' – nu er den din. Jeg har været meget glad ved at lære dig at kende."

Det var alt, og med et kort nik vendte prins Makonnen sig om og gik bort sammen med Kifele hen til sin vogn.

Giuseppe stod benovet tilbage, overvældet af den pludselige, den så uventede kongelige gave, som han ikke med et eneste ord havde fået lejlighed til at takke for.

"Kismet – Skæbnen," mumlede han og klappede hesten på dens silkebløde hårlag.

Næste dag i dagens anden time fandt opbruddet sted. Dagens anden time er klokken 8; thi abessinierne inddeler døgnet i to halvdele. Dagen går fra klokken 6 til 18, og natten fra 18 til 6. Inden for hver af disse halvdele benævnes timerne fra 1 til 12; således er altså klokken 7 dagens og klokken 19 nattens første time, og klokken 18 og klokken 6 er henholdsvis dagens og nattens tolvte time.

I spidsen for den lille karavane red Giuseppe og Kifele, hver på sin prægtige hest; thi også Kifele, havde prins Makonnen skænket en fin, australsk hest. De følte begge, at dette var et stort øjeblik – et virkeligt stort øjeblik i deres liv; de var så betagne af situationen, at ingen af dem følte lyst til at sige et eneste ord.

Femte kapitel

Kifele og Giuseppe havde før afrejsen omhyggeligt studeret kortene over Abessinien. Fra Addis Abeba fører kun én vej mod nordøst til byen Dessie, hvor de vidste, at det abessinske hovedkvarter befandt sig. Men denne stærkt befærdede vej ville de ikke benytte – ikke foreløbigt i hvert fald; thi dels var de bange for simpelt hen at blive standset og sendt hjem igen, dels higede de begge i deres ungdommelige iver og begejstring efter selv at have udført en eller anden bedrift, før de meldte sig til tjeneste ved selve fronten. Det var derfor deres mening at tage retning lige mod nord, selv om deres marchrute på denne måde kom til at gå gennem terrænet, hvor der kun fandtes stier.

Det varede ikke længe, før de to unge førere mødte vanskeligheder, der gav dem en forsmag på, og fik dem til at føle, at det er ét at planlægge og i tankerne at beskæftige sig med genvordigheder og farer, et andet at være midt i dem.

Efter en besværlig dagsmarch havde de slået lejr og i en fart spist deres "wuot", det vil sige kød kogt i en med rød peber stærkt krydret sovs og dertil "ingera" – store skiver af det bløde, grålige brød, der bages som en pandekage. Dødtrætte havde de så lagt sig til at sove. Ikke alene Kifele og Giuseppe, der dog havde meget at tænke på, men også vagtposterne overmandede søvnen ret hurtigt, trods hyænernes hylen og tuden i uhyggelig nærhed.

Pludselig vågnede Giuseppe, der i teltet lå yderst lige ved åbningen, ved at høre en snusen og snøften tæt ved sig, og nu strøg noget låddent op mod hans ansigt. Han fo'r forskrækket

op, fik tændt sin elektriske lommelampe og så forfærdet ind i gabet af en kæmpestor hyæne. Han satte i et gennemtrængende skrig – ikke just af angst, men for at forskrække bæstet og få de andre vækket. Dyret forsvandt hurtigt, og lejren kom på benene.

I skæret af sin lygte så Giuseppe drengene tumle ud af naboteltet – søvnige og forvirrede. Det var dem, der denne nat skulle skiftes til at holde vagt. Blandt dem var også Wolde. Giuseppe så på uret. Netop på dette klokkeslæt skulle Wolde have været en af posterne. Han sagde ikke noget til ham, men bed sig kun i underlæben af harme. Hans anelser om, at netop denne drengs tilstedeværelse i ekspeditionen nok skulle volde besvær, begyndte at antage karakter af vished. Skulle han ikke hellere allerede nu tale alvorligt med Kifele?

Så brød pludselig og aldeles uventet et uvejr løs. Regnen styrtede ned i kaskader. Orkanagtige vindstød fo'r hen over sletten, rev teltene om og førte dem langt bort. Lynene flammede op i den kulsorte nat med sekunders mellemrum og slog ustandselig ned i uhyggelig nærhed, og tordenen buldrede og larmede uophørligt, så man knap kunne råbe og skrige hinanden op.

Midt i al den forvirring mødtes Giuseppe og Kifele, hver med en klump drenge om sig. De søgte instinktmæssigt tæt sammen i, uvejret. Så kom en dreng løbende og skreg, at muldyrene havde revet sig løs. Skræmt fra sans og samling havde en del af dem sprængt spiltovene og var stukket ud over sletten. I skæret af lynene kunne de se dem galopere bort i alle retninger. Alle løb hen til det sted, hvor dyrene havde stået samlet for natten.

Giuseppe opdagede straks, at også Kismet – hans prægtige hingst – var borte.

"Kifele!" råbte han, "vi må og skal have fat på dyrene. Kismet er også væk. Vil du ikke blive her og få fat på muldyrene?"

"Jo," råbte Kifele tilbage, "og jeg skal også nok få fat på teltene igen. Men du –"

"Jeg må derud – jeg må fange Kismet."

"Kom I med mig," fortsatte han og vendte sig til nogle af drengene, der stod omkring ham.

Han var selv allerede halvvejs i spring, da han tydeligt hørte ordene: "Vil du have fat i din hest, så kan du selv fange den."

Han kendte røsten – det var Woldes, og atter bed han sig så hårdt i underlæben, at det gjorde ondt.

Giuseppe løb ud i mørket, og det varede lidt, før han opdagede, at han kun havde én eneste med sig. Det var slavedrengen Edsji.

Han var et øjeblik på nippet til at vende om. Var det til nogen nytte at løbe planløst rundt her i det bælgravende mørke, kun fulgt af én eneste trofast sjæl? Skulle alle hans planer strande allerede her i den første nat? Nej – nej, han ville ikke give op. Dyrene fik de nok fat på igen – også alt det andet med teltene og bagagen fik de nok atter bragt i orden. Det var ikke det, som tårnede sig op som vanskeligheder – nej, det var skuffelsen over kammeraterne – dem, han dog mente at kende så godt, og som nu lige med det samme, under det første møde med modgang og besværligheder, havde svigtet ham. Det var tanken på det, der var lige ved at berøve Giuseppe modet.

Uvejret holdt lige så hurtigt op, som det var kommet. Det havde nærmest haft karakter af en pludselig skypumpe.

Timerne gik, og stadig strejfede Giuseppe om, troligt fulgt i hælene af Edsji. Ingen af dem sagde noget til hinanden, men lyttede sig til, om de kunne høre noget til hingsten.

Endnu da solen stod op, og det blev lyst, vandrede de rundt. Så stoppede Edsji, der nu gik et stykke borte fra Giuseppe, pludselig op og gav med underlige tegn og fagter tilkende, at han havde opdaget noget usædvanligt.

Var det Kismet?

Giuseppe lod øjnene løbe terrænet rundt – jo, min sandten – derhenne stod hans hingst nok så roligt og nippede til den sparsomme vegetation. De nærmede sig den med den yderste forsigtighed; men det viste sig slet ikke at være nødvendigt. Kismet lod sig roligt fange, og Giuseppe trak vejret lettet. Et øjeblik efter var han på dens ryg, klar til at ride tilbage til de andre, og Edsji var på sin side også klar til at løbe ved siden af sin herre, den lange, lange strækning, de i øjeblikket var fjernet fra lejren. Det syntes alt sammen at være så ligetil; men så kaldte Giuseppe pludselig negerdrengen helt hen til hesten, bøjede sig ned, og med et kraftigt ryk løftede han ham op foran sig.

"Lad det så gå lidt hurtigt, Kismet," råbte han til hingsten, og hurtigt gik det også trods den dobbelte byrde.

Men i Edsjis sjæl var der sket en eksplosion, og den havde den ydre virkning, at han kom til at ryste over hele kroppen som i heftig feber. Siden sin fars og mors kærtegn, da han var helt lille, og dem huskede han ikke, havde ingen her i livet vist ham det ringeste hensyn – og nu sad han her på samme ridedyr som ham, der dog var hans herre. Da først det var gået op for lille Edsjis primitive sind, da udvidedes dette med en pludselig

voldsomhed, der fandt sin udløsning i en indre jubel, så han kunne have skreget – skreget, bare skreget højt af jubel.

Bag ved ham sad Giuseppe og mærkede, at drengen rystede over hele kroppen; men han troede, at det var af angst over det voldsomme ridt.

Selv kunne han ikke blive sin skuffelse kvit, og jo nærmere de kom lejren, jo mere voksede bitterheden mod kammeraterne, og navnlig samlede al hans harme sig mod Wolde. Han var ikke i tvivl om, at det alt sammen skyldtes ham. Hvor nødigt han end ville, måtte han tale med Kifele herom.

Så endelig nåede Giuseppe tilbage til de andre. Her havde Kifele ikke ligget på den lade side. Teltene havde de fået fat på, og de lå nu pakket sammen; thi solen var allerede højt på himlen. Muldyrene havde de også fået indfanget på ét nær.

De samlede sig alle omkring Giuseppe, da han sprang af hesten. Kifele havde med længsel ventet på sin ven; men tiden havde han benyttet til at forberede alt, så dagsmarchen kunne begynde, når blot han kom tilbage. Maden var i øjeblikket i færd med at blive tilberedt.

Nu ville tilfældet, at da Giuseppe lod sit blik glide hen over skaren, endnu med sit sind fyldt af bitterhed og skuffelse, så han Wolde i færd med at spise en strimmel råt kød. Det var atter en direkte overtrædelse af et givet forbud, en fuldstændig tilsidesættelse af det, som de dog alle var enige om, før de rykkede ud.

Abessinierne nærer en voldsom forkærlighed for råt kød, som de spiser på deres særlige måde. Kødet skæres i tynde strimler, hvis ene ende holdes i munden, den anden holdes fast med venstre hånd, og med stor færdighed fører de så i uhyggelig

nærhed af næse og mund deres skarpe kniv fra neden og opad og skærer småbidder af. Peber skal der naturligvis også til. Men man får bændelorm af den megen spisen råt kød, og det var netop for at undgå denne sygdom, at der før afrejsen – som sagt – var udstedt udtrykkelig ordre om, at der ikke måtte spises råt kød. Og nu gjorde Wolde det altså alligevel.

Det blev for meget for Giuseppe, hvis sind og tanke i forvejen var irriteret til det yderste, og hvis harme var så voldsom netop mod denne dreng. Han kastede tøjlen til Edsji, og uden at se sig om hverken til højre eller venstre, ja endog uden at henvende et ord til Kifele, gik han lige løs på Wolde.

"Kast den strimmel kød bort," sagde han hårdt, "du ved, du må ikke spise råt kød."

Men Wolde smilte kun hånligt.

"Jeg gør, hvad jeg vil," lød hans svar i overlegent slæbende tonefald.

Alle drengene var nu stimlet sammen om de to, der stod lige over for hinanden – ikke ulig to kamphaners forberedende stillinger inden den afgørende dyst.

Og Giuseppe var fuldstændigt klar over, at nu stod alt på spil for ham – enten måtte han sejre eller vige.

"Ja – det har du ret i, Wolde," sagde han. Han trådte endnu et skridt nærmere og hans øjne borede sig ind i hans modstanders. "Du har evigt ret – du kan gøre, hvad du vil, men du skal vide, at jeg går ikke herfra, jeg vender dig ikke ryggen, hører du, før du har bestemt dig til, *hvad* du vil. Du har i forvejen vidst, hvad du gik ind til, du er selv frivilligt gået med. Der er ingen, der har tvunget dig, og du er klog nok til at indse, at hvis vi alle her nu kun gjorde, hvad vi havde lyst til – hvad så?

Hvad så – spørger jeg! Vi har ikke brug for nogen her, der ikke kan lystre. Er du ikke så klog, så burde du være det, at du kan forstå, at det, vi har for, er ikke legeværk. Det er liv og død, det gælder, for os allesammen – både for dig og mig også, og der kommer tilfælde, hvor alt kan afhænge af det eneste – at lystre. Og så vil du kun, så vil du kun gøre, hvad du har lyst til."

Giuseppe stoppede et øjeblik med et hånligt latterudbrud. Hans stemme havde lydt som klangen af det hårdeste metal. Han lagde nu mærke til, at Woldes øjne havde skiftet udtryk. De havde mistet roen og løb flakkende om i drengeskaren, som søgte han efter tilhængere. Men ingen af drengene rørte sig, ikke én åbnede munden. Deres øjne bare stirrede, og de fleste munde stod halvåbne af undren og forbavselse. Et par stykker af dem kikkede hen efter Kifele, hvis kommando de så ofte derude på spejderskolen havde lystret, han, der så tit havde været den førende og ledende. Men selv Kifele rørte sig ikke af stedet.

"Så hører du efter, hvad jeg siger dig, Wolde," fortsatte Giuseppe, "du kan altså frit gøre, hvad du vil. Ingen vil holde på dig; men jeg vender dig ikke ryggen, før du har taget din bestemmelse. Dér ligger byen," og Giuseppe svingede sin arm ud med et ryk i den retning, Addis Abeba lå, "tag, hvad der hører dig til og forsvind, eller kast den strimmel kød bort og bliv."

Atter søgte Woldes øjne ud i kredsen; men der var stadig ingen, der rørte sig det mindste. Wolde indså, at han havde tabt. Han havde undervurderet sin modstander. Det var ikke, fordi denne var af anden race – nej, de europæere, han hidtil havde mødt, havde ikke imponeret ham i mindste grad –

tværtimod så han med sin egen races stolthed ned på dem. Men han følte, trods al indre modstand, at han dér – europæerdrengen dér lige over for ham – var stærkere. Hans øjne hang ved Giuseppes arm, der endnu truende pegede i retning af byen, og lynsnart stod billedet for hans indre øje – hans egen tilbagekomst. Hvad skulle han så sige og gøre? Nej, komme hjem som en pisket hund var umuligt.

"Du har altså bestemt dig," fortsatte Giuseppe med hævet stemme, "hvorfor flytter du dig så ikke. Nu, hurtigt – forsvind – kom af sted!"

Hans ord var som piskeslag, og som under et piskeslag dukkede Wolde sig. Hans øjne havde nu næsten helt mistet deres glans.

"Jeg vil –" fremstammede han næppe hørligt.

"Hvad vil du?"

"Jeg – vil – blive her," lød svaret stille.

Giuseppes øjne søgte ned mod Woldes hånd, der endnu ligesom krampagtigt holdt om den ulykkelige strimmel råt kød. Den blev ikke kastet bort; men fingrene åbnede sig langsomt, og strimlen gled langs hans ben mod jorden.

Giuseppe havde sejret i kraft af sin faste og bestemte optræden og kloge ord. Nu ville han i øjeblikket ikke gå videre, ikke ydmyge sin modstander mere, og han vendte sig roligt bort. I sit indre følte han sig umådelig lettet. Også på alle de andre havde hele denne lille, kortvarige episode gjort det dybeste indtryk. Ingen af dem kom med noget udbrud af nogen art; men da Giuseppe forlod Wolde, trak de sig et par skridt tilbage, så vejen ligefrem blev banet for ham. Giuseppe lagde

mærke til det, og han forstod nu, at alle de andre også ville rette sig efter hans kommando.

Nu skulle der blot hurtigst muligt tages fat på arbejdet igen – ikke flere ord, bare handling, så trak alt sig nok i lave igen.

Snart efter var alle hænder også i beskæftigelse, og Giuseppe var nok den, der sled mest i det med bagagen og alt det andet. Af og til så han sig om efter Kifele; men han var der ikke. Først undrede han sig over, hvor han kunne være henne netop nu, og til sidst blev han urolig. Det var da mærkeligt, at Kifele slet ikke var her blandt de andre – netop nu.

Mon han ikke syntes om det med Wolde? Skulle han alligevel hellere have talt med Kifele først og ladet det blive ham, der havde taget afgørelsen i sin hånd? Men det hele var jo kommet så pludseligt, og nu bagefter kunne han godt indse, at Kifele vel nok kunne føle sig tilsidesat. Det var jo ellers ham, der var sine kammeraters ubetingede fører.

Først da maden næsten var færdig, kom Kifele gående alene henimod lejren. Giuseppe gik ham i møde.

"Hvor har du dog været henne, Kifele?" spurgte han.

"Jeg har blot villet være ene, mens jeg tænkte," lød svaret.

"Syntes du ikke om det, jeg sagde til Wolde?"

"Jo, det er alt sammen i orden."

"Ville du hellere –"

"Lad os ikke tale mere om det nu," afbrød Kifele ham på en temmelig kort og hård måde, og Giuseppe følte, at hans ven alligevel var ked af det.

Så var maden færdig, og den blev spist i en fart. Kifele var stadig tavs, og Giuseppe var atter ilde berørt over de

uheldsvangre skyer, som alligevel syntes at skygge over udsigten til en heldig gennemførelse af planen.

Pludselig sprang Kifele op, og med høj røst kaldte han alle sammen.

Hvad ville der nu ske?

Nogle øjeblikke stod han tavs og så ud over sine kammerater. Rank og stolt stod han dér – en værdig ætling af gammel høvdingeslægt. Der var glød i hans dybe, mørke øjne. Så endelig tog han ordet.

"Inden vi rykker videre mod vort mål, ville jeg blot sige jer nogle ord. I har lige hørt, hvad der blev sagt om lydighed – det troede jeg for resten, I vidste derude fra skolen, at det er absolut nødvendigt. Og I ved også, at der må være én, der har kommandoen. Det ved soldaterne i hvert fald, og lad dem kun kalde os drenge endnu, det gør ikke noget; men vi er drenge under våben, og det forandrer ikke så lidt. Der skal og må være én, der leder det hele – én, som både I og jeg vil adlyde – – – og det er dig," og med en energisk bevægelse pegede Kifele på Giuseppe.

Det kom som en bombe for alle drengene og ikke mindst for Giuseppe. I et lynsnart nu stod det ham klart, hvorfor Kifele før havde trukket sig afsides. Han havde åbenbart villet kæmpe mod sig selv, og nu havde han altså trængt sin egen ærgerrighed og medfødte stolthed tilbage i den grad, at han ikke undså sig for over for de andre at erklære sig villig til at lyde i stedet for at byde.

Kifele var i sandhed ikke som de andre.

Giuseppe rejste sig rank op. Det var mere, end han kunne tage imod. Han ville jo lige så gerne adlyde Kifele som selv have

kommandoen, og det aldrig mere end nu, hvor det stod ham indlysende klart, hvilket offer det alligevel måtte have været for Kifele – netop for Kifele.

"Nej, Kifele," slyngede han ud, "nej – du må være den, der –"

"Men jeg *vil* ikke," afbrød Kifele ham, "det må I alle kunne forstå og rette jer efter – jeg *vil* ikke. Det bliver, som jeg har sagt," og så snurrede han skarpt omkring og gik hen imod det sted, hvor hestene og muldyrene stod.

Tilbage stod drengeklyngen og kikkede forbavset på hverandre. Et par minutter forløb; men ingen rørte sig – ingen gjorde miner til at ville sige noget. Så stod det Giuseppe klart, at noget måtte ske, og var det ham, der skulle have kommandoen, så måtte han også foretage sig noget.

"Klar til opbrud," lød hans røst klar og fast, "hver ved, hvad han har at gøre – det samme som i går ved afrejsen."

Ikke længe efter var kolonnen på march. Nu vidste enhver, hvem der var deres fører.

Giuseppe red hen til Kifele.

"Hvorfor gjorde du det?" spurgte han.

"Hvorfor," lød svaret roligt, "fordi alle nattens og morgenens begivenheder har vist mig, at der må være én, der er fører, og fordi jeg nu ved, at du er den af os alle, der egner sig bedst."

Sjette kapitel

De følgende dage fik Giuseppe rig anledning til at opøve sine medfødte evner som fører. Rejseruten gik jo gennem det vældige bjerglandskab, der adskiller det egentlige Abessinien fra det omliggende landskab. Dette bjerglandskab består af store højsletter; men disse gennemskæres af dybe kløfter og dale, og talrige isolerede bjergtinder hæver sig til over fire tusinde meters højde. Her er ingen veje, kun ridestier snor sig gennem terrænet og går over floderne ved vadesteder eller meget primitive broer, som man kun kan passere i den tørre tid.

Giuseppe var på færde alle steder og på alle døgnets tider. Det var ham, der red i forvejen for at rekognoscere terrænet og finde den bedste vej. Det var også ham, der var den ledende, når hele små ingeniørarbejder skulle sættes i gang for at komme videre; men han syntes ikke at kunne trættes. Nu, da den indre orden og disciplin var genoprettet efter hin morgenstunds dramatiske optrin, og der igen herskede det gode kammeratskab, havde Giuseppe fået en indre fred i sit sind og i sine tanker, der virkede i høj grad opmuntrende på ham, og som tillod ham at samle alle sine bestræbelser om dette ene – fremad.

Kifele var naturligvis kolonnens næstkommanderende, og én opgave påhvilede helt ham – at skaffe proviant. Det var ikke altid en let opgave, og her kunne det ikke nytte, at Giuseppe som europæerdreng påtog sig det – det havde simpelt hen været for farligt. Det, som det mest gjaldt om at skaffe var hirse

eller "tieff", som det kaldes her, og det var, som sagt, ikke let. Agerbruget i Abessinien er kun lidt udviklet, og den abessinske jordbruger dyrker kun den jord, han behøver til sit eget og sin families underhold, og han har som regel ikke noget at sælge.

Nætterne var de værste, og det skyldtes hyænerne. Nu er det en almindelig opfattelse, at hyænen kun æder ådsler og i reglen betragtes som et fejt og uskadeligt dyr; men det gælder ikke de abessinske hyæner. De optræder her i så store mængder, at der ikke er føde nok til dem – de strejfer altid radmagre og forsultne rundt og er derfor farlige også for levende væsener. Sulten gør dem dristige og uberegnelige. Hver nat luskede de i betænkelig nærhed omkring lejren, og hele natten igennem lød deres djævelske hylen, af og til afbrudt af en lyd, som Giuseppe ikke kunne vænne sig til, og som hver gang fik det til at løbe ham koldt ned langs rygraden. Det var hyænernes modbydelige latter.

Så en dag nåede Giuseppe, der som sædvanlig var redet i forvejen, hen til plateauets rand, og foran ham lå – ved afgrunden af en omtrent to tusinde meter høj, ganske stejl bjergrand – miles udsigt over bakket jungleland. Og langt, langt ude – fortabende sig i en blå dis – kunne han atter se bjergene hæve sig op i højden.

Her, hvor han holdt, var blæsten isnende kold; men lige nedenfor lå det varme, frodige land – et overvældende syn i sin paradisiske skønhed. Men det tænkte Giuseppe ikke på i dette øjeblik. Selv om alt dernede kun syntes at ånde fred og idyl, så vidste han, at den tur, som nu stod for, var en kamp for livet både for mennesker og dyr. Han var klar over, at trods al fare for slanger og vilde dyr måtte turen gennem dette junglekrat

foregå om natten. Om dagen ville den ubarmhjertigt brændende sol uvægerligt kræve sine ofre.

Nu ville han lade dem slå lejr for natten heroppe på plateauet, hvor de havde rigeligt med vand – så beregne en dag til at komme ned ad den stejle, besværlige bjergvæg – hvile en dag på et passende sted dernede, og så endelig prøve at komme gennem det farlige bælte i løbet af en nat.

Da de andre kom op til ham, havde han gennemtænkt det alt sammen, og den sene eftermiddag benyttede han til at forklare dem sin plan og give ordre til, at de allerede her skulle fylde skindposer, og hvad der ellers var for hånden af brugelige ting, med vand, for det tilfælde, at de alligevel ikke kunne nå gennem junglen i løbet af en nat.

Lejren gik tidligt til ro, og før solopgang var alle på benene igen. Alle vidste, at nedstigningen ikke alene var besværlig, men på sine steder også livsfarlig, trods det, de efter indhentede oplysninger i den sidst passerede landsby var kommet til et sted, hvor en nedstigning kunne lade sig foretage. I skarpe serpentiner slyngede og kilede stien sig ned gennem bjergene; men hullet og stenet og i højeste grad ujævn var den, så man måtte passe på ved hvert eneste skridt. Svimmel måtte man heller ikke være; thi mange steder hældede den ud mod den dybe afgrund.

Da solen stod op, var kolonnen allerede på vej nedad. Giuseppe havde betroet Edsji at føre hingsten; thi her var der naturligvis ikke tale om at kunne sidde på ridedyrene – det havde været for livsfarligt. Alt gik til at begynde med meget godt, og de var nået til et sted, hvor stien endte i en temmelig stor og bred afsats. Her gjorde de holdt for at hvile lidt ud, og

for at Giuseppe kunne finde det nøjagtige sted, hvor stien atter fortsatte nedad.

Han og Kifele stod netop sammen, da Edsji pludselig kom springende og med alle tegn på forfærdelse pegede op mod den bevoksede bjergvæg. Denne syntes med ét at være blevet levende.

"Hvad er dog det?" undslap det uvilkårligt Kifele, "er det mennesker eller vilde dyr?"

Giuseppe havde sat kikkerten for øjnene. "Nej," svarede han, og der var en vis ophidselse over hans tonefald, "nej, – det er værre – det er aber – de er i hundredvis."

Atter kom Giuseppe til at tænke på "Løvemanden" og alle hans jagteventyr. Han havde også fortalt ham om aberne, som han regnede for meget farligere end både løver og leoparder. En fuldvoksen bavian var ikke til at spøge med, og der var noget vist menneskeligt farligt over en sådan flok – således at forstå, at det er bavianer, der opkaster sig til herrer over mængder af mindre og ellers ufarlige aber, og de forstår åbenbart på deres måde at opildne og hidse dem til angreb.

"Hvis der er bavianer med," fortsatte Giuseppe, "så kan det gælde livet."

"Hvad skal vi gøre?" spurgte Kifele, "de kommer jo herned imod os."

"Ja, de må have opdaget os. Der er kun ét at gøre, Kifele – vi må forsvare os med vore rifler. Godt, at vi ikke er på stien i dette øjeblik – så havde det været ude med os. Vi må –;" men Giuseppe fuldendte ikke sætningen. Han havde åbenbart ikke tid til at fortabe sig i forklaringer. Han sprang hurtigt henimod de andre, der lå så nogenlunde samlede. De havde alle lagt sig

ned for at hvile ud. Ingen af dem havde bemærket faren, der truende nærmede sig. Så gjaldede Giuseppes kommandoråb ud over dem.

"Op med jer – op med jer og hør efter! Se derop – det, I kan se bevæge sig, er aber – en mægtig flok. Måske er der ingen fare på færde; men de kan også blive farlige. Saml alle muldyrene her i en kreds, hoved ved hoved. Bind deres tøjler sammen – allesammen, så ingen af dem enkeltvis kan rive sig løs og styrte i afgrunden. Waka og Edsji, I tager jer af hestene, bind også dem til de andre; men I hager jer fast ved dem, og I slipper dem ikke. Alle I andre gør jeres rifler klar – allesammen, og de, jeg nævner, går frem med Kifele og mig – derhen – kan I se klippeblokkene derhenne – dér kan vi være i dækning, og hvis det bliver nødvendigt skyde."

I rasende fart slyngede Giuseppe navnene ud på cirka halvdelen af styrken. Det var de af drengene, han kendte derude fra spejderskolen, og som han vidste før havde skudt med et gevær. Woldes navn havde han allerede nævnt, men rettede det og lod ham blive tilbage.

"I andre bliver her ved dyrene," fortsatte han, "og pas nu på dem. Men I må alligevel have jeres rifler skudklar."

Oppe fra bjergene nærmede den mægtige abeflok sig under et øredøvende kor af latter og snadren. Men endnu var der ingen, som kunne afgøre, om det var simpel nysgerrighed, der drev dem herned, eller om de ligefrem forud havde ondt i sinde.

Giuseppe anbragte sin styrke på de mest hensigtsmæssige steder. De lå i en lille halvcirkel, således at også fløjene var beskyttet, og han indskærpede udtrykkeligt, at ingen måtte løsne et skud, før der blev givet kommando dertil. Det kunne jo

dog være, at abeflokken ikke havde ondt i sinde; men skød de først, kunne situationen blive yderst farlig.

Nu var alle på plads, og alle havde de øjnene rettet stift fremad. De kunne endnu ikke se selve aberne; men trætoppene svajede hid og did i bølgende bevægelser. Bølgen kom nærmere og nærmere. Uhygge, og angst vel også, listede sig over hver og en af drengene.

Foran klippeblokkene, bag ved hvilke de lå skjult, var et åbent stykke terræn. Aberne var nu nået til de sidste træer, og i kikkerten kunne Giuseppe skelne mindst fem, seks store fuldvoksne bavianer. Han kunne se dem fare rundt mellem de mindre aber, som om de var i færd med at hidse dem op, og af og til vankede der også knubs og ørefigner.

Giuseppe selv var ilde til mode. Han tænkte som sædvanlig også fremad. Hvad ville det hele her ende med? Fortsætte videre ned ad den livsfarlige sti med hele den flok uberegnelige aber som ledsagere var umuligt. Ved den mindste anledning kunne de jo fare over dem og styrte alle – mennesker som dyr – i afgrunden. Han vidste godt, at bavianen var angrebslysten, og at den i hvert fald øjeblikkelig gik over til angreb, hvis den blev såret eller beskudt. Men blive her på afsatsen i længere tid kunne de jo heller ikke. Det var også livet om at gøre.

Længe fik han dog ikke tid til at tænke på alt dette; thi nu så han bavianerne sejle ned fra træerne, og fulgt af flokke af de mindre aber kom de vraltende hen over det åbne terræn.

Nu var der ingen tvivl mere. Der var overhovedet ikke andet at stille op end at gøre brug af riflerne. Nu gjaldt det for alvor liv eller død.

Giuseppe fløj op, og midt gennem larmen skreg han af sine lungers fulde kraft: "Skyd – skyd! Bavianerne – de store – skyd – skyd!"

Og drengene adlød øjeblikkelig hans kommando. De første skud lød næsten som en salve, og med ét var det, som var selve helvede sluppet løs heroppe i bjergene. Larmen voksede til et uhørt spektakel. Foran hylede abeflokken op i vanvittige skrig og skrål, bagved råbte og skreg drengene også op, og dyrene, der var skræmt fra sans og samling ved skuddene, halede og sled i tøjlerne. Men takket være Giuseppes kloge ordre om at binde dem alle sammen, hev de nu i alle retninger, så de så nogenlunde blev på samme sted.

Giuseppe havde tømt sit repetérgevær i rasende tempo mod flere af bavianerne. Han lagde det nu hurtigt fra sig og greb sin pistol, der lå klar ved siden af ham. Et blik rundt omkring lod i en brøkdel af et sekund alt stå klart for ham. Krudtrøgen var drevet bort. Til højre for sig så han drengene løbe tilbage; en panikagtig angst havde pludselig grebet dem. Han ville skrige til dem om at blive, men nåede det ikke; thi nu løb hans blik hen over terrænet foran. Hans øje opfattede lynsnart, at to af bavianerne og flere af de mindre i hvert fald var blevet på stedet, og han så de andre i vild fart tilbage mod træerne. Han ville dreje hovedet om til venstre for at se, om drengene også flygtede her; men det nåede han heller ikke; thi lige foran ham kom en kæmpestor bavian. Den var åbenbart såret; for den vraltede og humpede så underligt af sted, mens den udstødte de uhyggeligste brøl, der fik det til at jage Giuseppe gennem marv og ben.

Giuseppes tanker blev med ét som lammede. Han tænkte ikke på de andre, ej heller på selv at løbe tilbage, ej heller på den livsfare, han i øjeblikket svævede i. Han stod som fastnaglet til stedet; men ganske mekanisk hævede han sin pistol og fyrede løs – alle skud. De blev nærmest fyret af i blinde. Der lagde sig en tåge for hans øjne. Underlige kredse i alle farver – grønt og rødt og gult og blåt – hvirvlede foran ham, og midt i alle de strålende farver bevægede en stor, sort masse sig, og den kom nærmere og nærmere.

Giuseppe syntes redningsløst fortabt.

Der var dog en af drengene, der havde bevaret sin ro og koldblodighed. Det var en af dem, der var blevet tilbage ved dyrene. Han havde ikke alene gjort sin riffel klar, men stod også støttet til sit lange, abessinske spyd. Han var sprunget op på en sten, og herfra havde han set det hele – både virkningen af den første salve – drengene, der løb tilbage – abernes flugt hen imod skoven; men han så også den enkelte, kæmpemæssige bavian, der ikke havde ladet sig standse, og som nu om få øjeblikke sandsynligvis ville kaste sig over ham – den af drengene, der ikke var løbet tilbage. – Så satte han af sted i store spring.

I sidste øjeblik – få sekunder før bavianen ville have kastet sig over Giuseppe og i sit mægtige favntag have knust hver knogle i ham og sønderrevet ham med sine lange hjørnetænder, sprang hjælperen frem over klippeblokken og så nær Giuseppe, at hans bare fødder i springet strejfede hans kind. Han fo'r lige løs på bavianen og borede med så mægtig kraft sit spyd i flanken på den, at han selv faldt på knæ.

Det blev bavianens endeligt. Den tumlede om med et dump, dens sidste skrig endte i en hæs gurglen.

Giuseppe vågnede pludselig op. Han stirrede på bavianen, der lå og vred sig i de sidste krampetrækninger – som et stort, forvokset, vanskabt menneske, og han følte sig i øjeblikket så syg, som han aldrig havde følt sig før. Hans hjerteslag var hammerslag.

Så gled hans blik over på redningsmanden fra den yderste livsfare. Han stirrede og stirrede på ham.

Det var Wolde – ham, som han med vilje havde ladet blive tilbage i anden række, fordi han i et svagt øjeblik havde ladet sig diktere af en rest af modvilje over for ham. Hvor følte Giuseppe sig lille i dette øjeblik, hvor skammede han sig over for sig selv!

"Wolde – er det – dig?" stammede han uvilkårligt.

Wolde så uforstående på ham.

"Du må – du må tilgive mig, Wolde," fortsatte Giuseppe.

"Hvad for noget?" spurgte Wolde. Han var stadig lige uforstående.

"Jeg ved det ikke," svarede Giuseppe yderst lavmælt.

Kifele og de andre fra venstre fløj var nu kommet herop, og de stod nu alle benovede, ja nærmest forfærdede og så på den nedlagte bavian. Fra skovkanten lød endnu et forfærdeligt spektakel, og de kunne atter se den bølgende bevægelse i træerne; men nu trak bølgen sig tilbage. Angrebet var afslået.

"Det kunne nær være gået galt," ytrede Kifele endelig, henvendt til sin ven.

"Vi må straks bryde op," svarede Giuseppe og så hen imod dyrene, der nu så nogenlunde var faldet til ro igen, "vi må fortsætte med det samme – vi må videre."

Giuseppe måtte have andet at tænke på. Det med Wolde pinte ham.

Efter en hård og farefuld nedstigning nåede de endelig tropebæltets yderste kant. Imod al beregning anså de to førere det for nødvendigt at gøre ophold her et par dage, for at både drengene og dyrene kunne hvile ud, inden de begyndte den vanskelige og livsfarlige tur ind i tropeskoven – paradiset for slanger og vilde dyr. Dyrene skulle plejes; deres ben og hove var ømme og blodige. Men der var det, der var værre – flere af drengene var allerede syge af luftforandringen. De var jo vant til at leve i højlandet med den tynde luft, og nu kunne de ikke så pludseligt tåle lavlandets fugtige, varme luft, der svøbte sig om dem som et vådt lagen.

Men Giuseppe og Kifele – de to unge førere – var lige utrættelige. De foretog ture ind i junglen for at skaffe mad, og det var ikke vanskeligt. Her var fuldt op af perlehøns og agerhøns, og blandt den første dags jagtudbytte var også en gazelle og endog et med tyve centimeter lange hugtænder forsynet vildsvin, der blev nedlagt efter en spændende og farefuld jagt.

De havde slået lejr, hvor et vandløb forsvandt ind i junglekrattet. Her var den eneste mulighed for at komme igennem og så håbe og stole på, at det ikke tabte sig i bundløse sumpe.

Først efter tre dages ophold gav Giuseppe ordre til opbrud. Det var et par timer efter solnedgang; for ét stod stadig fast – det måtte være natten, der skulle benyttes til at marchere i.

Alle lygter blev tændt, og kolonnen ordnet. Giuseppe gav udtrykkelig ordre om, at de endelig måtte holde godt sammen;

men en sådan befaling havde nu ikke været nødvendig. Det skulle de nok gøre alene af den grund, at abessinierne som alle naturfolk er mørkerædde og nødigt vil være alene. Selv satte Giuseppe sig i spidsen. Han havde dagen i forvejen fulgt vandløbet et langt stykke ind i junglen, og var stien end så smal, at kun ét dyr ad gangen kunne få plads, så kunne den dog benyttes.

Til at begynde med gik alt helt godt, og Giuseppe var ved godt mod. Endnu anede han ikke, hvad natten og de følgende dage skulle komme til at indeholde af rædsler og farer.

Det begyndte med, at der pludselig lød høje råb midt fra kolonnen. – Giuseppe måtte holde sin hest an, og alle gjorde holdt.

"Hvad er der i vejen?" råbte han tilbage, og langt om længe fik han at vide, at et muldyr var styrtet og nu spærrede hele stien for de bageste. Der var ikke andet at gøre for ham – han måtte selv bagud for at bringe alt i orden igen. Han lod sig glide ned fra sin hest, og Edsji, som han på denne tur havde foran sig, måtte blive alene i sadlen, hvor meget han end begyndte at ryste af skræk.

Giuseppe klemte sig vej langs kolonnen, til han nåede det styrtede dyr – et af pakdyrene. Det lå i sine sidste krampetrækninger, og det stod straks Giuseppe klart, at det var bidt af en giftslange. Der var ikke andet at gøre end at få det slæbt så meget til siden, at de bageste atter kunne komme frem. Han råbte til de nærmeste om at hoppe af dyrene og hjælpe ham; men de klamrede sig af angst til sadlen, så han måtte hale dem ned. Kifele, der red bagest for at passe på, at alle kom med, var nu også kommet op, og de to måtte bruge al deres

myndighed og den sælsomste blanding af opmuntrende ord og de værste skældsord og trusler for at få arbejdet i gang med at skaffe det døde dyr af vejen. Selv sparede de sig ikke. Med knive og de bare hænder fik de lavet plads nok i det indfiltrede krat af tornede buske og meterhøjt junglegræs, og endelig var stien atter fri. Med forrevne klæder og dækket af blodige rifter banede de sig atter vej hen til deres heste.

Kolonnen fortsatte marchen i det bælgravende mørke, og atter gik det helt godt i nogen tid. Giuseppes bange anelser om, at stien engang ville holde op og ende i en sump, gik ulykkeligvis for dem alle dog alt for hurtigt og alt for grundigt i opfyldelse.

Det begyndte med, at stien blev bredere og bredere, det vil sige, den forsvandt egentlig, og de måtte nu sno sig gennem krat. Så sank Giuseppes hest pludselig i til knæet. Nu er der intet, der kan gøre en hest mere angst og urolig end usikker jordbund, og Kismet begyndte at kæmpe, men kun med det resultat, at den sank dybere og dybere i. Giuseppe sprang af for at berolige dyret samtidig med, at han råbte holdt bagud. Selv sank han også i mudder, og han forstod, at videre ad vejen ligefrem kunne de ikke komme. Hesten fik han nogenlunde beroliget, og efter en del besvær stod den atter med fast grund under benene.

Men nu var situationen mere end kritisk. Kifele søgte atter hen til sin ven.

"Vi kan ikke komme videre," sagde Giuseppe, "der er sump og morads foran os. Vi må alligevel blive her, til det bliver lyst. Alle er vel med, Kifele?"

"Jo – de er alle med; men de fleste er syge. Der er nogle, der næppe mere kan holde sig fast i sadlen."

"Så må vi binde dem fast, Kifele," lød svaret. Et øjeblik indtrådte der tavshed, så fortsatte Giuseppe:

"Vi må ud herfra og op i bjergene; men i nat kan vi ikke komme videre."

Kifele greb Giuseppe i armen og hviskede næppe hørligt: "Tys – hører du – derhenne."

Og Giuseppe hørte tydeligt nok lyden, der kom fra buskene ikke mange meter fra dem, og han vidste, hvad det var. Det var leopardens ækle snerren.

Han tændte sin skarpe, elektriske lampe og lyste derhen. I lyskeglen kunne de se flere par store, skinnende øjne lyse grønt.

"Der er flere," hviskede Giuseppe, "Kifele, nu må vi handle hurtigt. Vi må først og fremmest have tændt bål. Ild er de altid bange for. Gå du tilbage og få dem alle til at slutte op i en klump. Her omkring kan vi godt være. Lad dem, der har lygterne, være yderst, og sig til dem, at de skal svinge med dem. Sæt lidt mod i dem, Kifele."

Selv fik Giuseppe nogle af de forreste til at hjælpe sig med at samle tørt græs og grene sammen. Snart blussede bålet op. Rundt omkring det blev nu dyrene trukket sammen, og yderst blev de af drengene anbragt, der ikke var syge, således at de om fornødent kunne bruge deres bøsser, hvis de vilde dyr alligevel blev for nærgående.

Giuseppe sled i det som aldrig før. Han var på færde alle vegne, fik bagagen taget af pakdyrene, et telt bredt ud, og her fik han de værst medtagne af drengene anbragt og lagt tæpper over dem. Men selv under det hårde slid arbejdede hans hjerne

også på andre områder, og han var fuldt ud klar over situationens farlighed. Om nogle timer ville det lysne, og det var jo godt på en måde; for så kunne han få et overblik over terrænet og muligt finde vej frem igen. Men om nogle timer kom også solen – den ubarmhjertige sol.

Hvordan ville det gå dem alle i den frygtelige kamp mod sol, sump og slanger?

Det begyndte at lysne. Det svage fosforskær fra ildfluernes millionskarer veg for det kommende dagslys. Insekternes, frøernes og paddernes store, natlige symfoni ebbede ud og blev afløst af papegøjernes snakken og snadren og de tusinder af småfugles jublende kor.

Der kom også flokke af små, ufarlige aber, der sludrende og leende hoppede rundt mellem træernes grene og kastede kviste og frugter ned.

Dagens lys afslørede også for Giuseppe og Kifele ubarmhjertigt hele deres fortvivlede situation. Dyrene havde næsten alle smidt sig ned, og det ville sikkert blive vanskeligt at få dem alle på benene igen. Flere af drengene var alvorligt syge, kuldegysninger rystede deres krop, og deres øjne var feberblanke.

Da det var lyst nok, klatrede Giuseppe til tops i et højt træ, og herfra kunne han se bjergene foran sig. Dem måtte de nå, koste hvad det ville.

Her fra træet undersøgte han også terrænet rundt omkring og rådførte sig med sit kompas. Lige for sig – mod nord – mente han af bevoksningen at kunne slutte sig til, at her var kun sump og atter sump. Tog de derimod vejen et stykke tilbage og så drejede mod vest, var der høje træer. Vel kunne han ikke

vide, hvordan jordbunden var under disse; men de kunne i hvert fald yde skygge for den brændende sol.

Da han atter stod blandt de andre, førte han først en kort rådslagning med Kifele, og de var begge enige om, at marchen straks måtte fortsættes.

Giuseppe tog sig sammen og råbte, at de skulle høre efter. Han forklarede dem, hvad han havde set fra træets top, og med så manende og indtrængende ord, som han i øjeblikket kunne finde, fortalte han dem, at nu gjaldt det for alvor om, at hver enkelt tog sig sammen, hvis de ikke alle skulle blive stikkende her i sumpen. De måtte undvære mad – der var ikke tid til at lave noget – de måtte kunne tåle tørstens pinsler; for selv om de traf på vandhuller, ville de blive dødssyge, hvis de drak det, når det ikke var kogt – og det havde de heller ikke tid til. Ét eneste skulle de tænke på – ét eneste – bare fremad – fremad. Inden aften lovede han dem, at de skulle nå op ad bjergene – så ville der blive tid til at hvile ud – til at spise og drikke – nu gjaldt det bare om at komme videre – videre – fremad.

Så brød de op. Dyrene blev dels pisket, dels hjulpet op på benene igen. Alt, hvad der på nogen måde kunne undværes af bagagen, blev efterladt. Selv de af drengene, som feberen allerede havde grundigt tag i, kom op og slentrede underligt søvngængeragtigt om. Kun én af dem – Mulu – en af de yngste, kunne ikke stå oprejst, og Giuseppe og Kifele bandt ham fast til sadlen på et af de stærkeste muldyr.

Det blev en march fuld af rædslers rædsel – en anspændelse til den yderste grænse af deres kræfter – en sidste opbydelse af vilje og energi, som man ikke skulle have troet var mulig hos

drenge. Men de vidste alle, at kom de ikke videre, gik det ikke stadig fremad, så betød det den sikre død for dem.

Og fremad kom de, trods den brændende sol syntes at pine den sidste dråbe væske ud af kroppen på dem, trods luften var som råddent vand, trods de somme steder var ved at blive stikkende i mudder til op på livet og somme steder med knive og hænder måtte bore sig gennem tornet krat, trods nogle af muldyrene gang på gang opgivende smed sig ned og gang på gang måtte piskes videre, trods tørstens pine sled og sled i dem – fremad kom de.

Giuseppe og Kifele var over dem hele tiden. De var med til at bringe de styrtede dyr på benene igen eller hale dem fri af mudderet, de satte med opildnende ord nyt mod i de af drengene, der slentrede af sted med slæbende ben, og som var lige ved at give op, de styrtede sig over dem, der drevet til fortvivlelse af tørst kastede sig ned ved vandhullerne for at drikke af det skidne, forpestede vand, og de halede dem med magt bort og ruskede dem til besindelse igen.

Men fremad kom de – trods alt.

Først efter seks timers march begyndte terrænet at stige, og så forstod Giuseppe, at nu var det værste overstået; nu var de ude af de forræderiske sumpe, nu gik det atter mod bjergenes friske luft.

Det var også på høje tid, ja, i yderste øjeblik. Hverken drengene eller dyrene kunne knap hænge sammen mere. Det var også galt med ham selv; thi gang på gang var det ved at blive mørkt for ham.

Men nu havde de atter fast grund under fødderne. Endnu noget af bagagen blev ofret, og de værst medtagne kom igen op

at ride. Nu gjaldt det først og fremmest om at finde drikkeligt vand og så et passende sted, hvor de kunne slå sig ned og hvile grundigt ud. Foreløbig måtte de dog fortsætte op ad bjergskråningen.

Giuseppe satte sig på sin vidunderlige, udholdende hest og red i forvejen for at finde vej, og denne gang fulgte heldet ham.

Hingsten begyndte at vifte med ørerne, og af og til stak den mulen lige i vejret. Den havde åbenbart kunnet vejre vand – det eneste, den trængte til. Giuseppe lod den få fuldstændig frie tøjler, og inden længe kom de virkelig også til et vandløb, der rislede gennem et stykke temmelig åbent krat. Her var alle betingelser til stede, hvor de kunne slå sig ned og komme til kræfter igen.

Han lod sin hest drikke, hvad den ville. Selv sad han i sadlen som et bytte for den frygteligste fristelse. Vandet rislede nogenlunde klart og yderst tillokkende, og hans tunge var tyk og klæbede af tørst til ganen.

Han var et øjeblik halvvejs nede af sadlen; men så rykkede og skubbede han sig tilbage igen. Han måtte modstå fristelsen, han havde jo ansvaret for de andre, og blev han syg af dysenteri, hvorledes skulle det så gå? Nej, han måtte rette sig efter den vigtige lov for europæeren i Afrika, han måtte vente, til vandet var kogt.

Så nåede karavanen derop.

Alle – drenge som dyr – styrtede sig over vandløbet og drak og drak. Giuseppe kunne indse, at her ville det være umuligt at holde dem tilbage. Så kastede de sig alle ned på jorden – fuldstændig udmattede.

Da Giuseppe lod blikket løbe rundt i terrænet, så han yderst i kredsen et muldyr gå og græsse. På dets ryg sad en sammensunken skikkelse. Det måtte være Mulu.

"Kifele," kaldte han højt, og denne rejste sig.

"Se – derhenne," fortsatte Giuseppe, "det må være Mulu. Kom, vi må hente ham."

De løb hen til muldyret og kaldte højt: "Mulu – Mulu!"

Intet svar.

De kom helt hen til dyret, og Giuseppe greb om den foroverbøjede skikkelse og løftede ham op, mens hans læber stadig stammede: "Mulu – Mulu!"

Han så ind i hans ansigt, og en pludselig angst løb sitrende gennem hele hans krop. Øjnene var brustne.

I en fart fik de rebene snittet over, og sammen løftede de drengen ned og lagde ham på jorden. Han var allerede kold og stiv.

"Kifele – Kifele," stammede Giuseppe, og et mat slør trak sig over hans øjne, der før var blanke af ophidselse og angst, "Mulu – er – død."

Dødsmarchen gennem sumpene havde alligevel krævet sit offer – det første af drengeskaren.

Syvende kapitel

Den amerikanske legationssekretær i Addis Abeba, William Perry George, sad i sin bungalow i færd med at gennemgå dagens post. Blandt denne var også et stort anbefalet brev til ham personligt og med påskriften: Strengt privat. Han vendte konvolutten om: Afsender E. Martini – nå, det var vel altså om drengen, som han havde lovet, ja, næsten garanteret, at han nok skulle finde og få sendt til Italien. Alle hans anstrengelser og efterforskninger havde dog hidtil været ganske uden resultat.

Han åbnede brevet, og hans øjne faldt på en check – en anvisning på 100.000 lire – nå, det var jo ikke så lille et beløb – hvad betød nu det, og mr. George gav sig til at læse det indholdsrige brev fra signor Martini.

"Ja-så, det blev altså enden på det," mumlede han, da han havde læst brevet. Han lænede sig tilbage i armstolen og svippede frem og tilbage med brevet. "Ato Asmabu – så må jeg altså se at få fat på ham. Sikkert et underligt menneske – for resten en underlig historie det hele. Nå, lige så godt springe som krybe i det."

Han ringede, og hans abessinske førstetjener trådte ind.

"Kender du Ato Asmabu?" spurgte Mr. George.

""Løvemanden" – ja, ham kender alle," lød svaret.

"Og du ved, hvor han bor?"

"Ja, og jeg ved, han er i byen i disse dage."

"Godt så – vent lidt her. Du skal bringe ham et brev fra mig."

Mr. George fik hurtigt skrevet sin anmodning til Ato Asmabu om så snart som muligt at komme til den amerikanske legation i anledning af en meget vigtig sag, der angik ham personligt. Buddet gik, og legationssekretæren fik drengens papirer frem. Inden længe skulle han altså stifte bekendtskab med denne underlige mand, der var dansker, men regnede sig for abessinier og kaldte sig Ato Asmabu. Han havde aldrig truffet ham før, men naturligvis hørt tale om ham.

""Løvemanden" – ham kender da alle," gentog han, mumlende sin tjeners ord – nå, det kunne jo blive helt interessant at lære ham at kende. Han måtte dog hellere læse signor Martinis lange brev godt igennem igen for at være helt sikker i alle detaljer. Disse eventyrere måtte man altid være på vagt overfor.

En times tid senere kom tjeneren ind og meldte, at Ato Asmabu var kommet.

"Lad ham komme ind," henkastede Mr. George og blev roligt siddende med ryggen mod døren.

Ato Asmabu trådte ind. Han bar landets dragt: snævre, tætsluttende, hvide jodhpur-benklæder, en lang, hvid, skjortelignende frakke med stiv krave og herover den sorte silkecape eller kaba, som de abessinske adelsmænd bærer.

"Mr. George, formoder jeg," lød hans røst høj og klar, og legationssekretæren drejede hovedet om.

Det gav et helt lille ryk i ham, og han kom hurtigt op fra stolen. At hans gæst så sådan ud, havde han just ikke ventet. Han havde forestillet sig en eventyrer i medtaget påklædning og også af et udseende med det særlige præg af usikkerhed og rådvildhed, som han godt kendte fra de hvide mænd, der enten var tvunget til eller frivilligt var trådt ud af deres races rækker.

Nu stod han over for en høj, rank skikkelse og så ind i et ansigt med stolte, aristokratiske træk.

"Hr. – hr." begyndte Mr. George lidt forlegen og usikkert stammende.

"Asmabu – De har ønsket at tale med mig."

"De har ikke et andet navn?"

"Kommer det besøget ved?" lød svaret temmelig affejende.

"Nåh – næh, men, ja, jeg har i dag fået et brev fra signor Martini. Men lad mig først fortælle Dem, at jeg er inde i alt – De forstår – det med drengens historie."

"Drengen –" afbrød Ato Asmabu hurtigt og ivrigt, "det er altså noget med drengen."

"Ja – og af afgørende betydning for hans fremtid, hvis vi blot vidste, hvor han var. De ved, at han har forladt sine forældre?"

"Jeg ved, at han ikke var med toget, da de rejste."

"Men De ved ikke, hvor han er nu? Han er ikke hos Dem?"

"Mr. George – sagde De ikke lige, at De kendte alt – drengens historie, som De kaldte det. Det kan ikke passe. De kan ikke kende det, der angår mig."

"De mener?"

"Blot det, at jeg altid har haft respekt for det retsgode, som en mands ære er."

Legationssekretæren bed sig i læben. Han forstod, at han havde forløbet sig, og han følte sig i øjeblikket temmelig lille lige over for sin besøgendes værdige ro og hans stærke, ligesom undersøgende blik.

"Ato Asmabu – det var en fortalelse. Jeg beder Dem undskylde. Naturligvis – naturligvis kan drengen ikke være hos Dem."

Først nu bød han sin gæst en stol og fortsatte så:

"Jeg har lige nu til morgen fået brev fra signor Martini, og han beder mig give Dem dette."

Mr. George rakte ham et forseglet brev. Selv vidste han fra sit eget brev nogenlunde, hvad der stod i det andet brev, og opmærksomt fulgte han de skiftende udtryk, der under læsningen gik hen over Ato Asmabus ansigt. Der var øjeblikke, hvor hans pande faldt i dybe rynker, der var øjeblikke, hvor hans øjne lyste med en besynderlig glans, og der var øjeblikke, hvor hans hænder knugede papiret fast; men da han var færdig med at læse brevet, og han så op, lå der som et forklaret udtryk over hans øjne, og dyb ro – fredens ro – genspejledes i hvert af hans ansigtstræk.

I lang tid herskede der den dybeste stilhed i kontoret.

"Hvad – hvad siger – De til – signor Martinis brev?" kom det omsider tøvende fra Mr. George.

Hans gæst syntes pludselig at vågne op.

"Hvad jeg siger, Mr. George? Behøver jeg da at sige noget?"

Han rejste sig med et sæt.

"Hvad siger en mand, der i årevis har kæmpet for at finde nogen som helst mening i livet og nu pludselig finder den? Hvad siger den mand, der har svømmet og svømmet og kæmpet for livet, i det øjeblik, han atter føler fast bund under fødderne? Hvad siger han, der aldrig troede, at han nogen sinde igen ville finde fred i sit sind og i sine tanker og så pludselig finder den? Mr. George, hvad siger han, der i de mange år var en mand i lænke, når han pludselig bliver fri? Han siger ikke noget – den dybe taknemmelighed kan aldrig finde ord."

"Jeg forstår Dem så godt, Ato Asmabu," svarede legationssekretæren efter endnu en stunds tavshed.

"Ja, *nu* forstår De mig, mr. George; men hverken De eller nogen anden af Deres og min race har forstået mig i de mange år – nå, det har heller ikke voldt mig noget besvær. Men nu er jeg en lykkelig mand, og jeg ville gerne, at De, som omstændighederne har gjort kendt med de særlige forhold, der angår drengen og mig, at De forstod mig fuldt ud.

Tænk Dem så fjorten år tilbage i tiden! Se for Dem en mand, som ulykken og den dybeste sorg over hans unge hustrus død var lige ved at tvinge i knæ! Tænk Dem ham stå ene her i et ham endnu ukendt, fremmed og på så mange måder ugæstfrit land med et få måneder gammelt barn!

Dengang var signor Martini min ven, og alle mine tanker gjaldt kun drengens liv og fremtid. Da tog jeg mod tilbuddet og gav mit barn bort – fuldt ud bort, og jeg forpligtede mig ved mit æresord på ikke at ville gribe ind i hans liv. Det ord har jeg holdt – har jeg holdt, mr. George, og ingen har i virkeligheden vidst, hvad jeg har lidt i de lange år ved at være det, jeg kaldte – en mand i lænke.

Nu ved De det, og jeg beder Dem indtrængende lade det blive mellem os."

"Som De vil, Ato Asmabu," svarede mr. George alvorligt og rakte hånden frem mod sin gæst. Han havde opmærksomt fulgt hvert af dennes ord, der var blevet sagt langsomt og med eftertryk, og han tænkte nu på, hvor dog alle her af den hvide race grundigt havde misforstået den mand, som i øjeblikket stod over for ham. Du milde himmel, hvor stod de dog alle under ham i alt; hvor ussel var ikke deres optræden over for

ham, hvor ækel forekom ham ikke nu deres mistænkeliggørende, ja, hånende ord om ham, der dog som en ener ragede højt op over dem alle. Han var jo adelsmanden både i optræden, tankegang og handling.

"Men vi ved jo ikke, hvor drengen er," sagde legationssekretæren endelig.

"Nu – da jeg er en fri mand, skal det nok lykkes mig at finde ham. *Nu* kender jeg landet, Mr. George."

"Endnu en ting, Ato Asmabu," fortsatte legationssekretæren, "lidt forretningsmæssigt, om jeg så må sige. Signor Martini har sendt mig denne check –"

"Jeg ved det," afbrød Ato Asmabu ham, "det står også i brevet til mig. Vil De give mig den?"

Mr. George rakte ham anvisningen på de mange penge.

"Jeg er signor Martini dybt taknemmelig," fortsatte Ato Asmabu, "og jeg tilgiver ham den eneste fejl, han har begået. Jeg skal nok selv forklare ham det, men denne må – De forstår, rent forretningsmæssigt – ud af verden," og med et hastigt ryk rev Ato Asmabu checken midt over og rakte den forbavsede legationssekretær stumperne tilbage.

"Og så står der kun tilbage, Mr. George, at jeg beder Dem modtage min bedste tak for al Deres ulejlighed. Drengen og jeg er Dem dybt taknemmelige."

Et kraftigt håndtryk fulgte disse ord, og så forlod Ato Asmabu kontoret.

Tilbage stod legationssekretæren endnu med papirstumperne i sin venstre hånd. "En underlig mand, kalder de andre ham, og det troede jeg også selv," mumlede han, "men

nu vil jeg hellere kalde ham en vidunderlig mand. *Nu* forstår jeg også drengen, hans tanker – hans handling."

Da Ato Asmabu nu havde frie hænder, satte han naturligvis alt ind på at finde sin dreng. Han lod sine folk gennemstrejfe den udstrakte by, han sendte bud mod alle verdenshjørner, og endelig en dag fik han positive oplysninger. En europæerdreng i den alder, der netop passede, og af det lyse, nordiske udseende, som også stemmede overens, var sammen med soldaterne passeret både gennem Harar og Jigiga. Det måtte være Giuseppe. Det passede jo med den tid, der var forløbet. Han var uden tvivl taget med toget til Dire-Daoua og derfra rejst over Harar til Jigiga, hvorfra vejen går sydpå til Gerlogubi. Ad denne vej var der en ubrudt flod af vandrende mennesker – mange gange titusinder af soldater – i den sidste tid draget til sydfronten.

Ato Asmabu var ikke så lidt urolig over denne meddelelse; thi han kendte landet dernede – disse øde og trøstesløse ørkenstrækninger med vilde dyr og vilde mennesker – dette gule helvede; men han turde ikke andet end følge det spor. Han kunne jo ikke andet end tro på og fæste tillid til disse overensstemmende oplysninger, som han tilmed havde fået fra helt forskellige sider.

Så brød han hurtigt op. Han behøvede ikke så mange forberedelser; thi han havde altid alt klart til sine rejser. Fuld af forhåbninger drog han af sted – lidet anende, at Giuseppe opholdt sig lige i stik modsat retning, flere hundrede kilometer fra det sted, hvortil han nu rejste.

Og hvor trængte dog Giuseppe, Kifele og alle de andre netop nu til al den hjælp og støtte, som en voksen, erfaren mand kunne have ydet dem; thi deres stilling var nærmest fortvivlende. De lå endnu på samme sted, og sygdommen hærgede i lejren. Over halvdelen af skaren led af dysenteri, og flere var alvorligt angrebet. Abessinieren har stor modstandskraft over for alle sår – de helbredes af sig selv i løbet af forbavsende kort tid, og de forvolder dem ikke store smerter; men over for indvendige sygdomme slår deres kræfter ikke til.

Heldigvis undgik både Giuseppe og Kifele selv at blive syge; for så havde det sikkert været slut med det hele. Det var dem, der trak hovedlæsset – dem, der plejede de syge og sendte de raske ud, dels for at skaffe mad ved at skyde vildt, som der heldigvis var nok af, dels for at finde steder, hvor der var føde at finde for dyrene, og det var stadig dem, der måtte holde modet oppe hos alle de andre.

Det kneb tit for de to unge førere selv at bevare troen på, at de kunne gennemføre deres forehavende, og den eftermiddag, da endnu en af drengene døde mellem hænderne på dem, var selv de ved at tabe modet.

Nu kom der til at stå to små kors i nærheden af teltene.

Først efter en halv snes dages forløb var de syge kommet så meget til kræfter, at der var mulighed for at fortsætte marchen.

Atter gik det fremad – dag efter dag.

Landet, de kom igennem, var kun meget spredt beboet; men de traf heldigvis også små landsbyer, hvor de fandt god modtagelse, og hvor de kunne tiltuske sig både mad – høns, æg og smør – til sig selv og foder til dyrene. Beboerne her i disse egne kendte endnu ikke noget til krigen – ja, de vidste, at der

var krig; for allerede om sommeren havde regeringens udsendinge været hos dem og givet dem ordre til at møde en indtrængende fjende med ubønhørlig guerillakrig; men endnu havde de ikke set nogen fjende. Disse egne lå, heldigvis for drengeskaren, uden for de veje, som krigerhorderne passerede på deres vej til fronten. Hvor disse drog frem, opstod der ofte blodige kampe med befolkningen, som søgte at værge deres forråd af mad og foder for de plyndrende soldater.

Længere og længere gik marchen mod nord – nærmere og nærmere de steder, hvor krigen rasede i al sin vildskab, og så kom endelig den dag, da de for første gang skulle stifte bekendtskab med landets fjende.

Det var hen imod middagstid. Giuseppe var lige i færd med at ordne kolonnen til dagens hvil, da hans øre opfangede en fjern summen. Den lyd kunne ikke være andet end larmen fra en flyvemaskines motor, og snart efter fik han også øje på selve maskinen, der nærmede sig i stor højde. Det var en italiensk rekognosceringsflyver, og hans aluminiumsmaskine lyste som sølv i solen.

Alle de andre havde nu også opdaget den, og de gjorde nu netop det, som de i et sådant tilfælde absolut ikke måtte gøre – de løb sammen i en klump og råbte i munden på hverandre, mens de ivrigt pegede op mod maskinen. Denne kom hurtigt nærmere og var dykket ned til et par hundrede meters højde. Den havde retning lige mod dem, og Giuseppe var klar over faren.

"Spred jer!" råbte han, "hurtigt – løb ud til alle sider!"

Men drengene rørte sig ikke. Det var, ligesom hver af dem følte sig mere sikker, når blot de alle var sammen; de var

åbenbart endnu angst for at være alene, når der var fare på færde, og bar sig ad akkurat som får, der bliver bange.

"Hører I dog ikke," skreg Giuseppe, "løb dog nu – spred jer – ellers skyder de jo," og han fo'r ind mod dem og puffede til flere af dem. "Løb – den vej – og du den vej – og du den vej!" Denne gang fulgte drengene hans ivrige kommando.

Giuseppe havde ret i sin formodning om, at der ville blive skudt på dem. De italienske flyvere var ikke kræsne i valget af mål for deres beskydning. Trods alle de telegrammer, der blev afsendt til Europa, og som altid fortalte om soldaterkolonner og militære etablissementer, der var oprevet og ødelagt, og som ivrigt fremhævede, at flyverne omhyggeligt havde undgået at ramme den civile befolkning, så fandt dog lige det modsatte sted.

Det var mest landsbyer med en uskyldig, fredelig befolkning, der for størstedelen bestod af gamle mænd og børn, der fik en regn af kugler over sig – der blev uden nogen som helst grund fyret løs på kvinderne, når de samlede sig ved brøndene for at hente vand, ja, endog meningsløst mod landsbyens flokke af kvæg og geder, som skræmte var løbet i klump.

Flyverne havde ordre hertil. Det var meningen, at der skulle jages befolkningen en grundig skræk i livet, det var landets indre sammenbrud, befolkningens panik og rædsel, italienerne søgte at fremkalde, før den egentlige fremrykning af soldaterne begyndte.

Rundt om i bjergene, hvor en nøjsom befolkning hidtil havde levet livet, således som de nu var vant til, og nydt det, som de nu engang forstod ved livets lykke, flygtede de nu fra deres boliger og gemte sig som dyr i klippehuler uden nogen forståelse af,

hvad de havde forbrudt sig imod – ude af evne til at opfatte, at det var optakten til kulturens og civilisationens kamp mod barbariet.

Og mens de abessinske mødre ad smalle karavanestier slæbte af sted med deres lemlæstede børn op i bjergene, gik der i Italien mødre, hvis øjne lyste og strålede af stolthed over deres sønner, der var flyverhelte – de, som var med til at bringe den fascistiske kulturs velsignelser til de underkuede, farvede stakler.

Om disse mødre blot havde vidst og forstået, at det, som her gik for sig – det var ikke krig, det var myrderi!

Flyvemaskinen var nu helt nær – så foretog den en pludselig dykning, og i lav højde suste den hen over drengene. Mitrailleusen tog skrattende fat, og projektilerne trak som en lang fure efter sig – ikke mange meter fra det sted, hvor Giuseppe og Edsji befandt sig. Edsji – hans stadige og trofaste følgesvend – havde kastet sig ned, og hans hænder klamrede sig krampagtigt fast om Giuseppes støvler. Sten og grus fløj om ørerne på dem; men det varede kun et øjeblik. Så holdt den djævelske knitren op, maskinen hævede sig atter og forsvandt.

Giuseppe så sig omkring. Han trak vejret lidt stakåndet, og hans hjerte slog vel også noget stærkere, end det plejede; men ellers var han helt tilfreds med sig selv – han havde jo på en måde ikke været bange, slet ikke i øjeblikket tænkt på sig selv. Til sin glæde så han nu, at alle de andre også var på benene. Så var ingen af dem åbenbart ramt – der var ingen anden skade sket end den, at nogle af dyrene var stukket af; men dem fik de nok fat på igen.

Giuseppe følte sig både glad og tilfreds – glad over, at ingen var såret eller endog dræbt, og tilfreds med, at det åbenbart kun skyldtes hans ordre om at sprede sig. Hvad kunne der ikke være sket, hvis de alle havde stået i en tæt klynge? Så bøjede han sig ned og løftede Edsji op – han lå endnu og klamrede sig til hans ben.

"Blev du bange, Edsji?" spurgte Giuseppe i et helt muntert tonefald.

"Jeg havde en sten i maven," lød negerdrengens troskyldige og på en måde så ærlige svar, og Giuseppe måtte smile.

Han fik nu de andre kaldt sammen og gav ordre til at indfange de bortløbne dyr. Drengene var jo lidt betuttede over her for første gang at have været udsat for beskydning – det var jo på en måde deres ilddåb. Ingen af dem vidste, at det ikke skulle vare mange dage, før de skulle opleve det forfærdelige, som virkningerne var af et systematisk bombardement med brandbomber og store, propelstyrede torpedoer, fyldt med eksplosive stoffer.

Det skete, da de var kommet endnu en uges march længere frem. Nu havde de været over to måneder undervejs, og julen nærmede sig. I al den tid havde drengeskaren passeret egne, der endnu ikke var direkte krigsskueplads, og de havde ingen anelse om, hvad der var sket i disse to måneder.

Mod nord havde italienernes hærfører, marchal de Bono, foruden de tre nordligste byer Aksum, Adua og Adigal, også erobret Makale, der blev opgivet uden særlig modstand. Tembiendistriktet var gennem et drøjt arbejde renset for fjender, og nu stod italienerne over for en videre fremrykning gennem uvejsomt bjergterræn. I dette vilde klippeland havde de

abessinske guerillabander, der kendte hver tomme af terrænet og ikke generedes af nogen oppakning eller tunge våben, mange fordele for de europæiske tropper.

Men marchal de Bonos krigsførelse havde været for forsigtig, han havde nået sit mål i korte spring og havde overmåde omhyggeligt udbygget hele forbindelsesnettet. Så trådte sanktionerne mod Italien i kraft, og man nærmede sig atter regntiden. Tempoet måtte forøges, begivenhederne fremskyndes, og det var nødvendigt for italienerne at søge et afgørende resultat, inden regntiden umuliggjorde operationerne, og sanktionerne virkede for generende i hjemlandet. Marchal de Bono blev afløst af marchal Pietro Badoglio som øverstkommanderende, og i kraft af sine glimrende føreregenskaber og sin energi drev denne soldaterne og arbejderne frem til større præstationer. Luftkrigen blev mere ubarmhjertig. Byen Dessie blev hensynsløst bombarderet, Røde Kors-hospitalet ødelagt, mænd, kvinder og børn dræbt og lemlæstet.

Her i Dessie, hvor hovedkvarteret var, opholdt også kejseren sig og med ham prins Makonnen. Endnu mens hans ven Kifele og alle de andre drenge møjsommeligt sled sig frem mod fronten, havde prins Makonnen allerede modtaget sin ilddåb. Han havde stået ved kejserens side, da denne under bombardementet selv betjente en luftværnskanon og trods alle sine omgivelsers tryglende bønner ikke ville søge tilflugt i byens eneste bombesikre kælder.

Her mod nord kæmpede fire abessinske hærførere: Dedjazmatch Ajelu og generalerne Ras Seyoum, Ras Kassa og Ras Imru. Men ulykken ved det hele var, at det var ikke én hær,

som italienerne havde over for sig, men forskellige afdelinger, hvis fører hver for sig var rykket ud med ønsket om personlig at vinde heltenavnet, og der var ingen ordentlig forbindelse, hverken mellem disse hærførere indbyrdes eller med hovedkvarteret.

Længst mod vest kæmpede Ajelu, og det var hans krigere, som drengeskaren først traf på. En meget tidlig morgen, just som marchen var påbegyndt, så Giuseppe i sin kikkert ikke alene en temmelig stor landsby, men længere borte kunne han også svagt skimte mange hvide telte. Han red øjeblikkelig hen til Kifele.

"Kifele – tag min kikkert og se – dér i den retning."

Kifele tog kikkerten, og Giuseppe hørte ham halvt mumle for sig selv: "Hvad er dog det?"

"Hvad det er, Kifele – det er en soldaterlejr – det er fronten – vi har nået målet. Kom, lad os fortælle de andre det."

Snart efter lød høje glædesråb fra drengeskaren. Enhver følte det, som en bjergbestiger føler det, når han efter en møjsommelig og farefuld opstigning endelig har nået tindens top – så forsvinder med ét enhver tanke på alt det besværlige og afløses af en besynderlig indre glæde over endelig at have nået målet. Ingen af dem vidste jo endnu, hvilken sum af rædsler og elendighed en moderne krig i sit inderste væsen er og må blive.

Marchen fremskyndedes, og det varede ikke længe, før de traf på de yderste vagtposter – først en enkelt abessinsk kriger, der pludselig sprang frem fra sit skjul, parat til at benytte sit våben; men det blev kun til undren og dyb forbavselse, da han så, at de alle kun var drenge.

Nu var det Kifele, der havde overtaget førerskabet, selv om Giuseppe nemt havde kunnet klare sproget, og kun ved nærmere eftersyn ville man kunne have opdaget, at han var europæer. Han var nu klædt helt som abessinier, hans hudfarve var brændt næsten sort, hans ansigtstræk var hærget af gennemgåede strabadser, sit lyse hår havde han med passende mellemrum skåret af med sin kniv, og hovedbunden var smurt ind i en blanding af mudder og harskt smør – kun de blå øjne ville røbe ham.

Men alligevel var det Kifele, som her blev føreren. Han var den fødte høvdingesøn – han spurgte ikke om meget, han bad i hvert fald aldrig om noget – der var en underklang af befaling i hver af hans sætninger, og den menige abessinske kriger havde kun at adlyde. Han fik at vide, at hærføreren her var Dedjazmatch Ajelu, og at denne for øjeblikket netop befandt sig i soldaterlejren, og han tog ikke i betænkning at sende en af krigerne som løber af sted med en kort, skriftlig melding til hærføreren om, at nu kom de.

Men det skulle dog endnu vare en stund, før de fik foretræde for Ajelu.

Hen på formiddagen rykkede de ind mellem de forreste hytter af den store landsby. De var fulgt af en hel skare, der undrende betragtede denne kolonne af drenge, der alle bar våben – moderne rifler og revolvere, og hvis patronbælter var fulde af patroner. Spørgsmålene svirrede i luften, og det var til tider vanskeligt nok at komme frem.

Men pludselig og uden varsel dukkede de italienske flyvere frem over bjergene – først tre – så atter tre og endnu en gang tre. Rundt omkring fra bjergene begyndte skuddenes hule

smæld. Det var de abessinske soldater, som var anbragt på bjergskrænterne, der tømte deres forråd af patroner – en ganske formålsløs skydning; thi flyverne var i næsten to tusinde meters højde.

En grænseløs forvirring opstod i byen. Den havde før haft besøg af flyvere, så beboerne vidste besked. Men hidtil havde det kun været rekognosceringsflyvere, der havde ladet deres knitrende mitrailleuser sende en regn af projektiler over de skrækslagne beboere. Nu var det et virkeligt bombardement.

Folk løb skrigende og råbende planløst rundt fra det ene sted til det andet og samlede sig i klynger. Men nu havde drengene erfaring, og af sig selv løb de til alle sider.

"Kast bagagen af dyrene," var det eneste kommandoord, som Giuseppe nåede at få slynget ud. Midt i al forvirringen evnede han endnu at holde hjernen klar.

Så begyndte bombardementet.

Det første dumpe drøn af en brandbombes eksplosion hørtes midt inde i byen. En tyk, gullig røg steg til vejrs, og sten og græs blev slynget højt op i luften. Det var nærmest som et vulkansk udbrud.

Få sekunder efter lød drøn efter drøn, der hver gang overdøvede den uafbrudte knitren af skud; thi ikke blot soldaterne, men enhver abessinier, der var i besiddelse af en bøsse, skød og skød – naturligvis uden noget som helst resultat; thi flyverne dykkede slet ikke ned. Og i al den djævelske larm blandede sig skrigene fra mennesker, der enten var ramt af jernsplinter, eller som bare skreg og skreg af dødsangst.

Giuseppe og Kifele stod ikke langt fra hinanden. Deres heste havde de sluppet løs, og de var galoperet bort. Ingen af dem

tænkte dog i øjeblikket herpå – også de var opfyldt af gru og rædsel – ingen af dem havde haft anelse om, at krig kunne være så forfærdende. Edsji havde kastet sig ved fødderne af sin herre – han skreg ikke, men hans hænder gravede og gravede ned i jorden, så blodet sprang af fingerspidserne. Det var, som instinktet befalede ham, at han måtte ned i jorden for at undgå alt det rædselsfulde, der skete ovenover den.

Den første formation var fløjet over byen, nu kom den næste. Ikke langt fra det sted, hvor de to drengeførere stod, eksploderede en hundredkilos bombe, som efterlod sig et fire meter dybt kraterhul. Jord og sten blev slynget i mange meters omkreds, og rundt om lå stønnende mennesker med jernsplinter i kroppen. Giuseppe så Kifele rave fortumlet rundt – nu faldt han om. Da glemte han alt andet, og i få spring var han hos sin ven.

"Kifele," stønnede han; men så rejste Kifele sig langsomt op. Han holdt hænderne op mod baghovedet. "Der var noget, der ramte mig, det snurrer så underligt her; men det kan ikke betyde noget. De andre – de andre."

Tredje formation var nu over byen. De kastede ligesom første formation også brandbomber og havde øjensynligt mere held med sig. Rundt omkring slog meterhøje gule flammer til vejrs midt i det lysende solskin. De knastørre hytter brændte ned på et øjeblik. Ilden sprang fra hytte til hytte. Det så ud, som om hele byen stod i brand.

Så forsvandt også den sidste formation af italienske flyvere ud over bjergene. Skydningen i den nærmeste omkreds hørte op, og nu hørtes kun den fjerne knitren fra maskingeværerne, der var anbragt i bjergene. Vinden drev ned mod det sted, hvor

Giuseppe og Kifele nu stod sammen, og den stramme lugt fra kemikalierne i brandbomberne rev dem i næsen. Heden var næsten uudholdelig.

"Vi må herfra, Kifele – vi må længere bort. Jeg henter Edsji."

Giuseppe gik derhen, løftede den nu halvt sanseløse negerdreng op i sine arme, og de trak sig længere bort fra den brændende by.

Rundt omkring dem flygtede byens beboere op mod bjergene. Deres hjem var lagt øde – alt, hvad de ejede, gået tabt. Som de to drenge gik her, kom snart den ene, snart den anden af deres kammerater løbende, og for hver en, der kom, trak Giuseppe og Kifele vejret lettet. Edsji var nu kommet så meget til sig selv, at han kunne gå alene.

Pludselig standsede Giuseppe. Han følte med ét en voldsom varmebølge strømme gennem hele sit legeme. Han vidste, at han var flammende rød i ansigtet, og både dette og halsen glødede. Sveden strømmede ud af alle porer.

Det var med et gået op for ham, at de alle på en måde var på flugt.

Han så sig tilbage. De antændte hytter var nu brændt ned, og byen var blevet mindre og mere åben at se på.

"Holdt," råbte han højt, "vi kan ikke gå videre. Vi må vende om. Vi er her ikke alle endnu, og dernede kan de have brug for os."

Han følte, at hans nerver åbenbart havde svigtet, og hans vilje været lammet under bombardementet. Så blev han sig selv igen, og kommandoordene strømmede atter fra hans læber. Et fælles mødested blev aftalt; nogle blev sendt ud for at prøve på

at finde deres dyr, nogle skulle hente bagagen og andre følge ham og Kifele tilbage til byen.

Her var der allerede ankommet en samariterkolonne fra lejren. De så båre efter båre blive bragt hen til en af de større hytter, der var indrettet som en slags lazaret.

Pludselig greb Giuseppe Kifeles arm.

"Se dér – dér på den båre – det er – jo – Wolde."

Han sprang derhen.

"Sæt den ned," råbte han til de to samaritter.

Det var Wolde. Et tæppe var heldigvis lagt over ham for at skjule hans forfærdeligt sønderrevne legeme.

Giuseppe knælede ned.

"Wolde – Wolde," stammede han, "hvad kan jeg – hvad skal jeg gøre?"

Wolde så op på Giuseppe. Hans øjne var blodskudte. Der var intet lys i dem mere. Blikket viste kun tomhed og træthed.

"Sig til dem, at de skal lade mig ligge." Hans stemme blev svagere og svagere. "Gik vi ikke alle ud for at dø. Gud alene bestemmer hvordan."

Et pludseligt ryk satte et øjeblik tæppet, der lå over ham, i sitrende bevægelse, følgende den forvredne stilling, som døden ynder. Hans øjenlåg faldt til, og Giuseppe forstod, at Wolde havde udstridt.

Så vendte han sig om. Alt blev i øjeblikket mørkt for ham, og tårerne strømmede ned over hans kinder. Samaritterne fjernede sig med båren.

Noget efter lagde en hånd sig på hans skulder. Det var Kifele.

"Vi må videre," sagde han stille.

Giuseppe så med de tåreblændede øjne på sin ven.

"Ja – vi må videre," svarede han underligt tonløst. Hans nerver var overspændte, og alle hans handlinger resten af den dag skete ud fra underbevidstheden, men derfor med en vis søvngængeragtig sikkerhed.

Om aftenen havde de dog fået teltene slået op, bagagen samlet sammen og en del af dyrene fanget, deriblandt også hestene.

Den nat fyldtes Giuseppe med et så uudslukkeligt had, som man ellers kun kan finde hos naturfolkene. Han følte med usvigelig sikkerhed, at nu var han befriet for menneskelige svagheder, nu kunne han dræbe med koldt blod – trods det, at han dog endnu kun var dreng.

Næste dags eftermiddag nåede de soldaterlejren, og Giuseppe og Kifele blev straks kaldt til hærføreren Ajelu. Det var en høj, kraftigt bygget mand, og der lå vilje i de stærke øjne, der under kraftige, grå bryn stirrede på de to drenge. Deres besøg formede sig til at begynde med nærmest som et skarpt forhør, men gled efterhånden over til mere almindelig samtale. Og denne blev lang. Ajelu fik alt at vide – alt om Giuseppe, om prins Makonnens hjælp – om hele deres lange march og om alt, hvad de havde gennemgået.

Endelig ebbede samtalen ud, og Ajelu sad længe eftertænksom; men det var, ligesom hans blik ikke kunne løsrive sig fra den hvide dreng.

"Jeg har brug for jer," sagde han endelig, "er jeres kammerater som I, så er alt godt. I bliver nok spredt; men jer to beholder jeg her."

Pludselig henvendte han sig direkte til Giuseppe.

"Taler du italiensk lige så godt som amharisk?" spurgte han.

"Ja – bedre," svarede Giuseppe.

"Så har jeg en opgave til dig," fortsatte Ajelu; "men den rummer alle farer."

Giuseppe erindrede sig den døende Woldes sidste ord.

"Gik vi ikke alle ud for at dø," svarede han frejdigt og så dristigt op på hærføreren.

Da drejede Ajelu sit ansigt lidt bort. Hvad han i dette øjeblik følte, skulle hans ansigtsudtryk ikke røbe.

Ottende kapitel

To drengeskikkelser sneg sig gennem mørket hen imod de yderste abessinske vagtposter, der lå nedgravet i meget primitive skyttehuller. Ingen af dem sagde et ord; men af og til søgte deres hænder sammen, og de gik hånd i hånd, som man så ofte ser både mænd og drenge gøre i sydens og østens lande.

Det var de hidtil uadskillelige venner – Giuseppe og Kifele. Nu om få minutter skulle de skilles, og hver af dem var til fulde klar over, hvor alvorligt det hele var. Giuseppe skulle nu i nat begynde på den opgave, som Ajelu havde sagt rummede alle farer.

Der var sket mange ting i den forløbne uge. Selve hærføreren Ajelu havde holdt en slags parade over den tapre drengeskare, havde talt smukke ord til dem, trykket hver af dem i hånden og lovet dem at indberette til selve kejseren om deres dåd. Men der var også sket det, som Ajelu havde sagt under den første samtale – de var nu blevet spredt. Som samlet enhed kunne de ikke mere bestå. Kun Giuseppe og Kifele havde han beholdt i sin egen stab, og tit havde de to drenge siddet alene i teltet sammen med hærføreren, og efterhånden var Ajelu blevet mere og mere overbevist om, at han ingen fare løb ved at betro de to, hvad der var hans plan. Han stod i begreb med et voldsomt angreb i retning af Abessiniens hellige by Aksum, som det var hans mål at tilbageerobre.

Opgaven?

Jo – Ajelu forfulgte sin første indskydelse. Han mente, at den dreng, der åbenbart ikke var italiener, men hvis modersmål dog

var italiensk, og som havde lagt sin glødende tro på Abessiniens sag og sit uforsonlige had til Italiens uretfærdige voldshandling så klart for dagen, at netop han kunne benyttes til at skaffe oplysninger bag fjendens front – oplysninger, som han ellers ikke ville have været i stand til at skaffe sig.

Giuseppe havde med glæde og stolthed modtaget tilbuddet. I de sidste dage havde han kun levet og åndet for denne opgave, der nu var overdraget ham. Alle hans tanker havde drejet sig herom – plan efter plan havde han tumlet med; men nu i denne begyndende nat mente han nok at have det hele klart.

Skæbnen tumler underligt rundt med os alle. Just i disse dage var Ato Asmabu, dybt skuffet og nedbøjet af skæbnens hårde slag, vendt tilbage til Addis Abeba fra sin rejse sydpå for at lede efter den søn, han havde fået tilbage. De oplysninger, han havde fået om den lyshårede og blåøjede dreng i Giuseppes alder viste sig at være rigtige nok. Han havde naturligvis også fundet ham; men det var en fjortenårig søn af en svensk missionær. Nu sad han atter her i sin tukul på sin løveskindsbunke, ene med sine triste tanker og overvejede, hvad han nu skulle gøre. Hvad ville han ikke have tænkt om skæbnens besynderlige spil, hvis han havde vidst, at det netop var ham, der spillede hovedrollen i Giuseppes snildt udtænkte plan, at det var drengens leg med det lille elfenbensfirben, der gav ham ideen, over hvilken hans plan var bygget.

Giuseppe var atter europæisk klædt – for så vidt man da i det hele taget kunne kalde de laser og pjalter, han havde på, for klæder. Men også det var et led i hans plan. På fødderne havde han hullede og omtrent såleløse støvler og på hovedet en mere end medtaget solhjelm. Sin riffel havde han naturligvis måttet

lade blive tilbage, men en lille revolver havde han skjult på sin krop.

Så nåede de skyttegraven, hvor soldaterne i forvejen var instrueret om deres komme. Kun en lille stund stod de her, hånd i hånd. Hvad der kunne siges af afskedsord, var sagt i forvejen – nu kun et sidste håndtryk, så forsvandt Giuseppe ud i mørket forude, og Kifele vendte tilbage.

Næppe havde Kifele gået nogle skridt, før han så at sige faldt over en lille skikkelse. Det var slavedrengen Edsji, som uset havde listet sig efter dem hele vejen. Kifele kendte ham straks og greb ham hårdt i armen.

"Hvad laver du her?"

"Min herre – hvor er han – jeg må følge ham."

"Nej, Edsji – denne gang får du ikke lov. Du må vente, til han kommer tilbage."

Edsji gjorde en pludselig bevægelse for at rive sig løs. Nu var Kifele jo ikke mere hans herre – han havde givet ham bort, og med hele sin primitive, trofaste sjæl klamrede han sig nu til sin ny herre.

Men Kifele var ham for hurtig. Han tog et kraftigt greb i hans uldne hår og trak den modstræbende, svagt klynkende negerdreng efter sig.

Trofaste, lille Edsji. – –

Det var Giuseppes tanke at benytte sig af mørket til at liste sig så tæt ind på de italienske forposter som muligt for så ved det første begyndende daggry at give sig til kende som flygtning fra Abessinien. En gammel, hvid skjorte havde han klar til at vifte med – det internationale tegn på fred og overgivelse. Men den første fare, han nu i nat udsatte sig for,

var, hvis han i mørket tilfældigvis traf en fjendtlig post eller patrulje, som bare skød uden at undersøge, hvad de skød på.

Natten var bælgmørk. Tunge skyer dækkede himlen. Der var hverken måne eller stjerner; men der blæste en svag nordlig brise, og det var den, der gav ham retningen. Det gjorde jo ikke så meget med den helt nøjagtige retning – det eneste, han måtte undgå, var at komme til at gå i ring, hvad man i mørke ofte er tilbøjelig til. Vejen var vel ujævn og stenet; men der fandtes ingen større terrænhindringer, og det gik støt fremad. Ganske vist skete det flere gange, når det puslede og raslede lidt uhyggeligt om ham, at han måtte standse og forsigtigt gå i knæ, mens hans fingre klemte om den skudklare revolver; men det viste sig hver gang at have sin naturlige årsag – et opspringende dyr eller en fugl, der blev skræmt.

Giuseppe måtte tilstå over for sig selv, at han ikke kunne frigøre sig for den beklemmende følelse, der bemægtiger sig én, når man under livsfarlige forhold er helt alene og tilmed omgivet af mørke. Få mennesker er akkurat de samme i lys og mørke, deres tanker og handlinger bliver som oftest helt forskellige. De fleste naturfolk er mørkerædde. Det er drengen, der mest nærmer sig naturmennesket i så mangt og meget, før opdragelse, omgivelser – ja, hele livet, som det nu leves, ændrer så meget. Enkelte følelser bliver dog tilbage, og når en nutidsdreng er mørkeræd, er det urmenneskets instinkt, som endnu ikke er overvundet.

Det begyndte svagt at lysne, og lytteposterne, der om natten var skudt frem, trak sig nu tilbage til den godt camouflerede maskingeværrede, som løjtnant Sato havde kommandoen over. Rundt omkring rejste soldaterne sig og skuttede sig i

morgenkulden. En af dem gav sig i lag med at tilberede morgenmåltidet. Inden mange timer vidste de, at solen ville sende sine brændende stråler ned over dem, og det var næsten meget værre at være tvunget til at ligge stille på ét sted end at være under selv en besværlig march. Nå, heldigvis skulle de afløses denne morgen.

Det var mod løjtnant Satos maskingeværrede, Giuseppe kom vandrende. Det var i det svage lys lige lykkedes ham at se lytteposterne forsvinde, og straks havde han taget sin gamle skjorte frem, fundet en kæp, og svingende med "det hvide flag" fortsatte han dristigt fremad – omend hjertet, denne store muskel, der ikke lader sig kontrollere eller kommandere, begyndte at slå stærkere. Nå, nu måtte det briste eller bære.

Det varede ikke længe, før han var opdaget, og løjtnant Sato blev alarmeret.

"Det er atter en af disse overløbere," mumlede han arrigt og morgengnaven.

"Vi kan jo nemt få ham ud af verden," svarede soldaten.

Disse enkelte overløbere var kun til besvær, og det ville ikke have været første gang, at det hvide flag ikke var blevet respekteret.

"Skal jeg?" fortsatte soldaten lidt efter.

"Vent lidt," svarede løjtnanten og fik kikkerten for øjnene. Nu kunne han se solhjelmen, og lidt efter blev han klar over, at det kun var en stor dreng. Soldaten puslede allerede med sin riffel.

"Nej – der skal ikke skydes," sagde løjtnant Sato pludselig højt og hårdt.

Giuseppe kom nærmere og nærmere. Nu blev løjtnanten klar over, at det ingen abessinier var, men en europæerdreng. Han

følte en ubehagelig rødmen skyde op i kinderne, og han bed sig i underlæben. Nu var Giuseppe så nær, at også soldaten blev klar over, hvem han havde over for sig, og også han blev underlig til mode. De blev begge – både løjtnanten og den menige – tavse.

"Holdt!" råbte løjtnant Sato så, og Giuseppe standsede få skridt fra dem. "Hvem er du?"

Løjtnanten blev ikke så lidt forbavset, da han opfangede Giuseppes svar – ikke alene på flydende italiensk, men endog med det syditalienske tonefald. Løjtnanten var selv sicilianer.

Et øjeblik efter mødtes de to, og han lod mønstrende sit blik glide over drengen. Der var absolut ingen tvivl mulig; drengen var europæer; men de øjne, de klare, blå øjne var ikke hans landsmænds.

"Hvem er du dog, dreng, og hvordan kommer du her?"

"Jeg er flygtet fra abessinierne – jeg har været så længe undervejs – i to måneder tror jeg – far var på rejse langt ude mod vest, da det skete."

"Hvem er din far da, og hvad var det, der skete – nå, det kan du fortælle mig lidt senere. Du ser mig ud til nok at kunne trænge til mad og drikke. Kaffen må være færdig nu. Er du ikke sulten?"

"Jo, jo," svarede Giuseppe hurtigt, og med disse ord løj han i hvert fald ikke.

Løjtnant Sato følte sig helt oplivet. Her mødte han dog en lidt usædvanlig hændelse, og måske kunne drengen give ham vigtige oplysninger, som kunne gavne ham selv, når han lod dem gå videre. Han sad og betragtede drengen uafbrudt under morgenmåltidet. Denne måtte efter sit udseende at dømme

have gået meget igennem; men trods det var han en køn dreng at se på, kraftigt bygget og med så rank en holdning og så frejdig en optræden. Kun af og til, når løjtnantens tanker strejfede det, der let kunne være sket denne morgenstund, følte han en underlig trykkende fornemmelse i mellemgulvet.

Da måltidet var færdigt, måtte Giuseppe fortælle sin historie. Hvad ville Ato Asmabu ikke have tænkt, hvis han havde overværet denne samtale? Så blev hans ord: Hjælpe dig med dine planer, Giuseppe, det har jeg ikke lov til, hører du, det har jeg ikke lov til, og når jeg ikke har lov til det, så *kan* jeg det ikke, og så *vil* jeg det heller ikke, dog uden virkning; thi nu trådte han alligevel hjælpende til – ganske vist uden eget vidende og vilje.

Hele Giuseppes plan var bygget over "Løvemanden"s liv og virke. Uden at ane, at det virkelig var sandhed, at alt nu lå klart for dagen og var i orden, så gjorde Giuseppe i sin fortællen Ato Asmabu til sin far, og han følte et ubevidst velbehag derved. Han huskede jo så klart "Løvemanden"s fortællinger om sine rejser, og han valgte en af dem. Han kaldte sig Gösta Asmabu – det fornavn huskede han fra en svensk dreng i Addis Abeba, og han svarede klart og uden betænkning på løjtnant Satos mange spørgsmål. Han var dansk, men født hernede, og hans far blev altid kaldt Ato Asmabu – sin mor havde han aldrig kendt. Alt var så snildt gennemtænkt og spækket med enkeltheder, som virkede umiddelbart overbevisende. Han havde været på rejse med sin far langt vestpå, da krigen brød ud. Så kom det sværeste for Giuseppe at fortælle; thi selv om han vidste, at det kun var hans egen fri fantasi, så trykkede han sig alligevel ved at sige det. Han havde tænkt meget over det punkt; men der var ingen vej udenom – hans far var blevet dræbt af abessinierne;

men selv var det lykkedes ham at undslippe, og han havde stridt sig gennem landet, indtil han var blevet fanget af soldaterne. Hvorfor de ikke havde dræbt ham, vidste han ikke, de havde holdt ham fangen i et telt i mange dage; men endelig var det lykkedes ham at flygte.

Naturligvis var han mange gange blevet afbrudt af løjtnant Satos spørgsmål; men hver gang havde Giuseppe haft svar parat. Han klarede også det vanskelige spørgsmål, hvordan det kunne være, at han ikke talte dansk, men derimod flydende og korrekt italiensk.

"Far talte altid enten amharisk eller italiensk, og når jeg ikke var på rejse med ham, var jeg i Addis Abeba i huset hos signor Martini."

Det faldt her Giuseppe så underligt let at gøre sine forældre til bekendte.

Så kom afløsningen, og Giuseppe fulgte med løjtnant Sato længere tilbage. Nu først begyndte opgaven for alvor, nu skulle han bruge både øjne og øren for at kunne løse det hverv, der var overdraget ham.

Begivenhederne rullede nu rask slag i slag for Giuseppe. Han var på en måde blevet adopteret af en italiensk kaptajn, i hvis telt han sov. Mulig var grunden den, at kaptajn Benedetti hjemme i Italien havde en søn i samme alder. Giuseppe havde fået andre klæder og støvler og færdedes frit, hvor han ville. Han var naturligvis også blevet grundigt forhørt, om han kunne fortælle noget om fjendens stillinger, antal osv.; men her klarede han sig ved dels at fortælle, at han havde været holdt fangen i et telt og slet ikke set noget, dels spillede han meget naiv og uforstående over for alle militære spørgsmål. Der var

ingen, der havde nogen som helst mistanke til ham – ingen vidste, at han havde fået fat på papir og blyant, og at han i ubevogtede og belejlige øjeblikke tegnede og skrev ned, hvad han så og hørte. Selv om militære hemmeligheder talte officererne med hinanden, når han hørte derpå. Han vidste ikke alene, at der her stod nogle tanks, men også, at der om nogen tid ville komme flere, og så skulle angrebet mod abessiniernes venstre fløj for alvor sættes ind. Med undren havde Giuseppe betragtet den moderne kampmaskine, som han hidtil kun havde hørt om og set billeder af. Han havde indtegnet kanoner og maskingeværstillinger og nøjagtigt indprentet sig og tegnet skitser af, hvorledes terrænet så ud. Alt syntes at gå godt for ham; ved en forbavsende forening af held, snuhed og klogskab havde han allerede opnået store resultater. Hans tanker beskæftigede sig nu med, hvorledes han på bedste måde kunne trække sig tilbage fra dette store og farlige spil, og lade hærføreren Ajelu drage fordel af alt det, han havde vundet. Det skulle komme til at gå mere hovedkulds for sig, end han egentlig havde tænkt sig.

En eftermiddag mødte han i lejren pludselig en mand, som han kendte fra tidligere tid. For to år siden havde han forladt Addis Abeba; men før den tid havde han gennem flere år været en hyppig gæst i signor Martinis hus. Hans navn var Ferra – også det huskede Giuseppe så tydeligt. Nu var han i løjtnantsuniform.

Giuseppe fik et pludseligt chok, da han så ham. Det tilfælde havde han ikke regnet med, det havde han dog ikke troet, at han her skulle træffe på mennesker, der kendte ham. Der var ingen

mulighed for at undgå ham, og også løjtnant Ferra havde straks genkendt drengen.

"Men – hvad er dog det – Giuseppe – er du her?" var hans første forundrede ord.

Drengen vidste i øjeblikket hverken ud eller ind. Hvad skulle han dog finde på?

"Ja – goddag, signor Ferra – kunne De kende mig?" lød hans undvigende svar. Det gjaldt blot for ham at vinde tid til at tænke sig om. Men løjtnant Ferra blev ved.

"Men hvordan kommer du dog her, Giuseppe. Er din far her også?"

Giuseppe sænkede sit hoved, og med påtaget sorg mumlede han: "Nej, far er her ikke – han er død."

"Signor Martini død – hvad er det dog, du siger, dreng. Hvornår da?"

"Det var, da krigen brød ud."

"Men – men jeg har jo selv hørt fra Addis Abeba siden da."

"Signor Martini er ikke mere min far – jeg hedder også Gösta Asmabu nu."

Giuseppes ord var ikke så sikre, han følte sig på gyngende grund, blev skiftevis kold og varm over hele kroppen og mærkede, at sveden begyndte at perle på hans pande.

"Jeg forstår ikke et ord af det hele," fortsatte løjtnant Ferra, mens hans pande faldt i rynker som hos folk, der pludselig bliver stillet over for en række begivenheder, de ikke kan få til at stemme overens.

Situationen var kritisk for Giuseppe. Han måtte bort – bort fra løjtnant Ferra – have tid til at tænke sig om.

"Jeg skal fortælle Dem alt, Signor Ferra; men jeg skal skynde mig nu – jeg går med bud fra kaptajn Benedetti. Jeg bor hos ham – derovre. Kommer De ikke derover, så skal jeg fortælle Dem det hele."

"Vi kan følges ad, Giuseppe," lød svaret, "alt er dog så underligt."

Dér stod drengen. Så skulle hans opgave alligevel mislykkes – det hele skulle ødelægges, blot fordi han havde truffet ét eneste menneske. Han var klar over, at løjtnant Ferras mistanke var vakt, og at han vidste besked med forhold, som kunne afsløre hans ellers så snildt gennemtænkte plan. Og hvis heldet ikke atter havde fulgt Giuseppe, havde det øjensynligt heller ikke varet længe, før han var afsløret. Nu kom en lille gruppe officerer forbi, og en af dem råbte:

"Ferra – majoren venter – vi har ledt efter dig."

"Var det kaptajn Benedetti, du sagde, Giuseppe? Hvor bor han?"

"Derovre i den retning," og Giuseppe pegede, "så kommer De nok, signor Ferra. Så skal jeg fortælle Dem alt."

Giuseppe fortsatte sin vej med hurtige skridt. Løjtnant Ferra stod et øjeblik og så efter ham. "Jeg forstår det ikke," mumlede han og sluttede sig derefter til sine kammerater.

Giuseppe trak vejret lettet; men han var fuldstændig klar over, at faren ingenlunde var drevet over. Uden mål og med drev han i timevis om, ivrigt spejdende for ikke atter engang uforvarende at løbe på løjtnant Ferra. Som tiden gik, og hans hjerne havde tumlet med mange forskellige løsninger på dette vanskelige problem, blev han mere og mere fortrolig med den

tanke, at han endnu i nat måtte snige sig gennem de italienske forposter og se at nå hjem igen.

Mørket var faldet på, da han kom til kaptajn Benedettis telt. Der var lys derinde, og han sneg sig forsigtigt derhen, lagde sig fladt ned på maven tæt op til teltet, og han kunne tydeligt høre, hvad der blev sagt. Det var løjtnant Ferra, der var på besøg.

"Umuligt," var det første ord, Giuseppe hørte. Det var kaptajnens røst.

"Jeg kan jo kun gentage, hvad jeg har fortalt Dem," svarede løjtnanten, "drengens historie kan ikke være sand. Det er jo ikke fire måneder siden, jeg havde brev fra Signor Martini, og han omtaler heri meget omstændeligt drengen. Han var jo til tider en vanskelig dreng og svær at styre – navnlig for moderen."

"Men hvilken grund skulle han da have for at bilde os alt det ind?" afbrød kaptajn Benedetti. "Tror De, han er stukket hjemmefra af eventyrlyst eller måske grebet af en slags krigspsykose. Det har man hørt om før."

"Jeg tror det, der er værre," svarede løjtnant Ferra mørkt.

"Hvad mener De?"

"Ser De, kaptajn Benedetti, signor Martini var en af mine bedste venner, og siden jeg forlod Addis Abeba, har jeg stået i stadig brevveksling med ham. I sine sidste breve ikke alene beklagede han sig over, men var ilde til mode over drengens udprægede sympati for abessinierne. Det var jo i den tid, alle talte om den kommende krig."

"De mener da ikke –?" afbrød kaptajnen ham, men stoppede brat op. Han tænkte pludselig på alt det, som Giuseppe havde hørt og set.

"Jo, kaptajn Benedetti, jo – jeg mener, der er al grund til at være på post. Vi må hurtigst muligt have fat på drengen "

Mere hørte Giuseppe ikke; men det var også nok. Nu var der ikke den ringeste tvivl mere – nu var der ikke noget at overveje eller betænke sig på – nu måtte han bort og det hurtigst muligt. I en fart gik det mod de yderste linjer. Han mødte intet usædvanligt undervejs – blev vel råbt an flere gange; men han svarede højt, hvem han var, og at han var på vej med en melding. De fleste kendte ham, og ingen fattede mistanke. Han satte farten yderligere op, og nu gik der lang tid, og han traf ikke mere på nogen. Så forstod han, at heldet havde fulgt ham, og at han uset var kommet mellem de yderste poster og ud i ingenmandsland. Nu gik det for alvor i løb. Den nat var himlen ikke overtrukket, og stjernerne angav ham retningen.

Mens Giuseppe fortsatte mod de abessinske stillinger – hjem, som han kaldte det – sad kaptajn Benedetti ene i sit telt. Drengen var ikke kommet tilbage, og han var nu nødt til at tro, at løjtnant Ferra havde ret. Der var også allerede udstedt ordrer til alle sider, at hver den, som traf drengen, skulle anholde ham. Men fuglen var fløjet.

Kaptajn Benedetti måtte indrømme over for sig selv, at han var kommet til at holde meget af drengen i de dage, han havde haft ham om sig, og nu sad han og tænkte på sin egen søn derhjemme. Også han kunne have ideer og tanker, som just ikke stemte overens med faderens. Ungdommen så jo ofte med helt andre øjne end de voksne på så mangt og meget. Drengen her havde vel åbenbart ladet sig lede ikke af eventyrlyst, men af retfærdighedsfølelse. Anden løsning kunne han ikke finde.

Havde han ret, den dreng?

Sad han nu ikke selv her – kaptajn i Hans Majestæts armé ganske vist; men var han andet end medlem af en bande lejetropper, der rykkede ud mod mennesker, der kun forsvarede deres frihed og deres land? Fascist var han også; men gik han sig selv på klingen, var han det ikke af hjerte. En af pionererne for den sejrende civilisation var han vel også; men heller ikke den troede han rigtigt på. Han havde set nok i Tripolis, da der daglig blev skudt og hængt op mod et halvt hundrede indfødte, da han selv havde været med til at ryge befolkningen ud af deres bjerge med giftgas og drevet dem ud i ørkenen ved at lukke deres brønde med cement. Var det kulturens, var det civilisationens sejrrige, ærefulde fremtrængen?

Havde han ikke alligevel ret, den dreng?

Så sad Giuseppe atter i hærførerens telt og aflagde beretning om sit så heldigt fuldførte hverv. Det var dog nær gået galt, da han nærmede sig abessiniernes ildlinje. Kuglerne havde suset og hvislet om ham, før det var lykkedes ham at give sig tilkende; men et forbavsende held havde også fulgt ham her – han var sluppet uskadt igennem.

Ved hans side sad Kifele, og hans mørke øjne lyste og strålede af stolthed over alt det, hans livsven havde fået udrettet. Ajelu selv var tavs – han hørte opmærksomt til og studerede de rids og skitser, som Giuseppe lagde for ham.

Så endelig blev Giuseppe færdig med sin beretning; men Ajelu var stadig tavs. Et øjeblik blev drengen ligefrem bange for, at det var ham selv, der havde overvurderet resultatet, og at hærføreren slet ikke var tilfreds. Han vidste jo ikke, at det var beundringen – den rene og skære beundring, der gjorde Ajelu tavs.

Så rejste han sig og rakte Giuseppe hånden. "Nu må I gå og lade mig ene. Jeg gad vide, hvad kejseren vil sige til dig, og hvad han vil gøre for dig, når du træffer ham."

Det var alt; men det var mere end nok for Giuseppe. Nu forstod han, at han havde løst sin opgave, og fuldtud lykkelig forlod han teltet for at hvile ud efter de oprivende og anstrengende dage og nætter. Det trængte han til.

Halvandet døgn efter brød Ajelu op til angreb, og i løbet af natten nåede han ind på de fjendtlige linjer. Som en uimodståelig bølge væltede de abessinske krigere sig over de overrumplede italienere. Det blev en kamp, de forstod sig på, og i hvilken de var de stærkeste – kampen mand mod mand. Med rasende kampmod og fuldstændig foragt over for døden styrtede de sig over alt og alle. De smed deres bøsser og gik løs på fjenden med sabler og knive – der blev ikke givet og ej heller forlangt pardon. De kastede sig over de tanks, der kom i gang, og de væltede i massevis lige ind på dem – bølge efter bølge – uden hensyn til, at de forreste blev mejet ned. Så halede de betjeningen ud én for én og dræbte dem.

Både Giuseppe og Kifele var midt i kamptumlen – også de var vilde af ophidselse – også de fulgte landets krigssædvane og kom løbende til Ajelu med det erobrede bytte, sagde du til hærføreren, som det er enhver krigers ret under kampen, og også de råbte pralende, som alle de andre krigere: "Se, dette har jeg gjort!"

Det blev en blodig dag, og en dag fyldt med vildskab, grusomhed og alle rædsler. Italienerne blev fuldstændig slået og kastet tilbage i panikagtig flugt. Først da mørket faldt på,

indtrådte der en stilstand i den frygtelige kamp – først da undte krigerne sig tid til at spise.

Dag fulgte efter dag, italienerne blev stadig trængt tilbage og nødtes til helt at ændre deres taktik. Snart havde Ajelu renset hele området vest for Aksum, og han nærmede sig målet – generobringen af den hellige by.

Både Giuseppe og Kifele levede i en rus af glæde. Nu sejrede de jo – nu blev fjenden atter kastet ud af landet. Dag for dag blev de mere og mere hærdede – de dukkede ikke længere uvilkårligt hovedet, når der blev skudt, og de blev dag for dag mere indstillet på de mest utrolige ting. Endnu vidste de jo ikke, at de vilde, kampglade krigere ville blive udsat for noget, som skulle standse deres ellers uimodståelige stormangreb – noget uforståeligt, noget, som skulle lamme deres kraft og dræbe alt mod i dem, som skulle blinde deres øjne og skabe panik og sammenbrud i deres rækker.

Det var giftgassen – "de onde skyer" – der drev de abessinske krigere tilbage igen.

Det blev forfærdelige dage for de to – Giuseppe og Kifele – da de var klar over, at Ajelus modangreb var bremset, da de måtte følge med de vigende krigere, og da de dag for dag så, hvorledes opløsningen bredte sig, og var vidne til giftgassens grufulde virkninger både blandt krigerne og landsbyernes børn og kvinder.

De forstod ikke, at dette skulle være krig – de havde jo tænkt sig krigen som nærkamp, mand mod mand, og heller ikke de havde klar forståelse af det frygtelige, der kastede krigerne til jorden uden kamp.

Dag for dag gik det tilbage. Bomberne regnede ned over de flygtende masser og massakrerede soldater, kvinder og børn i flæng, og hver gang de forsøgte at standse, drev "de onde skyer" dem atter tilbage.

Så en dag blev de to drenge kaldt til Ajelu. Han var næppe til at kende igen. Hans ansigt så ud, som var en harve gået over det, og gløden i hans ellers så brændende øjne var slukket. Han stod med et brev i hånden, så knap nok på dem og sagde så med sagte røst: "Her er bud fra kejseren. Hans Majestæt ønsker, at I skal komme til Dessie. Forbered jer på at tage af sted så snart som muligt, og når I er klar til rejsen, kom så og sig mig farvel."

Da de to drenge atter stod uden for teltet, så de på hinanden. For første gang i mange dage lyste begges ansigter op. Kejseren havde ønsket at se dem – de skulle møde ham i Dessie. Kejseren var ved fronten med sin garde – mændene med løveskindshuerne, og dér, hvor han var, måtte hans krigere sejre.

Så skulle de atter være med dér, hvor det gik fremad i kampen for retten og landets frihed.

Niende kapitel

Det var først lige i begyndelsen af marts, at Giuseppe og Kifele nåede i nærheden af Dessie, hvor kejseren endnu opholdt sig i hovedkvarteret. Utallige besværligheder havde de måttet gennemgå – det var regntid nu, regnen styrtede ned flere timer hver dag og fik de tørlagte bække til at svulme op som rivende floder. Mange og store omveje havde de måttet foretage. De havde passeret både Ras Seyoums og Ras Kassas hærstyrker, der også var under tilbagetog, og overalt havde de spurgt efter Kifeles far, indtil de endelig fik den sørgelige oplysning, at ikke alene Kifeles far, men også hans bedstefar allerede i begyndelsen af krigen var faldet på ærens mark. Nu stod de to drenge altså helt alene i verden uden forældre eller nære slægtninge.

Men kejseren havde jo sendt bud efter dem, og trods al sorg og alle skuffelser, trods deres mismod over abessiniernes nederlag og den evindelige tilbagegang, så ville de dog ikke opgive troen på, at dér, hvor kejseren var, ville den hidtil sejrrige, italienske hær blive standset, og så kom den dag vel igen, da det atter gik fremad.

Syd for Dessie lå den kejserlige livgarde – velbevæbnede og moderne udrustede mænd – spredt i forskellige lejre. Her i livgarden kendte Kifele mange af officererne, og ved deres hjælp fandt de efter megen søgen endelig oberst Mukria. De traf ham i meget alvorlig sindsstemning. Der var lige indløbet meddelelse om, at det stærkt befæstede Amba Alagi – et bjerg tres kilometer syd for Makale – var taget af italienerne, og

dermed var vejen åben til Dessie. Nu var fjenden på nordfronten dér, hvor abessinierne ventede, at de ville trænge ind. Straks efter krigens udbrud vidste man, at italienerne ville få Makale foræret uden modstand af regulære tropper, og først nu, efter at Alagibjerget var nået, kunne et stort anlagt modangreb fra abessinsk side ventes. Om alt dette vidste oberst Mukria besked, og det var det, der gjorde ham alvorlig.

Men de to drenges besøg virkede meget oplivende på ham. Også han, der ofte kom i kejserens nærhed, havde hørt om den europæiske drengs bedrift, og han vidste, at kejseren havde sendt bud efter ham. Nu hørte han opmærksomt på de to drenges fortællen om alle deres mange og eventyrlige oplevelser, og også han blev sat ind i Giuseppes brogede livshistorie.

"Men kejseren venter jer," sagde obersten omsider, "han har ventet jer længe – for længe, synes jeg. Endnu i dag må I ind til Dessie – jeg skal lade jer køre derind."

"Er prins Makonnen der også?" spurgte Kifele.

"Nej, han er for længst sendt tilbage til Addis Abeba, trods mange tårer og mange bønner."

"Ved kejseren, at prins Makonnen – –" fortsatte Kifele, men stoppede brat.

"Ja, Kifele – det ved kejseren. Prins Makonnen har fortalt ham alt. Han var først hos mig og fortalte mig det, og det var mig, der rådede ham til at sige alt til kejseren. Det var altså om det, Kifele, du absolut ville tale med prins Makonnen – den eftermiddag, da du var hos mig i vagtstuen?"

"Ja, oberst Mukria; men dengang gjaldt det jo kun om, at intet måtte opdages, for at vi ikke skulle blive hindret i vore

planer. Men hvad sagde kejseren?"

"Vær I kun rolige. Prins Makonnen har kejserens fulde tilgivelse for sin deltagelse i jeres planer," svarede oberst Mukria og fortsatte direkte henvendt til Giuseppe. "Og nu efter din bedrift er han tilmed stolt af sin søn."

Kejser Haile Selassie havde i Dessie slået sit kvarter op i den tidligere italienske konsulatbygning. Også han vidste naturligvis nu, at det vigtige bjergpas var i italienernes hænder, og stadigvæk indløb der meldinger om, at alle nordfrontens hærførere var tvunget til at trække sig tilbage for at undgå deres troppers fuldkomne ødelæggelse ved gas. Det var kritiske tider for den abessinske hær.

Kejseren var ene og sad hensunken i sine triste tanker. Han så træt og forpint ud. De små årer på den fremstående pande bankede hurtigt under den tynde hud, og der lå den dybeste vemod over hans aristokratiske og stolte træk.

Så trådte hans privatsekretær Cheorghes stille ind i salen.

"Hvad nu?" spurgte kejseren utålmodigt. Han trængte i øjeblikket kun til ro.

"Nu er de to drenge kommet, Deres Majestæt."

Der gik ligesom et træk af befrielse hen over kejserens ansigt. Det var altså ikke igen et ulykkesbudskab. Han tænkte på sin yndlingssøn – prins Makonnen – og erindrede sig hans begejstrede omtale af den europæiske dreng, der så fuldt og helt ofrede alt for Abessiniens skyld.

"Lad dem komme," svarede kejseren.

Lidt efter trådte Giuseppe og Kifele ind i salen. De gik helt hen til kejseren og bøjede sig dybt for ham. Kejserens

melankolske øjne lyste op, da hans blik gled over de to ranke drengeskikkelser og mødte deres frejdige øjne.

"Se – se," sagde han, "så kom I dog engang. Sæt jer nu kun ned og lad mig så høre alt fra begyndelsen af."

Atter blev hele Giuseppes livshistorie rullet op. Til at begynde med følte de sig begge lidt trykket ved den usædvanlige situation, at de her sad alene med selve Abessiniens enevældige kejser; men efterhånden glemte de også det, og ordene kom mere og mere flydende fra deres læber – kun afbrudt af kejserens kloge spørgsmål. Ja, selv kejseren glemte for en stund al modgang – det blev for ham en hel oplevelse at høre de to drenges fortællen, og han forstod til fulde, hvad de havde præsteret af utrolig energi og ubøjelig vilje, af personligt mod og opofrelse – trods deres ungdom.

Atter trådte privatsekretæren ind; men kejseren vinkede straks afværgende med hånden.

"Er der noget af særlig vigtighed?" spurgte han.

"Ato Asmabu er vendt tilbage, Deres Majestæt," lød svaret – ord for ord. Det var åbenbart alligevel en sag af vigtighed.

""Løvemanden"," undslap det Giuseppe højt. Det lød næsten som et skrig. Han havde også rejst sig op med et sæt.

Kejseren så forbavset på ham.

""Løvemanden"," gentog han, "hvad mener du med det?"

"Jeg ved det ikke," stammede Giuseppe forvirret, "jo – hvis det er ham – Ato Asmabu – så kender jeg ham."

"Vent lidt," sagde kejseren til privatsekretæren, og henvendt til Giuseppe fortsatte han: "Lad mig høre, hvad du kender til Ato Asmabu."

Kejseren kendte særdeles godt Ato Asmabu; men det var der ingen af den hvide koloni i Addis Abeba, der vidste noget om. Mange vigtige politiske opgaver havde Ato Asmabu i al hemmelighed løst for kejseren på sine vidtstrakte rejser i landets indre distrikter og på sine hyppige besøg hos høvdingene, som han havde forstået at gøre til sine venner. Til fulde havde kejseren forstået, at han her havde truffet en mand af særlig type – en klog og kundskabsrig mand – en af de få udvalgte, der forstod at komme de fremmede racer tæt ind på livet og vinde deres fortrolighed, og så var han tilmed en mand, man i ét og alt kunne stole på. Det var også kejseren, der personlig havde givet ham abessinsk borgerret. Kun om ét forhold vidste han ikke besked – det, at Ato Asmabu var far til den dreng, der i øjeblikket stod over for ham.

Da Ato Asmabu var vendt hjem fra sin resultatløse rejse mod syd for at lede efter sin søn, og just som han stod i begreb med at fortsætte sine eftersøgninger, havde han fået bud fra kejseren og ordre til at foretage en lang rejse til det vestlige indre for at bevæge høvdingene dér til at komme til fronten. Der var jo ganske vist for længst udgået ordre til almindelig mobilisering, og at hver våbenfør mand skulle slutte sig til kejserens hær; men der bestod den vanskelighed, at de fleste af mændene allerede var i militærtjeneste under deres egne høvdinge – ikke under kejseren, og at det var langtfra alle høvdingene, der var villige til at overlade dem til kejseren. De var for snæversynede til at kunne forstå, at de ikke alle havde det samme mål for øje – at beskytte deres lands frihed og uafhængighed, og da de kun betragtede kejseren som en konge blandt konger, vogtede de

skinsygt over, at han ikke skulle få en kraftigere hær, end de selv ville kunne samle.

Nu var Ato Asmabu altså vendt hjem fra denne sin lange rejse og skulle aflægge rapport om resultatet til kejseren.

Giuseppe måtte så fortælle om sit bekendtskab med den mand, han havde kaldt for "Løvemanden". Også de ord, som havde brændt sig ind i drengens bevidsthed, sagde han ordret, som han havde hørt dem: Hjælpe dig med dine planer, det har jeg ikke lov til, og når jeg ikke har lov til det, så *kan* jeg det ikke, og så *vil* jeg det heller ikke.

Kejseren nikkede tilfreds; men han forstod alligevel ikke ordenes rette betydning. Det lignede kun Ato Asmabu så godt; thi trods alt, havde det jo været drengens pligt at følge sine forældre.

"Lad Ato Asmabu komme," lød endelig kejserens ordre.

Lidt efter gik døren op, og Ato Asmabu trådte ind. Han bøjede sig for kejseren, og først derefter løb hans blik hen over de to drenge. Der gik en pludselig sitren gennem hele hans krop, og hans blik blev stift og stirrende. Så gik han hurtigt et par skridt frem mod drengen med halvt udstrakte arme, og han næsten råbte: "Erik – min dreng – min søn – så fandt jeg dig endelig."

Han standsede pludselig med et ryk. Ordene, som han uden at tænke over det havde sagt på dansk, og som de andre derfor slet ikke forstod, vakte ham igen til besindelse. Han bøjede sig atter for kejseren, der forundret havde overværet denne besynderlige scene, der så uceremonielt fandt sted i hans nærværelse.

"Tilgiv mig, Deres Majestæt," sagde Ato Asmabu stille.

Kejseren nikkede velvilligt og ringede på privatsekretæren.

"Tag dig af disse to," sagde han og slog med hånden ud mod drengene, "de skal blive her i min nærhed."

Først efter en hel times samtale om resultatet af Ato Asmabus rejse, som kejseren i det store og hele var tilfreds med, sagde han pludselig: "Hvad var det for et sprog, Ato Asmabu, og hvad var det for ord, De sagde til drengen, da De kom ind? Han har fortalt mig, at han kendte Dem – også det, at De ikke ville hjælpe ham med hans planer – dem, som han nu har gennemført på en måde, der er mere end al beundring værd. Men han har alligevel ikke fortalt mig hele sandheden, kan jeg forstå."

"Jo – han har fortalt Deres Majestæt alt; men han kender ikke sandheden."

"Kender ikke sandheden," gentog kejseren uforstående.

"Nej, Deres Majestæt – han ved endnu ikke, at *jeg* er hans far. Drengen er *min* søn, og først nu har jeg fået ham tilbage igen."

"Så fortæl De mig alt, Ato Asmabu."

Og Ato Asmabu fortalte alt, begyndte helt forfra og fortalte om sin første ungdoms skuffelser, dens nederlag og ydmygelser, ensomheds- og tomhedsfølelsen, der havde drevet ham ud – om sit livs oprejsning, da han førte sin hustru hertil, og hans dreng blev født, om sit livs største sorg, dengang han atter stod alene, og da han havde givet sin søn bort.

Kejseren havde opmærksomt og bevæget hørt til. Nu kom hans fine, smalle hænder i nervøs bevægelse. Fingerspidserne mødte gang på gang hinanden, som det var hans vane, når han blev utålmodig. Men denne gang var han utålmodig for en andens skyld.

"Drengen ved altså ikke noget?" afbrød kejseren med ét Ato Asmabu.

"Nej, Deres Majestæt."

"Hvor har det så været forkert af mig at opholde Dem, og hvor må De længes efter at fortælle ham det. Bliv De nu her – jeg skal lade drengen sende herind. Selv kører jeg ud nu, og vi mødes ved taflet – alle."

Med øjnene fast rettet mod døren, der havde lukket sig efter kejseren, stod Ato Asmabu med bankende hjerte. Om lidt ville den gå op, og han skulle trykke sin søn i sine arme. En umådelig lykkefølelse gik som en varmende strøm gennem alle hans årer – om lidt, nu kun om lidt – om lidt.

Så gik døren op.

Ato Asmabu forstod alligevel at beherske sig. Det måtte ikke komme drengen for pludseligt.

"Ato Asmabu," begyndte Giuseppe, "så mødtes vi dog alligevel."

"Ja – og det før vi havde ventet det," svarede Ato Asmabu, idet han med magt tvang sig til at tale roligt, "kom lad os sætte os, så kan vi fortælle hinanden, hvad vi har oplevet. Du blev altså alligevel her og lod dine forældre rejse."

"De var ikke mine forældre," svarede Giuseppe.

"Måske har du ret –"

"Ato Asmabu," afbrød drengen ham, og hans ord lød atter næsten som et skrig. "De ved noget – sig mig det dog – nej, De må ikke sige det, hvis det ikke er – –"

Giuseppe tav pludselig.

"Hvis det ikke er –" gentog Ato Asmabu stille.

Tårerne stod drengen i øjnene. Han tørrede dem bort og rettede sig med en voldsom anstrengelse op.

"Jeg skal fortælle Dem noget," stammede han sætning for sætning. "De ville ikke hjælpe mig dengang – De kom alligevel til det. Det var, da jeg listede mig over i italienernes lejr. Jeg fortalte dem, at De var min far. Det troede de. Det var det, der hjalp mig."

"Ville du da ønske det, dreng?"

Giuseppe stivnede pludselig. I sådant tonefald havde Ato Asmabu aldrig før talt. Og hans øjne – sådan havde de aldrig før set ud.

"Ato Asmabu – er det sandt – er det?"

"Hvis det nu var sandt?"

Drengen stod endnu helt ubevægelig. Tårerne var det ham nu umuligt at tvinge tilbage. Så brød han med ét sammen.

"Det *er* sandt – det må være sandt. Du er min far, eller hvis du ikke er det – vil du så være – vil du ikke – sig, du vil."

Da rejste Ato Asmabu sig op, og for første gang i mange år græd han. Han greb drengen i sine arme og hviskede ham ordene – de vidunderlige ord – dybt i øret.

"Erik – det *er* sandt. Jeg er din far. Du er min store, herlige dreng."

Tiende kapitel

Kun et par uger var far og søn sammen – en tid, der for drengen fo'r hen som en herlig drøm. Nu havde han også fået navneforandring – det sidste, der kunne minde om landets fjende forsvandt – nu hed han ikke mere Giuseppe Martini, men Erik Juul. Han vidste nu, at han tilhørte en ældgammel, dansk slægt, at der i hans årer som i Kifeles randt høvdingeblod, og han vidste også, at han ifølge landets love nu var abessinier. Han var ikke mere nogen fremmed her i det land, hvor han var født og vokset op, og som han klamrede sig til med sit hjertes dybeste rødder.

Men kun et par uger var – som sagt – far og søn sammen, så måtte Ato Asmabu atter i huj og hast foretage en rejse til nogle høvdinge, som man endnu ikke helt kunne stole på. Kejseren beholdt begge drengene i sin umiddelbare nærhed, og da han forlod Dessie og rykkede ud til de forreste frontstillinger, fulgte de med.

Her blev abessiniernes stilling dag for dag mere og mere fortvivlet. De lå nu på sletterne og i ørkenen ustandselig udsat for flyvernes grufulde bombemaskiner. De begyndte hvert daggry, og det ene togt afløste det andet dagen igennem. Der kom bomber og bomber og stadig flere bomber uden afbrydelse eller ende. Og der kom det, der var værre – det som abessinierne kaldte "brændende regn". Det var yperit [Note 1)], der faldt over dem som regn. Man mærkede det først som en mild regn, men derefter som fugtig hede, og hvis man ikke skyndte

sig at få klæderne af, blev man brændt. Ramte væsken ansigtet, blev man blind.

Hvad skulle de abessinske krigere gøre her, hvor de lå i ørkenen? Tog de klæderne af sig, så ramte den næste dødsregn dem på deres bare skind.

Det stod efterhånden alle klart, at det var umuligt at forblive i denne fortvivlede passivitet, mens fjenden ustandselig søgte at berøve krigerne deres mod og deres liv.

Rundt omkring fra kom der nu også høvdinge og mænd til kejseren, og de sagde: Italienerne går frem, og de ødelægger landet for os; men vi ser dem jo ikke, de tilintetgør uden at møde os. Deres maskiner flyver for højt, og når vi kommer ud af vore huler for at jage soldaterne bort fra landet, sender de deres onde skyer over os, og vi bliver brændt. Vi har ikke flere kreaturer, og vi kan ikke få føde frem. Jorden er dækket med gift, og spiser vi, hvad vi finder på stedet, vil vi dø. Vi har mistet vore muldyr, fordi vandet og græsset er blevet gift.

Såvel kejseren som alle hans førere indså, at det var nødvendigt at handle. Det var umuligt at fordele hæren i små stykker og fortsætte krigen som guerilla. Krigerne tørstede efter at komme i lag mand mod mand med den fjende fra det fjerne, der nu dræbte dem.

Så tog kejseren endelig den bestemmelse hellere at kæmpe et sidste fortvivlet slag end langsomt at lade sine krigere pine til døde.

Hæren gik frem til angreb.

Italienerne havde vovet sig ned fra bjergene og var begyndt at indrette sig på den åbne slette. Der måtte handles hurtigt, før ingeniørerne fik tid til at indrette stærke befæstninger. I ly af

nattemørket sneg abessinierne sig helt ind på de italienske stillinger, og den 31. marts, en time før solopgang, fik krigerne ordre om at åbne ilden. Trods det de traf på solide befæstninger, stormede abessinierne med uimodståeligt kampmod, og mand mod mand, klinge mod klinge kæmpede de sig gennem de tre første befæstningskæder.

Alt syntes til at begynde med at tyde på sejr for abessinierne. Italienerne veg over hele linjen, og henimod klokken otte om morgenen løftede der sig et jubelråb fra krigerne: Inde ved bjergene laster italienerne deres muldyr – de er på vej bort.

Men længe skulle denne sejrsrus ikke vare. Da klokken var godt otte, hørtes mod nord en torden i luften. Det var flyverne – jagere og store bombemaskiner, og længe varede det heller ikke, før artilleriet fra bjergene satte ind. Italienerne gik atter frem, og abessiniernes rækker vaklede. De store bomber sprængte hele grupper af mænd til døde, og de, der forsøgte at flygte, indhentedes af flyverne og kvaltes og blindedes af flyvende giftgas.

Men endnu holdt kejsergarden stand. Før slaget havde kejseren talt til sin livgarde, der soldatermæssigt og alvorligt stod opmarcheret foran ham. Han havde sagt dem, at det var hans mening at dø blandt sine kæmpende krigere fremfor at overgive sit land til fjenden, og deres begejstrede hurraråb havde flænget luften.

Det skulle heller ikke blive med kejserens egen vilje, at han kom levende fra dette frygtelige, afgørende slag.

Ud på eftermiddagen nåede rædslerne deres højdepunkt. Hele naturen syntes at skulle gå til grunde i eksplosioner. Midt

imellem de kæmpende soldater styrtede også dyrene – gazeller, harer og sjakaler – sanseløse af angst rundt omkring.

Der indløb nu også melding til kejseren, at italienerne rykkede faretruende frem både på højre og venstre fløj, og midt under slaget nægtede en galla-stamme kejseren lydighed. Da indså han, at slaget var tabt, og da han blev klar over, at han ikke kunne udrette mere som general, ville han kæmpe videre som menig soldat. Fra det sted nær ved forreste ildlinje, hvor han opholdt sig, styrtede han pludselig frem med sit sværd i hånden og fo'r ind mod de italienske rækker.

Det stod øjeblikkeligt hans stab klart, hvad der var kejserens mening – at søge døden. Hans privatsekretær Cheorghes, der under hele felttoget havde kæmpet ved kejserens side, styrtede efter ham og råbte til de nærmeste, at de skulle hjælpe ham. Kejseren måtte og skulle med magt føres tilbage.

De to drenge, der side om side lå i skyttekæden ikke langt derfra, hørte også råbene, og de sprang begge op og løb derhen.

En ejendommelig scene udspilledes nu – en kamp mellem en enevældig kejser og hans undergivne, for hvem blot et ord fra ham hidtil havde kunnet betyde liv eller død. De trængte ind på ham, og han vendte sig i vrede mod dem og slyngede sine befalinger ud; men de blev ikke adlydt. De greb ham med magt, og hans ordrer og trusler afløstes af bønner. Han tryglede dem om at lade ham dø på slagmarken. De så ind i hans brændende, vilde øjne, og de blev alle grebet af hans sjæls fortvivlelse; men de ville ikke tillade ham at dø.

Projektilerne begyndte at svirre betænkeligt nær den kæmpende gruppe, der havde pådraget sig fjendens opmærksomhed. Nu satte også et maskingevær ind – en regn af

projektiler pløjede jorden op ikke mange meter derfra, sten og grus fløj dem om ørerne, og enkelte blev såret.

Den kæmpende gruppe opløstes – kun Cheorghes havde endnu fat i kejseren; men denne sled sig løs, og med højt løftet sværd stod han lige i begreb med atter at løbe over mod fjendens rækker.

I dette øjeblik nåede de to drenge frem – Erik forrest. Han sprang hen til kejseren, greb fast om hans håndled og knælede ned.

"Deres Majestæt – De *må* ikke – De *må* ikke," stønnede han, "De er vort sidste håb!"

Der gik pludselig en voldsom sitren gennem kejserens hele krop, som var han ramt af en elektrisk strøm. Han så ned på den knælende dreng og mødte hans øjne – disse rene, klare, blå øjne, som dyb og oprigtig sjæleangst skænkede en egen strålende glans.

Kejseren forstod.

Hvad der ikke var lykkedes hans officerer og trofaste mænd, det lykkedes for denne fjortenårige dreng. Kejseren løftede hovedet, og vildskaben i hans blik forsvandt. Han bøjede sig ned og løftede drengen op.

"Jeg bliver ved," sagde han stille.

Uden nogen modstand lod han sig tavs lede og føre tilbage i sikkerhed.

Ikke alene flyverne havde afgjort kampens udfald, men også sult. Forsyningerne, som kun kunne føres frem om natten, udeblev næsten. Meldingerne om, at italienerne avancerede på fløjene, blev mere og mere alvorlige. Stillingen var uholdbar, og

med tungt hjerte gav kejseren en nat ved tre-tiden ordre til tilbagegang.

Dagen brød frem, og trods det, at sollyset ellers ville tvinge soldaterne til at skjule sig og i det hele taget umuliggøre enhver bevægelse langs karavanestierne, så fortsatte de dog marchen i tætte grupper, skønt flyvemaskinerne fløj højt over dem.

Hvad kunne meningen være hermed? Hvad kunne grunden være til krigernes uforsigtighed?

Det blev først opklaret hen under aften. Kejseren og hans stab, hvortil de to drenge nu også hørte, var langt bag kolonnen – dér, hvor førerens plads er under tilbagegang. Tilfældigvis kom en kriger, der ikke selv kunne læse, hen til Kifele med en trykt seddel og ville have ham til at forklare sig, hvad der stod.

Kifele tog den og læste højt: "I kan i fred marchere mod syd. Vi har et mellemværende med kejseren og ikke med jer. Hellere end at udmattes ved at marchere natten igennem, skal I gå om dagen og skjul jer ikke; for vi vil ikke angribe."

"Hvor har du fået det papir fra?" spurgte Kifele.

"Det kom fra luften i morges. Der kom mange – mange sedler," svarede krigeren.

"Det er en list," faldt Erik hurtigt ind, "det kan ikke være andet end en frygtelig fælde, de vil lokke os i."

"Vi må tilbage til kejseren – hurtigt," svarede Kifele.

De opsøgte Cheorghes og gav ham sedlen, og fra ham gik den videre til kejseren. Der blev øjeblikkeligt holdt krigsråd.

"Nu forstår jeg, hvorfor der i dag ikke er faldet en eneste bombe," sagde kejseren og pegede på kortet, der lå udbredt foran ham, "se her – i morgen vil vore mænd komme ud i et terræn, hvor der ingen dækning er, og som er næsten uden

træer. Kunne vi nå Aschangi-søen, ville vi derimod finde talrige skjulesteder."

"Men førerne og mændene dér forude må da kunne indse, hvad italienernes lumske hensigter er," indskød en høvding.

"Har en abessinier ikke altid haft tillid til mænds ord?" var kejserens korte svar.

Der blev hastigt sammenkaldt og udsendt talrige råbere, der uden ophør løb langs rækkerne og rundt i lejrene med kejserens ordre: "Gem jer! Italienerne kommer i morgen for at bombardere jer. Stå op fra jeres leje meget tidligt i nat, marcher lige til daggry og skjul jer i markerne, langt fra hinanden i markerne."

Men kejserens ordre blev ulykkeligvis ikke adlydt. Krigerne troede på flyvernes budskab, fordi de den dag havde set, at det passede, og de trængte til at sove og hvile sig efter de frygtelige anstrengelser. De udmattede folk lå i dyb søvn, lige til solen stod op.

Ved daggry genoptog hæren sin march, og alt syntes at gå godt. Krigerne havde fået mad, og de havde kunnet drikke af vandløb, der ikke var forgiftede. Alle åndede lettet op – alle havde kun hast med at komme sydpå. Kolonnens fortrop var allerede fremme ved den slugt, der førte mod Aschangi-søen. Endnu nogle få timers march, og dagens rejse ville være endt.

Da indtraf den katastrofe, som kejseren havde forudset.

Atter lød der som torden i luften fra nord. Et lille halvt hundrede flyvemaskiner dundrede hen over kolonnen. Da de nåede de bageste rækker, begyndte bomberne at falde, og andre maskiner øste en regn af brændende væske over krigerne. Da de nåede fortroppen, vendte de om igen og blev ved med at udøse

deres frygtelige indhold over de hjælpeløse abessiniere. Når de ikke havde mere, vendte de tilbage, og andre formationer afløste dem.

Det blev et blodbad uden nåde. Hæren blev i løbet af få timer næsten fuldstændig tilintetgjort. Så faldt mørket endelig på, og resterne af den ulykkelige hær fik omsider fred. Der blev slået lejr i nærheden af søen.

Et frygteligt syn mødte de to drenge, da de næste morgen passerede søen. Den var kantet med lig af mænd, kvinder og dyr. Italienerne havde om aftenen kastet bomber med eksplosive væsker og øst dunke af gift i søen. De, der i nattens løb havde slæbt sig derned for at stille deres tørst eller mildne deres brandsår, var faldet døde om. Vandet var forgiftet.

Med gru og syge om hjertet vendte drengene sig bort fra dette syn – så fuldt af rædsler. Alt syntes dem i øjeblikket så ufatteligt meningsløst. Var det civilisationens og kulturens sejrsgang? Var det i det hele taget krig? Nej – nej – alt var jo kun det skændigste, fejeste myrderi. Og inderst inde nagede og pinte samvittighedskvalerne dem begge. Det var dog dem, der havde fattet og gennemført planen – dem, der havde hvervet kammeraterne – dem, der havde ført drengeskaren under våben ud til alle disse rædsler. Men de vidste jo ikke dengang, at alt var så frygteligt – de havde jo troet, at krig var kamp mand mod mand og klinge mod klinge.

Tre uger efter nåede kejseren med resterne af sin hær til Addis Abeba – tre frygtelige uger, hvor krigerne slæbte sig af sted langs uvejsomme karavanestier, bærende deres døde og sårede, dryppende af blod, hvor de kom frem. Uhyre vanskeligheder og blodige stridigheder havde de måttet udstå –

også fra befolkningens side på grund af dennes alt for store nidkærhed. Høvdingene i landsbyerne bag fronten var tidligere fra hovedkvarteret instrueret om at fange alle eventuelle desertører og på ny sende dem til hæren. Men bønderne kendte ikke forskel på en flygtning og en kriger på tilbagetog. Når soldaterne fortalte, at kejseren var med dem og fulgte hæren, så svarede de: "Vi ved, at kejseren er ved fronten, mens I er feje flygtninge."

Også for de to drenge var det drøje dage. Det var dog ikke de legemlige anstrengelser, der gjorde dem noget – de led åndeligt og sjæleligt. Så kom Ato Asmabu tilbage fra sin ekspedition og sluttede sig til kejserens stab nogle dage før, de nåede hovedstaden. Det hjalp meget på drengenes sindstilstand, når han fortalte dem, at selv om den ulige kamp mellem den romerske ulvinde og Judas løve var afgjort på slagmarken – selv om Dessie nu var erobret og fjenden på vej mod hovedstaden, så var Abessiniens militære situation endnu langt fra så alvorlig, at Italien kunne regne med en endelig sejr – endnu var Abessiniens skæbne ikke beseglet.

Men begivenhedernes hurtige rækkefølge skulle ikke give Ato Asmabu ret.

Kejseren var atter i sin hovedstad – ældet og nedbrudt. Men trods alt prøvede han endnu, hvad der stod i hans magt. Han fik samlet så mange soldater sammen, som han kunne, og traf alle mulige skridt til byens og dens indbyggeres beskyttelse. Men udefra trængte nu tøjlesløse røverbander og marodører ind i byen og opkastede sig til dens herrer. Hovedstaden var nu i hænderne på en vildt støjende pøbel, mange steder udbrød der brand, og ustandselig hørtes der skydning i gaderne.

Fredag den 1. maj – akkurat syv måneder efter krigens udbrud – blev en kritisk dag for Abessiniens kejser. Uden for hovedstaden lå 45.000 mand af marchal Badoglios hær og ventede kun på ordre til at rykke ind i byen. På kejserslottet var hele regeringen og kejserens stab samlet til det store råd. Forhandlingerne her gav anledning til de voldsomste meningsudvekslinger. Kejseren selv stod fast på, at han ville holde ud til det sidste; men flertallet af regeringens medlemmer og de fleste af de militære førere var stemt for at opgive modstanden, som de mente ville være unyttig. Længe vedblev den voldsomste diskussion, indtil der til sidst lød røster, der mente, at det var bedst, kejseren abdicerede.

Så rejste kejseren sig pludselig med et sæt. Trætheden svandt fra hans træk, øjnene skød lyn, og det var herskeren, der talte.

"Om at fraskrive sig tronen bliver der ikke tale; men jeg kan indse, at jeg i øjeblikket vil tjene mit land bedst ved at rejse bort – jeg kan indse, at så længe jeg er i byen, er dens indbyggere – udlændinge, krigere og civile i flæng – udsat for fjendens barbariske krigsmetode, for deres granater, bomber og giftgas. Jeg kan indse, at min tilfangetagelse ude i verden vil blive opfattet som et tegn på, at Abessinien er ophørt at eksistere. Derfor er det min agt at forlade byen, og jeg giver herved regeringen og de militære førere lejlighed til at fortsætte forhandlingerne om fred. Lad dem kun kalde mig en flygtning – jeg vil dog leve som et symbol på, at landet ikke helt befinder sig under Italiens hæl."

Undrende havde det store råd hørt på disse kejserord, og der herskede længe tavshed.

Så slappedes kejserens træk atter, og han satte sig tungt i stolen.

"Lad mig ene nu," sagde han lavmælt, "fortsæt forhandlingerne, og lad os mødes senere."

Forsamlingen forlod salen, og kejseren var ene. Han lænede sig tilbage og skjulte hovedet i hænderne, mens han gang på gang stønnede: "Mit land – mit land." Længe sad han således som et bytte for den dybeste fortvivlelse – pint af sjælekval.

Så rejste han sig pludselig op. Vildskabens glød lyste op i hans øjne, og med et hastigt greb trak han revolveren frem fra sit bryst. Da dukkede pludselig et billede frem for hans indre øje – han så klart for sig en knælende dreng, og han syntes så tydeligt, han kunne høre hans tryglende ord: "De *må* ikke – *De* er vort sidste håb."

Kejseren dukkede beskæmmet hovedet. Nej, det var fejhed, det måtte ikke ske. Som dengang på slagmarken, mumlede han stille: "Jeg bliver ved."

Han lagde revolveren på bordet og sank ned i stolen – dog kun et øjeblik, så drev uroen ham atter op. Han havde jo endnu ikke fået det gjort, som han dengang havde tænkt på. Skulle han forlade byen nu og som flygtning drage bort fra sit land, så måtte han gøre det først. Blev det end hans sidste handling, så skulle det gøres.

"Cheorghes," råbte han pludselig højt, og hans betroede privatsekretær, der stod på vagt uden for døren, trådte ind.

"Send bud efter drengene – i Ato Asmabus tukul."

Privatsekretæren så forundret på kejseren. "Drengene," gentog han mekanisk og uforstående, "i Ato Asmabus tukul. Men, Deres Majestæt – ministrene."

"Gør, som jeg siger," svarede kejseren, "hent dem – og hurtigt."

Så fik Cheorghes øje på revolveren, der lå foran kejseren, og han forstod.

"Deres Majestæt," sagde han og lagde hånden på revolveren.

"Vær rolig, Cheorghes – det sker ikke nu, og det er *hans* skyld."

Det var sen aften. Ato Asmabu sad i sin tukul i dybe tanker. Hvad skulle han nu gøre? Inde i stuen ved siden af hans eget værelse sov de fire drenge, som han nu havde ansvaret for – Erik, hans prægtige dreng, Kifele, der nu stod alene i verden, og de to sorte drenge, Waka og Edsji, der så trofast fulgte deres herrer.

Så bankede det hårdt på døren.

"Ato Asmabu – luk op," hørte han, og han genkendte Cheorghes stemme. Hvad nu?

"Ato Asmabu – kejseren ønsker, at drengene straks kommer op på slottet."

"De kan ikke gå alene gennem disse røverhærgede gader – jeg følger med."

Og godt var det, at Ato Asmabu fulgte med. De havde ikke gået ret langt, før nogle vilde, drukne krigere fo'r løs på dem. Ato Asmabu så straks, at det var gallakrigere, og nu ville det lykkelige tilfælde, at føreren for skaren var en mand, som Ato Asmabu kendte særdeles godt. Det blev han straks klar over. Han gik lige løs på manden, og med tordenstemme slyngede han ud: "Tør du lægge hånd på Ato Asmabu – tør du!"

Det gjorde sin virkning. Ikke alene manden, men hele skaren veg tilbage som løven for dyretæmmerens blik og pisk.

Uden andre hændelser nåede de slottet, og drengene blev straks kaldt til kejseren. De var naturligvis begge spændt på, hvad grunden kunne være. Cheorghes fulgte med ind i salen.

Kejseren vendte sig mod dem og gav dem begge hånden. Han stod længe og så på dem. Det var, ligesom han ikke kunne få sig selv til at sige noget. Men så rankede han sig, og hans ord lød rolige og faste:

"Jeg har ladet jer kalde for at hædre jer. I har begge været tapre og trofaste. Jeres kejser er ikke alene tilfreds; men han takker jer. Er I end unge, så fortjener I en høvdings løn."

Kejseren gav sin privatsekretær et vink, og denne gik ud. Så sank han tungt ned i stolen, og drengene stod stive som stenstøtter. De turde næppe trække vejret. Kejseren så af og til hen på dem; men han talte ikke til dem – han tænkte kun: Dér stod de to – den abessinske og den europæiske dreng, og de to havde fundet hinanden og var blevet venner. Men var de to ikke som et symbol på det, som havde været hans bestræbelser – det, han i hele sit liv havde kæmpet for. Han havde jo kun villet fred mellem sit folk og andre folk; men han havde ikke fået lov til det.

Så kom Cheorghes ind, fulgt af to tjenere, der hver bar et juvelprydet skjold og et ædelstenssmykket sværd – den gave, kejseren ellers brugte til høvdinge, der havde udført særlig fortjenstfulde handlinger. Med undrende, stive øjne så de to drenge på skjold og sværd. Det kunne da ikke være meningen.

Kejseren rejste sig og overrakte de to drenge, for hvem alt i øjeblikket snurrede rundt, sin kostbare gave. Kifele og Erik knælede.

"Kæmp videre," sagde kejseren, hvis stemme nu var bevæget, "kæmp til sidste stund for mit og jeres land. Gå så – gå så."

De to drenge nærmest vaklede ud. Kejseren så med vemodige øjne efter dem. Mon han nogen sinde skulle se dem igen? Så lukkede døren sig efter dem, og kejseren vendte sig om. Han græd.

Næste formiddag kom Kifele styrtende ind i tukul'en og råbte forfærdet: "Kejseren er flygtet!"

"Kejseren er *rejst* bort, Kifele," svarede Ato Asmabu, "ikke flygtet – du har jo selv set beviser på hans store, personlige mod."

"Hvad nu, far?" spurgte Erik.

"Kom herhen, drenge. Hvad nu, spørger du – ja, det har jeg tænkt på. Nu drager vi vestpå – langt vestpå. Dér findes endnu mennesker, der vel lever livet under primitive forhold; men de er lykkelige, og de kender ikke noget til, hvorledes den såkaldte kultur og civilisation i virkeligheden er. Tænk jer Europas samlede stater, tænk jer de største statsmænd – alle sveg de deres løfter – alle tillod de den skammelige handling, der her er begået over for et tusindårigt frit land. Jeg skammer mig over den hvide race. Kom, lad os gøre klar til at bryde op. Jeg længes efter at leve mellem mænd, der – selv om deres hud er farvet – dog er mænd i ordets rette betydning; thi deres retsinstinkt er sundt, de har respekt for et givet ord, og de ved, hvad en mands ære er.

Kom – lad os drage af sted."

Om "Drenge under våben"

Forfatter: Torry Gredsted (1885-1945).
Org.udgave: Torry Gredsted: *Drenge under våben. Fortælling fra Abessinien*. Steen Hasselbalchs Forlag 1936.
Redigeret af: Kim N. Jensen.

ISBN 978-87-7628-215-8
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-471-9 (Ølstykke 2016).

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1:

Yperit: Dss. sennepsgas. Navnet yperit stammer fra, at gassen første gang blev anvendt på slagmarken ved den belgiske by Ypres under 1. verdenskrig. Red.anm.